

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY

SIGILLUM ACADEMIAE HARVARDIANAE
VE
RI
TAS

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM MEDII AEVI
TEUBNERIANA.

IOANNIS CANABUTZAE
MAGISTRI
AD
PRINCIPEM AENI ET SAMOTHRACES IN DIONYSIUM HALICARNASENSEM COMMENTARIUS.

PRIMUM EDIDIT ATQUE PRAEFATUS EST

MAXIMILIANUS LEHNERDT.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCXC.

BIBLIOTHECA

SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM TEUBNERIANA.

	M. Pf.
Aelianus ed. *Hercher*. **2 voll.** . .	9.—
—— —— **varia historia**	—.90
Aeneae comment. ed. *Hug*	1.35
Ae.chines ed *Franke*.	—.90
Aeschylus tragoediae ed. *Weil* . .	1.50
—— —— **Einzelne Stücke** . . . à	—.30
Alberti Troilus ed. *Merzdorf*. . .	3.—
Amarcius, Sextus, ed. *Manitius* .	2.25
Ammianus M. ed. *Gardthausen*. **2 voll.**	7.20
Anacreon ed. *Rose*. **Ed. II**	1.—
Andocides ed. *Blaſs*. **Ed. II** . . .	1.20
Annae comnenae porphyrogenitae Alexias ed. *Reifferscheid*. **2 voll.**	7.50
Anthimus ed. *Rose*.	1.—
Anthologia latina ed. *Riese*. **I. 1. 2.**	7.50
—— **lyrica ed.** *Hiller*. **Ed. IV** . .	3.—
Antiphon ed. *Blaſs*. **Ed. II** . . .	2.10
Antoninus ed. *Stich*	1.80
Apollodorus ed. *Bekker*.	1.—
Appollon. Rhodius ed. *Merkel* . .	1.—
Appian ed. *Mendelssohn*. **2 voll.** . .	9.—
Archimedis opera omnia. Ed. *Heiberg*. **3 voll.**	18.—
Aristophanes ed. *Bergk*. **2 voll.** .	3.—
—— —— **einzelne Stücke** . . . à	—.45
Aristoteles de partibus animal. ed. *Langkavel*.	1.80
—— **de arte poetica ed.** *Christ*. .	—.60
—— **physica ed.** *Prantl*.	1.50
—— **Ethica Nicomachea ed.** *Susemihl*	1.80
—— **Ethica Eudemia ed.** *Susemihl*	1.80
—— **de coelo etc. ed.** *Prantl* . . .	1.20
—— **de coloribus, audibilibus, physiognomonica ed.** *Prantl* .	—.60
—— **politica ed.** *Susemihl*	2.40
—— **magna moralia ed.** *Susemihl*.	1.20
—— **de anima libri III ed.** *Biehl*.	1.20
—— **ars rhetorica ed.** *Römer*. . .	2.10
—— **metaphysica ed.** *Christ* . . .	2.40
—— **fragmenta ed.** *Rose*	4.50
—— **oeconomica ed.** *Susemihl*. . .	1.50
—— **de plantis ed.** *Apelt*.	3.—
Arriani expeditio ed. *Abicht* . . .	1.20
—— **scripta min. ed.** *Eberhard*. .	1.80
Athenaeus ed. *Meineke*. **(vergr.)** .	
—— **ed.** *Kaibel*. **Vol. I und II** . à	4.80
Augustinus iter. ed. *Dombart*. **2 voll.**	6.—
Aulularia ed. *Peiper*	1.50
Ausonius ed. *Peiper*	6.60
Autolycus ed. *Hultsch*	3.60
Avienus ed. *Breysig*	1.—
Babrius ed. *Schneidewin*	—.60
Boetius de inst. math. ed. *Friedlein*	5.10
—— **de consolatione ed.** *Peiper* .	2.70
—— **comm. in libr. Aristotelis** *περὶ ἑρμηνείας* **rec.** *Meiser*. **2 voll.**	8.70
Bucolici Graeci ed. *Ahrens*	—.60
Caesar ed. *Dinter*, **kplt.**	1.50
—— **ed.** *Dinter*. **3 voll.** . . . . à	1.—
—— **de bello Gallico. Ed. min.** . .	—.75
—— —— **civili. Ed. min.**	—.60
Cassius Felix ed. *Rose*	3.—
Catullus ed. *Müller*	—.45
Catullus, Tibullus, Propertius .	2.70
.hetis tabula ed. *Drosihn*	—.60
sus ed. *Daremberg*.	3.—

	M. Pf.
Censorinus ed. *Hultsch*	1.20
Cicero ed. *Müller-Klotz-Wesenberg* **etc. 5 part. 11 voll. kplt.**	22.35
—— —— **Pars I. Vol. I.**	1.35
—— —— **Die übrigen Bände, jeder à**	2.10
[Auch in 37 einzelnen Heften.]	
—— **orat. selectae ed.** *Klotz*. **2 part.**	1.50
—— **orationes sel. edd.** *Eberhard* **et** *Hirschfelder*	2.—
—— —— **ed.** *C. F. W. Müller*. **2 part. à**	—.75
—— **epistolae selectae ed.** *Dietsch*. **2 partes**	2.50
—— **epistolae ed.** *Wesenberg*. **2 voll.**	6.—
Commodianus ed. *Ludwig*. **I & II**	2.70
Cornelius Nepos ed. *Fleckeisen* . .	—.30
Cornutus ed. *Lang*	1.50
Corpusculum poes. epic. ludib. edd. *Brandt* **et** *Wachsmuth*. **2 voll.**	6.—
Curtius Rufus ed. *Vogel*	1.20
Dares Phrygius ed. *Meister*. . . .	1.20
Demosthenes ed. *Dindorf*. **Ed. IV cur.** *Blaſs*. **3 voll.**	4.50
—— —— **Auch in 6 Partes, à pars**	—.75
—— —— **Editio maior. 3 voll.** . .	7.20
Dictys Cretensis ed. *Meister* . . .	1.50
Dinarchus ed. *Blaſs*	1.—
Dio Cassius ed. *Dindorf*. **5 voll.** .	13.50
Dio Chrysost. ed. *Dindorf*. **2 voll.**	5.40
Diodori Siculus ed. *Vogel*. **Vol. I**	3.60
Diod. Siculus ed. *Dindorf*. **[Vergr.]**	
Dionysi halicarn. ed. *Jacoby*. **Vol. I**	3.60
—— —— **Vol. II.**	3.—
Dracontius ed. *de Duhn*	1.20
Eclogae poet. latin. ed. *Brandt* .	1.—
—— **poet. graec. ed.** *Stadtmüller*.	2.70
Epicorum Graecorum fragm. ed. *Kinkel*. **Vol. I**	3.—
Erotici script. ed. *Hercher*. **2 voll.**	7.50
Euclidis elem. ed. *Heiberg*. **I—V.**	24.60
Eudociae violarium ed. *Flach* . .	7.50
Euripides ed. *Nauck*. **Ed. III. Vol. I und II.** . . . . à	1.50
—— —— —— **Vol. III. Fragmenta**	2.70
—— —— —— **Einzelne Stücke à**	—.30
Eusebius ed. *Dindorf*. **4 voll.** . .	15.—
Eutropius ed. *Dietsch*.	—.30
—— **ed.** *Ruehl*	—.45
Fabulae Aesopicae ed. *Halm*. . .	—.90
Fabulae Roman. ed. *Eberhard*. **Vol. I**	3.75
Florilegium graec. Fasc. I—V. à	—.45
Florus ed. *Halm*	1.—
Frontinus ed. *Gundermann*	1.50
Gaius ed. *Huschke*	2.70
Galeni scripta minora. Vol. I. ed. *Marquardt*	2.10
Gellius ed. *Hertz*. **Ed. II. 2 voll.**	4.20
Heliodor ed. *Bekker*	2.40
Herodian ed. *Bekker*	1.20
Herodotus ed. *Dietsch*. **2 voll.** . à	1.35
—— —— **Auch in 5 einz. Fasc.:**	
Vol. I. fasc. I. lib. I. II.	—.75
„ I. „ II. lib. III. IV. . . .	—.75
„ II. „ I. lib. V. VI. . . .	—.60
„ II. „ II. lib. VII.	—.45
„ II. „ III. lib. VIII. IX. . .	—.60
Hesiodus ed. *Flach*	—.45

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΝΑΒΟΥΤΖΗ

ΤΟΥ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΥΘΕΝΤΗΝ ΤΗΣ ΑΙΝΟΥ
ΚΑΙ ΣΑΜΟΘΡΑΙΚΗΣ.

IOANNIS CANABUTZAE

MAGISTRI

AD

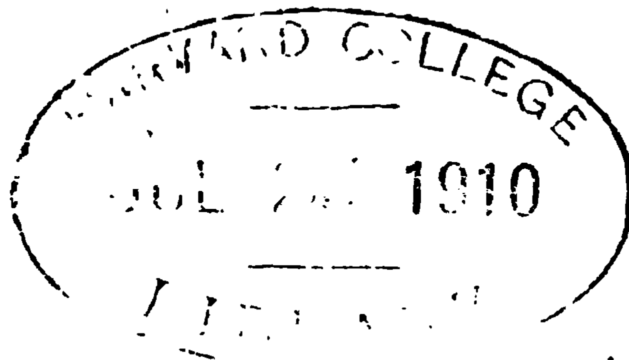
PRINCIPEM AENI ET SAMOTHRACES
IN DIONYSIUM HALICARNASENSEM
COMMENTARIUS.

PRIMUM EDIDIT ATQUE PRAEFATUS EST

MAXIMILIANUS LEHNERDT.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCXC.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

GEORGIO VOIGT

LIPSIENSI

S.

De auctore.

Ioannis Canabutzae magistri opusculum ad principem Aeni et Samothraces conscriptum nondum est editum. Quae de eo nota erant, redibant ad ea quae in veteribus bibliothecarum Vindobonensis et Taurinensis catalogis legebantur.[1]) Ipsius vero opusculi adhuc nihil typis mandatum est nisi prooemium quod legitur in catalogis illis et capita *ιζ′—κζ′*, quae A. Maius script. vet. nova collectio II p. XVIIII—XXIII publici iuris fecit. Praeterea Polites in libro qui inscribitur *μελέτη ἐπὶ τοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων* vol. I p. 95 sq. capitulum *να′* auctoris nostri quo agitur de nymphis lectoribus proposuit. At consilium eius edendi iam pridem captum est. Leo enim Allatius[2])

---

1) Nessel, catal. bibl. Vindob. V p. 164 sq. Collarius, supplem. ad Lambecii comment. bibl. Vindob. I, 503 sq. Codd. mss. bibl. reg. Taurinensis 1749. p. 316. E catalogis Vindobonensibus noverunt Canabutzam Lobeck, Aglaoph. II, 1204. Müller, fragm. hist. graec. IV, 356, Pashley, travels in Crete II, 215, C. Wachsmuth, das alte Griechenland im neuen, p. 54, Bernh. Schmidt, Volksleben der Neugriechen I, 100. Librum Sathae *νεοελληνικὴ φιλολογία*, qui p. 110 de Canabutza loquitur, inspicere non potui, sed breviter tantum eum perstrinxisse mihi affirmavit Spyr. P. Lambros v. cl.

2) Leo Allatius, de templis Graecorum recentioribus, librorum nondum editorum No. XLVI. de mensura temporum p. 239 (ed. B. Nihusius Colon. Agr. 1645).

et ipse Chio ex insula oriundus librum popularis sui possidebat et edere volebat. Cuius exemplar fueritne unus ex codicibus qui nunc exstant erui vix poterit. Codice Parisino 1746 Ducangius usus est, qui in glossario ad scriptores mediae et infimae graecitatis haud raro locos ex eo excerpsit. De eodem codice verba fecit St. Croix, notices et extraits des Mss. de la bibl. du Roi Tom. I Par. 1784 p. 538.[1]) Novissime scriptum Canabutzae perlegit Conze[2]), qui in eo de templorum Samothracicorum statu qualis fuerit aetate auctoris aliqua se inventurum esse frustra speravit. — Ac iam de genere et aetate magistri nostri quae enucleare nobis contigit in medium proferamus.

Notum est per complura medii aevi saecula partem haud exiguam insularum urbiumque maritimarum Graeciae et Asiae in manibus Genuensium fuisse. Ita factum est, ut multi Genuenses patria relicta ibi considerent, quorum posteri volventibus annis lingua moribus religione ipsa mutatis Graeci ex Italis facti sunt. Graecam enim nationem quamvis oppressam et debilitatam eam semper vim atque vigorem habuisse, ut aliarum gentium advenas vel ipsos indigenas numero superantes moribus tamen et lingua sibi subiungeret semper mirabimur.

Quorum Italorum ex numero et princeps ille Aeni et Samothraces est et Canabutzes ipse, cuius nomen

1) Fabricius, bibl. Graec. IV, 393 ed. Harl. Nicolai, Griech. Litt. III, 121.

2) Conze Niemann Hauser, Untersuchungen auf Samothrake II, 116. Anm. 3.

italice Canabuccio vel Canabuzzi vocatum esse suspicari possumus. Ita ei licebat modo formula uti *ἡμεῖς οἱ Λατῖνοι*, modo *ἡμεῖς ἑλληνικῶς*; huc spectat totius opusculi argumentum ex Dionysio Halicarnasensi desumptum, quo Romanos contra falsa crimina atque convicia Graecorum defendit, comprobatur etiam eo quod linguae latinae et italicae aeque est peritus. Commemorat denique arberga Genuensium familiasque nobilissimas Doria et Spinola. Sed quamvis lingua moribusque mutatus fidem tamen conservavit catholicam summaque cum reverentia de Roma urbe, quae manserit caput mundi propter ecclesiam, et de papae dignitate (p. 21—23) itemque magno cum fastidio de diis falsis fictisque Graecorum veterum loquitur (p. 20. 41, 29. 70, 13).

Patria simul et domicilium Canabutzae Chius erat insula, et ipsa tum in potestate nobilis Genuensium familiae Giustinianorum, qui anno demum 1566 ea sunt privati.[1]) Ibi se habitare ipse indicat in prooemio p. 2, 11: *ἐγὼ δὲ ἀπεκρινάμην πρὸς αὐτόν* [Ioannem magistrum medicum principis Lesbi vel Mitylenes], *ὡς περὶ μὲν τῆς Μιτυλήνης ἢ τῆς Χίου ἢ τινος ἄλλης πόλεως ἀνατολικῆς καὶ γνωρίμου ἡμῖν οὐδεμίαν ποιεῖται μνήμην, περὶ δὲ μόνης τῆς Σαμοθρᾴκης νήσου διηγεῖταί τι ὀλίγον.* Confirmatur autem instrumento quodam Chio anno 1511 scripto[2]) familiam Canabutzarum in illa insula tunc domicilium

---

1) Finlay, Greece under Othoman and Venetian domination p. 85.
2) Miklosich et Müller, acta et diplomata Graeca III. p. 363 No. XVII.

habuisse agrosque possedisse. Ibi enim in numero eorum qui subscripserunt leguntur nomina *Δούκας Καναβούτζης τοῦ Μακαριτοιώτου* et *Δούκας Καναβούτζης τοῦ Μακαρίτου κῦρ Ματθαίου.* Petrum autem Canabutzam qui codicem Ψ — 4—21 bibliothecae Escurialensis scripsit exeunti saeculo XIV vel ineunti XV adnumeratum[1]), fratrem vel consobrinum Canabutzae nostri fuisse suspicari licet.

Paulo difficilior quaestio est de aetate auctoris. Ac verbis quidem quae scribit p. 13, mille et quingentis annis post Dionysium Halicarnasensem principem quid ille dicat audire velle, itemque p. 17, 5, Turcorum gentem impiam rerum potitam esse Christianosque oppressisse, ducimur in saeculum XIV vel XV. Eademque efficitur aetas, si rationem habemus loci 30, 10, ubi Argos tunc sub imperio Venetianorum fuisse dicit. At accuratior disputatio artissime cohaeret cum principe illo Aeni et Samothraces, ad quem ille libellum suum scripsit.

Aenus urbs celebre et frequens emporium nobili Gattilusiorum genti Genuensi ab imperatore Michaele VIII Palaeologo anno 1261 feudum datum est.[2]) At terminus a quo promoveri potest. Nam in prooemio Canabutzes commemorat fratrem (*αὐτάδελφον*) illius principis, dominum Mitylenes vel Lesbi insulae. Haec autem insula non ante annum 1355 in familiae illius possessione erat, quo anno Ioannes V. Palaeologus eam dederat Francisco Gattilusio, qui eum in bello

1) Miller, cat. des mss. grecs de la bibl. de l'Escurial p. 449. Gardthausen, griech. Palaeographie p. 366.

2) Friedlaender, Beiträge zur älteren Münzkunde p. 30.

contra Cantacuzenum adiuverat. Ex illo tempore Gattilusii illi nomen Palaeologorum adsumpserunt et insigne generis Caesarii in nummis et inscriptionibus gesserunt. Franciscus ille secundum Critobuli locum infra citatum etiam Aeni regnavit, certe possidebat urbem filius vel [secundum Hopfium] frater eius Nicolettus [*Νικολέζος*]. Quo mortuo anno 1409 successit Palamedes, post illum Dorinus.[1]) Is cum contra testamentum Palamedis patris, qui uxorem et liberos filii maioris natu iam defuncti simul cum eo heredes instituerat, solus dominatione potitus esset, Mahometi anno sexto [1. Sept. 1455 — 1. Sept. 1456] a rege victus et expulsus est. Duobus annis post Mahometus eius terram simul cum Lemno et Thaso insulis Demetrio dynastae Peloponnesiaco dedit.[2])

---

1) Hopf in „Monatsberichte der Berliner Academie" phil.-hist. Cl. 1862 p. 86.

2) Critobuli historiae II, 11. III 24 (Müller fragm. hist. graec. vol. V). Quod opus cum anno demum 1870 primum editum sit, compleri potest ex eo stemma principum Aeni quod est apud Friedlaenderum:

Franciscus I Lesbi dux
|
Nicolettus princeps Aeni † 1409
|
Palamedes

X., frater Dorini maior natu	Dorinus	Lucchinus filius nothus

cf. Critob. II, 13 *καὶ ἥκεν η ἐξ ἐκείνου* (Francisci I) *τοῦ γένους διαδοχὴ ἐς τετάρτην δὴ ταύτην γενεὰν μέχρι Παλαμήδους τε καὶ τοῦ υἱοῦ Δωριέως, παρ᾽ ὧν ἀφείλετο τὴν πόλιν ταύτην* (*Αἶνον*) *τελείως ὁ βασιλεύς*. — Recta nominis forma non est *Δωριεύς* ut legitur apud Critobulum, sed *Δωρῖνος*, quod confirmatur nummis Dorini Lesbii patrui Dorini nostri. Friedlaender l. c. p. 40. Schlumberger numismatique de l'orient

Iam igitur terminos constituimus, inter quos auctoris nostri aetatem inseramus, annos 1355 et 1456. Ac legimus in prooemio, Ioannem magistrum medicum principis Lesbi Canabutzam evocavisse, ut quae Dionysius Halicarnasensis diceret de Samothrace compilaret dominoque huius insulae mitteret. Qua in re cum cunctaretur, ipse Samothraces dominus per fratrem Canabutzae et ipsum magistrum ab eo petivit, ut conficeret opusculum[1]). Scimus autem insulam Samothracen maxime cordi fuisse Palamedi Gattilusio, qui ibi novam arcem exstruxerat intra annos 1432—42. Quam ab eo exstructam esse et in inscriptionibus ibi repertis legitur[2]) et a Cyriaco Anconitano, qui anno 1444 in Samothrace insula commoratus est[3]), confirmatur. Mortuus est Palamedes intra annos 1453 et 1455, nam anno Constantinopolis captae in vivis fuit (Critobul. I, 75).

Iam si principem illum, ad quem scripsit Cana-

---

latin Tab. XVI. XVII. — Chalcondyl. IX p. 469, 11 *Ντορίου* corrigendum esse in *Ντορίνου* recte dicit Friedlaender p. 40, falso autem locum ad Lesbiacum Gattilusiorum genus refert, qui pertineat ad principem Aeni.

1) cf. p. 2, 28. 14, 8. — Nisi forte *ἀδελφόν μου τὸν μάγιστρον* vocat medicum illum principis Lesbi.

2) Conze, Reise auf den Inseln des thrak. Meeres p. 55. Corp. Inscr. Graec. No. 8777 *καὶ τοῦτον ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων μέγας ἀριστεὺς φιλόπολις αὐθέντης Αἴνου λαμπρᾶς-πόλεως καὶ τῆς ἅτε νήσου Παλαμήδης ἔνδοξος Γατελιοῦζος.*

3) Cod. Vatic. 5250 ap. Conze Samothr. I, 1. — Samothraciae nova arx etiam commemoratur in Excerptis Cyriaceis quae sunt in codice collectionis Ashburnham 1174 in bibliotheca Laurentiana asservato, quem inspexi anno 1888. Quem ex codice quodam Sienensi fluxisse Th. Mommsen mihi affirmavit.

butzes, Palamedem esse putamus[1]), frater (αὐτάδελφος) eius Lesbi princeps qui commemoratur est Dorinus Gattilusius. Is post Constantinopolim captam simul cum Palamede legatos ad Mahometum misit, qui utrique, ut in potestate sua maneret, concessit. Mortuus est secundum Ducam (c. 44 p. 328 ed. Bonn.) anno 1455. Filius Nicolettus insula Lesbo a Mahometo privatus est anno 1462 (Critobul. IV, 11—13. Ducas c. 45 p. 345).

Quoniam de patria et aetate auctoris quae poterant investigari proposuimus, de Canabutzae elocutione et indole pauca videntur dicenda. Atque in scriptore byzantino saeculi XIV vel XV neque sermonis puritatem neque concinnitatem sententiarum inveniri nemo mirabitur. Et profecto haud raro reperiuntur loci, ubi quid sibi voluerit auctor vix ipse quidem cognitum habuisse videatur. Parum enim est dilucida elocutio, si consecutio verborum neglecta est, si propter interpositiones longas obliviscimur quae initio longae sententiarum continuationis ab auctore dicta sunt, si anacoluthis aliisque peccatis elocutionis deformatur oratio. Accedit quod byzantinae loquacitatis exemplum est odiosissimum, cuius rei testimonium unum e multis depromere mihi liceat. Commemoratur apud Dionysium I, 67 *Σάτυρος δ' τοὺς ἀρχαίους μύθους συναγαγών.* E quibus quid facit Canabutzes? *Ὁ Σάτυρος, ὅστις συνήγαγε καὶ συνέθηκε καὶ ἔγραψεν εἰς*

1) Schlumberger, numismatique de l'orient latin p. 433 fonte non commemorato Palamedem demum Samothracen insulam in feudum accepisse dicit. Quod si ita est, quod supra coniectura adepti sumus, Canabutzam eius aetate scripsisse, certum fit.

βιβλίον ἓν ὅλους τοὺς παλαιοὺς μύθους τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἦσαν διεσκορπισμένοι καὶ ἄτακτοι. Epistolam vero Alexandri ad Aristotelem, quae est brevissima apud Hercherum epistologr. graec. p. 98 ed. Didot., quinquies fere tanto amplificavit Canabutzes (p. 5). Paulo quidem minuitur culpa, quod ipse vitio illo se laborare non ignorat (p. 75, 18), quamquam illustrissimus Aeni princeps admiratione nostra non indignus videtur, si „ἄμετρον καὶ παρακαίριον πολυλογίαν" auctoris patienter toleravit eiusque libellum usque ad finem perlegit.

Totum autem genus dicendi est Graeculi parum sagacis pinguisque ingenii neque tamen eruditione carentis. Multa vero clericum redolent, neque enim solum loci sacrae scripturae citantur (p. 4, 3. 13, 13. 21, 2. 22, 14, 15), sed etiam tota fere capita κζ'. κε' κϛ' oratoris sunt de rebus ecclesiae Romanae verba facientis. Ubique autem plena est oratio sententiis et vocabulis in libris divinis vel apud scriptores ecclesiasticos obviis. Omnino ut loquendi usus cognoscatur Canabutzae ad indicem graecitatis relego lectores.

Dionysii locos quos excerpsit vel commentatus est Canabutzes sub conspectu capitum (ind. I) contuli. Cuius in commentariis quae ad rectius intellegendum vel emendandum Dionysii textum pertineant aliqua inveniri posse spes me fefellit. Primum enim totus pendet ab auctore suo, nimiumque ei honoris attribuit Lobeckius Aglaoph. II, 1204, fortasse ipsum Canabutzam legisse Callistrati de Samothrace opus dicens. Nam vel iis locis, ubi videri velle eum suspiceris ex aliis quoque fontibus hausisse idque cre-

dulis persuadere, non nisi ex persona auctoris sui loquitur. Cf. p. 36, 2 *εἶπον τοῦτο καὶ ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ χρονικοὶ καὶ ἱστορικοὶ Ἕλληνες· ὅμως βούλομαι καὶ ἐγὼ εἰπεῖν τι περὶ τούτων δι' ὀλίγων λόγων* cum Dion. I, 61 *εἴρηται μὲν καὶ ἄλλοις τισὶ πάλαι, λεχθήσεται δὲ καὶ πρὸς ἐμοῦ δι' ὀλίγων*, Canab. p. 62, 22 *ὁ παλαιότατος πάντων τῶν ποιητῶν ὅσους γινώσκω ἐγὼ ὁ Ἀρκτῖνος* cum Dion. I, 68 *παλαιότατος δὲ ὧν ἡμεῖς ἴσμεν ποιητὴς Ἀρκτῖνος.*

Ac iam ex locis modo allatis intellegi potest, quomodo ille auctorem suum interpretatus sit. Rarissime enim ipsis Dionysii verbis utitur, sed in suum dicendi genus transferens[1]) copiosa eum circumscribit loquacitate, ita ut ad textum Dionysii corrigendum vel stabiliendum usui esse non possit. Neque si res aliter se haberet, ad hoc conferret quidquam, cum alius generis codicem ac nunc habemus non videatur adhibuisse. Quod colligi potest e corrupto illo *ἐξυποταιέως* p. 51, 12. 20 exhibito simul in Dionysii codice Chisiano.

Iam si quod ad Dionysium attinet nihil novi nobis suppeditavit Canabutzes, tamen in digressionibus historicis, geographicis, grammaticis, mythologicis multa profert, quae notatu non sunt indigna.[2]) In quibus partem haud exiguam exhibet earum rerum, quarum cognitione dignitatem suam magistralem est adeptus. Ita ut cognoscamus qualis fuerit illa aetate eruditio et doctrina haud videatur inutilis.

---

1) p. 59, 24 stadia Dionysii in milia mutavit.
2) Fontes seu testimonia, quae quidem invenire mihi contigerit, protuli in ind. I.

De codicibus.

Tres Canabutzae codices commemorat Fabricius bibl. Graec. tom. IV p. 393 ed. Harl.: Vindobonensem, Parisinum 1746, Taurinensem. Huc accedunt Vaticanus 1131 et fragmentum quod invenitur in codice Parisino 2503. De exemplari Canabutzae amisso comperimus e codice *X.* I. 16 bibliothecae Escurialensis catalogum librorum manuscriptorum Graecorum continente, quos possedit illa bibliotheca ante annum 1671, quo anno eius pars haud exigua incendio est deleta. Secundum hunc catalogum lingua Gallica conscriptum in codice 41 tunc flammis comeso praeter alia serioris aetatis opuscula etiam legebatur Jean Canabutza, sur l'antiquité des Troyens et des Romains, *Ἐν τῷ περὶ Αἴνου καὶ Σαμοθράκης* (sic!).[1])

Ac permagnum quidem catalogorum numerum perscrutatum nullum codicem me effugisse spero. Iam vero de singulis quos enumeravi libris quaeque inter eos ratio intercedat dicendum est.

1. Codex Vaticanus Graecus 1131 (Vat.), chartaceus, forma octava, saeculi XVI, constans foliis 71, inscribitur: *Ἰῶ' καναβούτζη τοῦ μαγίστρου πρὸς τὸν αὐθέντι τῆς αἴνου καὶ σαμοθράκης.* Fol. 22^{v}, 3 *ἐν ᾧ* — fol. 31^{v}, 6 *ἄπιστον* altera manu primae simillima scripta esse videntur. Capitum tituli tertia manu eiusdem fere aetatis minio margini adscripta sunt.

---

1) Miller, catal. des manuscrits grecs de la bibl. de l'Escurial p. 335.

Codex Escurialensis X. I. 15 catalogum gallice confectum exhibet bibliothecae Sirleti cardinalis, ubi affertur etiam Jean Canabutza, sur la Samothrace.[1]) Quae bibliotheca post Sirleti mortem in Ottoboni cardinalis venit possessionem, cuius libri a Benedicto XIV papa cum bibliotheca Vaticana sunt coniuncti. Cum autem in bibliotheca Ottoboniana ut nunc est Canabutzes omnino non inveniatur, vix dubitari potest, quin Vaticanus noster sit liber ille Sirleti. Nec diversum ab illo esse puto codicem auctoris nostri a Montfaucon bibl. bibliothecar. I, 201 allatum „in aliqua bibliotheca Romana, cuius nomen excidit".

Edidit ex hoc codice Vaticano Angelus Maius[2]) capitula *ιζ'* — *κζ'*, ubi agitur de Dionysii Halicarnasensis vita et de Canabutzae fide catholica, propter quam summis laudibus eum effert Maius.

2. Codex bibliothecae publicae Taurinensis olim CCXXXIV[3]), nunc signo C. V. 18 instructus (T), chartaceus, in quarto, saeculi XVI, fol. 129, quorum priora sexaginta duo exhibent Canabutzae opus. Sequitur *γεωγραφία συντομωτέρα νικηφόρου φιλοσόφου τοῦ βλεμίδους* (sic) fol. 64—90, *κλαυδίου πτολεμαίου φάσεις ἀπλανῶν ἀστέρων καὶ συναγωγὴ ἐπισημασιῶν* fol. 91—129. In superiore primae paginae margine litteris cursivis parum clare scriptum est: *ἐκ τῶν γαβριὴλ τοῦ φιλαδελφίας τοῦ ἐκ μονεμβασίας τοῦ*

1) Miller l. c. p. 332.

2) Script. vett. nova collectio tom. II, p. XVIII—XXIII.

3) Codd. mss. bibl. reg. Taurinensis (1749) p. 316, ubi prooemium parum diligenter typis expressum legitur.

σβηροῦ. Ab eadem manu tituli opusculis tribus quae continet codex praepositi sunt.[1])

Taurinensem codicem e Vaticano neglegentissime descriptum esse demonstrari potest. Quamquam quod inter se ubique fere congruunt, non certum est argumentum hunc ex illo fluxisse, tamen quin res ita se habeat dubitari non potest. Ac primum quidem conferas hosce locos: 45, 14 *ζηλοτυπῆσα* T, *ζηλοτυπῆσα* | *σα* Vat. 62, 3 *ἀνίσκων* T, *νε ἀνίσκων* Vat. 76, 1 *ἡμᾶς ταιότης* T, *ἡμα* | *ταιότης* Vat. Desunt deinde in Taurinensi tot verba, quot in Vat. uno versu scripta leguntur 10, 25. 26 *οὐδὲ* — *διάνοια*. 36, 17. 18 *ἐπανερχόμεθα* — *ἱστορίαν*. Simili scribae lapsu 17, 12 verba *διὰ τὴν* — *γενναίους* exciderunt. Ubi cum in Vaticano ita versus distinguantur

πεπαι
δευμένους διὰ τὴν πολιτείαν τοὺς ἀνδρείους
καὶ γενναίους διὰ τὴν γυμνασίαν καὶ τὴν —,

a priore *διὰ τὴν* ad alterum aberravit scribae oculus quaeque intersunt verba omisit.

Atque ex Taurinensi quidem descriptum est fragmentum quod legitur in

3. Codice Parisino 2503 (p), chartaceo, forma media, saeculi XVI, 22 fol. Insunt oracula magica discipulorum Zoroastris cum commentario, Themistii pars paraphraseos librorum Aristotelis de anima,

1) Ipsius possessoris manus videtur esse. Gabriel Severus Monembasiotes anno 1577 archiepiscopus Philadelphiae in Lydia sitae factus inde Venetiam se contulit et Graecis ibi habitantibus fideique orthodoxae operam navavit (cf. Ersch u. Gruber, Enc. I. Ser. vol. 52 p. 71). Forma *Σβιρὸς* vel *Σβηρός* pro *Σεβῆρος* legitur etiam in Crusii Turcograecia p. 225.

Ioannis Canabutzae commentarius de Samothrace insula ex Dionysio Halicarn., fine mutilus.[1]) Desinit in capitulo η' post verba *βουτζία ποιοῦντες* (p. 8, 11 ed. nostr.). Fragmentum ex Taurinensi fluxisse intellegitur his locis: 1, 14 *καὶ οἰκίσθη* desunt Tp, habet Vat. 3, 1 *ἀπεγνωμένος* Tp, *ἀπεγνωσμένος* Vat. 3, 6 *τὴν αὐθεντία σου* Tp, *αὐθεντίαν* Vat. 4, 6 *ἐπείησας* Tp, *ἐποίησας* Vat. 4, 6 *οἱ οὖν* Tp, *εἰ οὖν* Vat.

4. Codex Vindobonensis N. CXVII. ol. 9[2]) (V), chartaceus, in quarto, 108 fol., diligenter scriptus. Capitum tituli minio eadem ut videtur manu margini adpicta sunt. In fine subscriptum legitur *αφξθ^ω . μὴν . ἰουν . κε' . χεὶρ ἀντωνίου τοῦ ἐπισκοποπούλου τοῦ κρητὸς καὶ πρωτοψάλτου κυδωνίας . ἐν βενετία.* Confectus igitur est Venetiae mense Iunio anni 1569. De scriba etiam aliunde noto cf. Gardthausen, Griech. Palaeographie p. 314. — Altera serioris aetatis manu interdum singula textus verba margini adscripta leguntur. Eadem manus imagines non male penna in margine delineavisse videtur, quae respiciunt ad ea quae in textu commemorantur, exempli gratia videre licet Iovem cum aquila Electram complexum fol. 46^r^, Phrixum et Hellen in ariete fol. 66^r^, Neptunum cum equis marinis 70^r^, Plutonem vel Charontem ut larvam alatam cum falce, infra calvarias et ossa 70^v^. Quo vero iudicio pictor legerit inde elucet, quod pro Satyro rerum scriptore Panem cornutum et capripedem de-

1) Omont, inventaire sommaire des mss. Grecs de la bibl. nat. II, 273.

2) Nessel, catal. bibl. Vindob. V, 164 sqq.

pinxit. — Ex hoc codice prooemii initium et capitum titulos dederunt catalogi bibl. Vind. (cf. p. V adn. 1).

5. Codex Parisinus 1746 (P), chartaceus, forma minore, fol. 95, ab eodem Antonio Episcopopulo anno 1569 scriptus, ut ipse in fine indicat: *͵αφξθ^ω´, ἐν μηνὶ, μαΐω, ἐν βενετία. παρὰ ἀντωνίῳ τῷ ἐπισκοποπούλῳ καὶ πρωτοψάλτῃ κυδωνίας.* Duarum paginarum imaginem [p. 1, 1—12. 46, 21 — 47, 5 huius editionis] accurate expressit H. Omont, Fac-similés de manuscrits Grecs des XVe et XVIe siècles pl. 4.

Ac septem quidem capitibus collatis confirmatum est hunc codicem cum Vindobonensi plane congruere.

Videmus codices, qui omnes plus centum annis post auctorem scripti sunt, in duo genera discedere. Alterius generis princeps est codex Vaticanus, qui alterius sunt Vindobonensis et Parisinus 1746 pari aestimandi sunt pretio. Neque tamen magno intervallo codices distare manifestum est non deficientibus vestigiis, quae communem fontem indicent. Conferas hasce scripturae proprietates utrique codici communes: 12, 9 *εὖρε τίς.* 18, 16 *μέλλω μεν εἰπεῖν.* 25, 14 *ὄνιδος.* 28, 24 *διάστινας.* 34, 10. 11 *κατελήφθησαν.* 36, 17 *ἦχον.* 37, 28 *δήμας.* 42, 26 *ἐσεύοντο.* 43, 5 *ἡμησίας ἔπλατον.* 43, 23. 24 *παρ' αὐτῆς.* 46, 29 *κατώκεισεν.* 57, 26 *ἀνοίγη,* 58, 27 *ἐκβαίνη.* 59, 15 *λαμβάνη.* 24 *ἠκολούθη.* 61, 17 *ἔστηλαν.* 62, 10 *καλλίστατος.* 64, 5 *νοῆται.* 71, 20 *τοῦτό τε.*

His praemissis de mea in textu conformando opera pauca restant dicenda. Plerumque codicem Vaticanum ut praestantiorem secutus sum, primum

quidem quod ibi leguntur quae desunt in V. 16, 12. 13. 32, 1. 2. 57, 17. 18. Quorum locorum priores si scribam interpolavisse quis putaverit, tamen hoc non cadit in locum 57, 17. 18, ubi verba in V omissa ad sensum recte intellegendum sunt necessaria. Deinde rectiores lectiones pluribus locis exhibere Vaticanum ex adnotatione critica intellegi poterit. Coniecturis parcius indulsi[1]) haud ignarus in tali scriptore offendere non posse quae dubitationem moveant in auctore antiquitatis. Accentuum et spirituum signa subscriptumque iota quod deest plerumque tacite correxi itemque verba recte digessi, scripturae proprietates ex itacismo ortas mutavi, usitatam lectionem restitui, priorem in apparatu adnotavi.

Codicem Vindob. ipse descripsi et cum Taurinensi comparavi, codicum Parisinorum collationem Riccardi Reitzenstein Vratislaviensis debeo humanitati, Vaticanum diligentissime exaravit Ioannes Tschiedel, quorum utrique hoc quoque loco debitas ago gratias.

1) 13, 10. 11 scripsi *τοῦ νησίου τούτου* pro *τοῦ νησίου του*, 27, 30 *ὅτι τοιαύτην* pro *ὁ τοιαύτην*.

Epimetrum.

Opusculo a typographo paene iam absoluto litterae mihi allatae sunt Georgii J. Zolotae viri doctissimi Chii gymnasii rectoris rerumque insulae et geographicarum et historicarum indagatoris sollertissimi. Quem cum interrogavissem, num etiam nunc Chii invenirentur Canabutzae, summa cum diligentia rem consectatus est et quod in prooemio (p. VII) demonstrare conatus sum Canabutzam Chium esse, novis confirmavit argumentis. Bolissi[1]) enim, inquit, in oppido in inferiore parte insulae occidentem versus sito etiam nunc Canabutzae habitant, agricolae plerique et opifices. Nobiliorum ibi familiarum in numero habentur atque earum, quae in omni memoria Bolissi habitabant. Nec usquam alibi in Graecia nomen illud inveniri affirmat idem Zolotas. Longius autem cum gentis memoriam repeteret, qua est liberalitate quae investigavit mecum communicavit vir clarissimus.

In vetere incolarum oppidi catalogo publico commemorantur Ioannes Canabutzes sacerdos simulque Georgius et Michael Canabutzes circa annum 1751.

Im libro quodam monasterii *τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Μουνδῶν* prope Bolissum siti invenitur Ioannes Canabutzes Bolissius anno 1687.

---

1) *Βόλισσος* (hodie *Βολισσός*) iam a Thucydide (VIII, 24) commemorata per totam mediam aetatem usque ad hoc tempus continuo habitabatur.

Smaragdae Canabutzenae (*Σμαράγδα Καναβούτζαινα*) exstat epistula Chio ad Theodosium Zygomalam scripta anno 1580 (apud Crusium Turcogr. p. 309—311). Quae cum affines quidem in urbe Chio se habere, sed alienigenam esse et solam (*ξένην καὶ μοναχήν*) affirmet nomenque illud hodie nusquam reperiatur nisi Bolissi, et ipsam Bolisso oriundam fuisse summa cum veri specie conicit Zolotas.

Quibus familiae vestigiis a Zolota indagatis si addimus documentum illud, quod anno 1511 scriptum est (praef. p. VII), gentem Canabutzarum ab anno fere octogesimo post Ioannis magistri aetatem usque ad nostra tempora in insula Chio habitasse atque etiamnunc exstare demonstravimus. Cumque qui postea essent Bolissi domicilium habuisse constet, ipsum in eo oppido habitasse licet suspicari.

Siglorum tabula

Vat. = codex Vaticanus 1131.
T. = codex Taurinensis C. V. 18.
p. = codex Parisinus 2503.
V. = codex Vindobonensis CXVII.
P. = codex Parisinus 1746.

Ἰωάννου Καναβούτζη τοῦ μαγίστρου πρὸς τὸν αὐθέντην τῆς Αἴνου καὶ Σαμοθράκης.

Τῷ ὑψηλοτάτῳ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ μοι αὐθέντῃ τῆς Αἴνου καὶ Σαμοθράκης.

Τῆς δουλικῆς ταύτης καὶ τολμηρᾶς ἀναφορᾶς πρὸς τὴν αὐθεντίαν σου ὑψηλότατε καὶ μεγαλοπρεπέστατέ μοι αὐθέντα οὐκ ἔστιν ἄλλη ἀρχὴ καὶ ὑπόθεσις εἰ μὴ ὁ ἱστορικὸς Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασεύς. ὅστις Διονύσιος εἰς τὸ βίβλιον τῆς ῥωμαϊκῆς αὐτοῦ ἀρχαιολογίας, ἐν ᾧ διηγεῖται τὰ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ κτίσεως τῆς Ῥώμης, μνημονεύει καὶ ἐνθυμεῖται καὶ διηγεῖταί τι ὀλίγον περὶ τῆς νήσου τῆς αὐθεντίας σου τῆς Σαμοθράκης εἰς ἀπόδειξιν καὶ παράστασιν ὅτι καὶ τὸ τρωικὸν γένος, ὑφ' οὗ ἐκτίσθη καὶ οἰκίσθη ἡ Ῥώμη, ὑπῆρχεν ἑλληνικὸν καθαρὸν ἐξελθὸν ἀπὸ τῆς Πελοπονήσου τοῦ νῦν καλουμένου Μορέος καὶ κατοικῆσαν εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ ἀπὸ ταύτης περᾶσαν καὶ ἐλθὸν εἰς τὴν ἀνατολὴν εἰς τὰ μέρη τῆς Τρωάδος καὶ κατοικῆσαν. ὁ γὰρ εἰς πάντα ἄριστος καὶ καλὸς ὁ φυσικὸς τοῦ ὑψηλοτάτου μου αὐθέντου τοῦ αὐταδέλφου τῆς αὐθεν-

Nomen *Καναβούτζη* deest V, *Καναβούτζη τοῦ μαγιστορος* P. 2 *αὐθέντιν* V. *αὐθέντι* Vat. 3. 4 in fine paginae primae adscr. in Vat. desunt T. p. 3 *αὐθεντι* codd. 11 *ἐνθυμῆται* codd. 11 *διηγεῖ τέ τι* V. 14 *καὶ οἰκίσθη* desunt T. p.

τίας σου καὶ περιφανεστάτου αὐθέντου τῆς Μιτυλήνης ὁ μαγίστερ Ζοάνες ἦλθε πρὸ πολλῶν ἡμερῶν εἰς τὸν ἡμέτερον τοῦτον τόπον διά τινα χρείαν αὐτοῦ· ὡς γοῦν σοφὸς καὶ λόγιος ἄνθρωπος καὶ φιλίαν ἔχων παλαιὰν μετ' ἐμοῦ ἠρώτησέ με περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ Διονυσίου τούτου τοῦ Ἁλικαρνασέως, ὅπερ ἔτυχεν ὅτι εἶδον ἐγὼ καὶ ἀνέγνωσα. ἔδειξα γοῦν αὐτῷ μέρος τῆς γραφῆς τοῦ Διονυσίου τούτου, ὅσον ἔδωκεν ὁ καιρός, καὶ ἀπεδέξατο αὐτὴν καὶ ἐπήνεσεν. ἔπειτα ἠρώτησέ με, ἐὰν διηγεῖταί τι ὁ Διονύσιος οὗτος περὶ τῆς Μιτυλήνης. ἐγὼ δὲ ἀπεκρινάμην πρὸς αὐτόν, ὡς περὶ μὲν τῆς Μιτυλήνης ἢ τῆς Χίου ἤ τινος ἄλλης πόλεως ἀνατολικῆς καὶ γνωρίμου ἡμῖν οὐδεμίαν ποιεῖται μνήμην, περὶ δὲ μόνης τῆς Σαμοθρᾴκης νήσου διηγεῖταί τι ὀλίγον καὶ μνημονεύει ταύτης ἐν δυσὶ τόποις τοῦ πρώτου λόγου τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας αὐτοῦ. ἀκούσας οὖν τοῦτο μετὰ μεγάλης περιχαρείας παρήγγειλέ μοι μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας καὶ παρακλήσεως, ἵνα γράψω [καὶ τελειώσω] καὶ στείλω αὐτῷ ὅσα γράφει ὁ Διονύσιος περὶ τῆς Σαμοθρᾴκης, ὅταν μάθω ὅτι ἦλθεν ἡ αὐθεντία σου εἰς τὴν Μιτυλήνην, ἵνα δείξῃ ταῦτα τῇ αὐθεντίᾳ σου· ἔλεγε γὰρ ὅπως ἡ αὐθεντία σου ἀκούεις μετὰ μεγάλης χαρᾶς τοὺς σοφοὺς λόγους καὶ τὰς ἀρχαίας ἱστορίας τῶν παλαιῶν. οὕτως οὖν ἐποίησα, καθώς μοι παρήγγειλε, καὶ οὕτως εὗρον ὥσπερ μοι ἔλεγε. κατέλαβον γὰρ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ὁρισμοῦ, ὅντινα ὥρισεν ἡ αὐθεντία σου πρὸς τὸν ἀδελφόν μου τὸν μάγιστρον, ἵνα εἴπῃ πρὸς ἐμέ. ἐγὼ γοῦν, ὅστις ὑπῆρχον ὥσπερ νενεκρωμένος καὶ ἀπε-

2 μάγιστερ V. 9 ἐποίνεσεν V. 17 περιχαρίας V. 18 πολῆς V. 19 καὶ τελειώσω desunt Vat.

γνωσμένος καὶ ἀπρόθυμος εἰς τὰ τοιαῦτα πράγματα, ὥσπερ ἀνεζωοποιήθην καὶ ἐθαρσοποιήθην καὶ ἀνέστην ἀπὸ τῆς ἀμελείας καὶ ῥᾳθυμίας ἣν εἶχον.

α'. τί φησι Πλάτων περὶ φιλοσοφούντων βασιλέων.

εἶδον γὰρ λόγον τινὰ τοῦ σοφοῦ Πλάτωνος ἀπὸ μέρους γινόμενον καὶ πληρούμενον εἰς τὴν αὐθεντίαν σου. ἔλεγε γὰρ ἐκεῖνος ὅτι τότε μέλλουσιν εἶναι τὰ πράγματα πάσης πόλεως καὶ πάσης πολιτείας καλὰ καὶ θαυμάσια, ὅταν ἢ οἱ βασιλεῖς τῶν πόλεων ἐκείνων φιλοσοφήσωσιν ἢ ὅταν φιλόσοφοι ἄνθρωποι βασιλεύσουσιν ἐν αὐτῇ. τὸ δὲ φιλοσοφεῖν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν παρὰ τὸ φιλεῖν ἤγουν ἀγαπᾶν τὴν σοφίαν· ἡ γὰρ φιλία τῆς σοφίας λέγεται φιλοσοφία. βασιλεῖς δὲ ἔλεγον οἱ παλαιοὶ οὐ τοὺς ἐστεμμένους βασιλεῖς ὥσπερ ἡμεῖς, — ταῦτα γὰρ ἐγένοντο ὕστερον — ἀλλὰ βασιλεῖς ἔλεγον πάντας τοὺς αὐθέντας καὶ τοὺς ἄρχοντας ἑκάστου τόπου ἢ πόλεως ἢ χώρας. συμβαίνει γοῦν ὁ λόγος τοῦ Πλάτωνος ἀληθὴς εἶναι, ὅτι τότε ἔχουσιν τὰ πράγματα πάσης χώρας καὶ πόλεως καλῶς, ὅταν ὁ αὐθέντης ἢ ὁ ἄρχων τοῦ τόπου ὑπάρχει σοφὸς ἢ ἀγαπᾷ τὴν σοφίαν καὶ τοὺς σοφοὺς λόγους ἀπὸ τοῦ πράγματος τούτου.

β'. ὅτι εἰκόνες τοῦ θεοῦ εἰσιν οἱ βασιλεῖς ἐπὶ τῆς γῆς.

ὁ θεός ἐστι κατὰ φύσιν μόνος καὶ ἀληθινὸς ἄρχων καὶ βασιλεὺς καὶ αὐθέντης τοῦ κόσμου παντός. τούτου τοῦ θεοῦ εἰσιν εἰκόνες καὶ ὁμοιώματα καὶ ἔχουσι τὸν τόπον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ αὐθένται καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κόσμου. τῆς γοῦν εἰκόνος τὸ κάλλιστον καὶ ἀναγκαιότερόν ἐστιν, ἵνα ὑπάρχῃ κατὰ πάντα ὁμοία καὶ ἀπαράλλακτος καθόσον ἔνι δυνατὸν πρὸς ἐκεῖνο οὗτινός ἐστιν εἰκών, ἤγουν

17 ἀληθεῖς codd. 21. 22 καταφύσιν V. 25 τόπον sine art. V. solus. 26 αὐθέντες V. solus. 27 κάλιστον V.

τὸ πρωτότυπον. ὁ θεὸς γοῦν ἐστιν σοφὸς καὶ ὑπέρσοφος καὶ διὰ τῆς σοφίας ἐθεμελίωσε τὸν κόσμον, καθὼς λέγει ὁ Σολομών, „ὅτι ὁ θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὸν κόσμον, ἡτοίμασε δὲ οὐρανοὺς ἐν φρονήσει· καὶ ὁ Δαβίδ, ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.“ εἰ οὖν ὁ θεός ἐστι σοφός, οἱ δὲ βασιλεῖς καὶ ἄρχοντές εἰσιν εἰκόνες τοῦ θεοῦ, ὀφείλουσιν ἔχειν καὶ τὴν σοφίαν, ἥτις ἐστὶν ἀπόκομμα τῆς σοφίας τοῦ θεοῦ ἐλθὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἵνα ὦσιν ὅμοιοι τῷ θεῷ καὶ ἵνα συγκρατῶσι καὶ συνέχωσι καὶ οἰκονομῶσι καὶ κοσμῶσι τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν, καθὼς καὶ ὁ θεὸς συντηρεῖ καὶ συνέχει καὶ διεξάγει τὰ πάντα διὰ τῆς σοφίας καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ· τούτοις γὰρ ἁρμόζει ἡ σοφία παρὸ τοῖς ἰδιώταις καὶ μὴ ἔχουσιν ἐξουσίαν τινὰ ἢ ἀρχὴν εἰς ἀνθρώπους. ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης οὐκ ἔχει τίνα κοσμήσῃ διὰ τῆς σοφίας αὐτοῦ εἰ μὴ ἑαυτὸν καὶ μόνον. οἱ δὲ βασιλεῖς καὶ αὐθένται καὶ πᾶς ἄρχων δύνανται κοσμεῖν διὰ τῆς σοφίας καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν, ἕνα ἕκαστον πρὸς τὴν τάξιν καὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ. διαβαίνει γὰρ ἡ κοσμιότης καὶ ἡ προμήθεια τοῦ σοφοῦ βασιλέως καὶ αὐθέντου ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ μεγίστου μέχρι τοῦ τελευταίου καὶ ἐσχάτου ἀναλόγως εἰς ἕνα ἕκαστον. ἔστιν γὰρ ἡ σοφία καὶ ἡ τῆς σοφίας ἀγάπη κτῆμα καὶ θησαυρὸς οἰκειότατος καὶ ἁρμοδιώτατος τοῖς ἄρχουσιν. ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὴν ἀρχήν εἰσιν ὅμοιοι τῷ θεῷ, ἀκόλουθόν ἐστιν καὶ κατὰ τὴν σοφίαν ὁμοιοῦσθαι τῷ θεῷ, ἵνα

3. 5 *ὁ σολομών. ὁ δαβὶδ* minio marg. adscr. V. Cf. Paroem. 3, 19. Ps. 103 (104), 24. 4 *ἡτίμασε* V, *ἡτοίμασε* Vat. P. p. 14 *παρὰ* V.

γʹ. τί ἔγραψεν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Ἀριστοτέλην.

ὦσι τέλειοι καὶ ὁμοιότατοι αὐτῷ καθόσον ἐστὶ τοῦτο δυνατὸν εἰς ἀνθρώπου φύσιν. Ταῦτα γινώσκων ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ὁ τοῦ Φιλίππου υἱὸς ἔγραψε πρὸς τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ τὸν Ἀριστοτέλην οὕτως· διδάσκαλε, οὐ καλῶς ἐποίησας γράψας εἰς βιβλίον τὸ μάθημα τὸ μέγα τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας τῆς ἀποκρύφου καὶ μυστικῆς, ὅπερ παρέδωκαν οἱ παλαιοὶ φιλόσοφοι, ἵνα μὴ γραφῇ ἀλλὰ διδάσκηται ἀπὸ στόματος εἰς στόμα εἰς ὀλίγους καὶ κατὰ παράδοσιν. ἐστοχάσθησαν γὰρ ἐκεῖνοι καλῶς, ὅτι ἐὰν γραφῇ τὸ τοιοῦτον μάθημα, πᾶς ἄνθρωπος ὁ βουλόμενος ἀναγινώσκειν αὐτὸ ἔσται ἐξ ἑτοίμου καὶ ἄνευ σπουδῆς καὶ κόπου καὶ τῆς λοιπῆς ἐπιμελείας φιλόσοφος, καὶ οὕτως ἔσονται καὶ οἱ τυχόντες καὶ ἀπρεπεῖς καὶ ἄκοσμοι ἄνθρωποι φιλόσοφοι καὶ σοφοὶ ὥσπερ οἱ ἔντιμοι καὶ προτερημένοι καὶ ἀγαθοί. τὸ γὰρ τοιοῦτον μάθημα τῆς σοφίας τοῖς ἐξαιρέτοις καὶ ὑψηλοῖς καὶ ἐξηρημένοις ἀνθρώποις ἁρμόζει, οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς ἀχρήστοις καὶ ἀνοήτοις καὶ πονηροῖς. ἐγὼ γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος βασιλεὺς ὑπάρχων καὶ βασιλέως υἱὸς προαιροῦμαι καὶ θέλω καὶ ἀγαπῶ, ἵνα ἔχω διαφορὰν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διὰ τὴν φιλοσοφίαν ἥντινα ἔμαθον παρὸ διὰ τὴν βασιλείαν ἥντινα ἔχω. καὶ θέλω ἵνα ἔχω δόξαν παρὰ ἀνθρώπων καὶ νῦν καὶ μετὰ θάνατον ὡς φιλόσοφος παρὸ ὡς βασιλεύς. σὺ οὖν ἐποίησας ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὁμοίους ἐμοί, ἐπειδὴ ἔγραψες καὶ ἐξέδωκας τὸ μάθημα τοῦτο. κατὰ τί γὰρ ἄλλο μέλλω διαφέρειν ἐγὼ τῶν ἄλλων ἀνθρώ-

7 μετὰ V. 20 βασιλεὺς bis ponit V. 20 βασιλέων V. 25 κτ θάνατον p. 27 ἐξέδοκας V.

πων, ἐπειδὴ τὴν σοφίαν ἐποίησας κοινὴν εἰς πάντας ἀνθρώπους, δι' ἥντινα εἶχον ἐγὼ διαφορὰν καὶ προτίμησιν ἀπὸ τῶν ἄλλων; ταῦτα γράψας ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην καὶ τοιαύτην ἀγάπην ἔχων καὶ οὕτως τιμῶν τὴν σοφίαν καὶ διὰ ταύτης οἰκονομήσας τὴν βασιλείαν ὑπερῆρε καὶ ὑπερηκόντισε πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος βασιλεῖς καὶ ἔσβεσε τὸ ὄνομα καὶ τὴν φήμην αὐτῶν καὶ κατόρθωσε τοιαῦτα πράγματα καὶ κατεδίκασε τοσαύτας βασιλείας καὶ ἐκυρίευσε τοσούτων ἐθνῶν ἐντὸς χρόνων δώδεκα, ὅσα οὐδεὶς ἕτερος βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὔτε πρότερον ἐκείνου οὔτε ὕστερον μετ' ἐκεῖνον. καὶ ζήσας τριάκοντα καὶ δύο χρόνους καὶ μῆνας ὀκτώ, βασιλεύσας δὲ μόνα τὰ δώδεκα καὶ τοὺς ὀκτὼ μῆνας, εἶτα ἀποθανών, ἄνθρωπος γὰρ ἦν, ζῇ διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ τῶν λόγων τὴν ἀθάνατον τῆς δόξης ζωὴν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. καὶ ἕως οὗ ἵσταται ὁ κόσμος, ἕως τότε μέλλει καὶ οὗτος παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπαινεῖσθαι καὶ θαυμάζεσθαι καὶ τιμᾶσθαι. ταῦτα ἀναφέρω τῇ αὐθεντίᾳ σου, ἵνα πληροφορηθῇς καὶ βεβαιωθῇς, ὅπως πρέπει καὶ ἁρμόζει ἡ σοφία καὶ ἡ ἀγάπη τῆς σοφίας πᾶσιν ὅσοις ἔχουσιν ἀρχὴν εἰς τὸν παρόντα κόσμον εἴτε μικρὰν εἴτε μείζονα διότι ὁ κόσμος καὶ ἡ εὐμορφία τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς πολιτείας ἐστὶν ἡ σοφία. πάντα γὰρ ὅσα καλὰ καὶ τίμια πράγματά εἰσιν εἰς τὸν κόσμον, ὅλα εἰσὶ τῆς σοφίας εὑρέματα καὶ ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ χρῶνται αὐτὰ οἱ ἄνθρωποι ἀλόγως καὶ χωρὶς λογισμοῦ καὶ νοήσεως. ἡ γὰρ φιλοσοφία, καθὼς λέγουσιν οἱ παλαιοί, ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον ὅμοιον τῷ

21 ὅλοις Vat.

δ'. περὶ Λυκούργου καὶ τί εἶπε πρὸς αὐτὸν τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος εἴδωλον.

θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν. διὰ τοῦτο καὶ τοῦ Λυκούργου τοῦ παλαιοῦ νομοθέτου καὶ φιλοσόφου ἐπελθόντος εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, εἶπε πρὸς αὐτὸν τὸ δαιμόνιον ὅπερ κατῴκει εἰς τὸ εἴδωλον τοῦ Ἀπόλλωνος· ὦ Λυκοῦργε, τίνος χάριν ἦλθες εἰς τὸν ναόν μου καὶ εἰσήγαγές με εἰς μεγάλην ἀμφιβολίαν; ἐγὼ γὰρ ἀμφιβάλλω καὶ οὐ γινώσκω, εἴτε θεὸς ὑπάρχεις εἴτε ἄνθρωπος. ὑπῆρχε γὰρ ἄριστος φιλόσοφος καὶ πρῶτος νομοθέτης εἰς τοὺς Ἕλληνας οὗτος ὁ Λυκοῦργος. καὶ ἀληθῶς ἐὰν ἀφαιρήσῃ τις ἀπὸ τοῦ κόσμου τὴν σοφίαν καὶ τῆς σοφίας τὰ ἔργα καὶ τὰ ἀποτελέσματα, εὑρήσει τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὄντας καὶ ζῶντας ὥσπερ ἄλογα ζῶα καὶ ἄγρια.

ε'. περὶ τῶν νόμων ὅτι εὕρεμα σοφῶν ἀνθρώπων εἰσί.

τὸ γὰρ πρῶτον καὶ ἀναγκαιότατον τῶν ἀνθρωπίνων πολιτευμάτων, οἱ νόμοι καὶ ἡ κρίσις, ἅτινα ἡμεροῦσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ κωλύουσι καὶ ἐμποδίζουσιν αὐτοὺς κατεσθίειν ἀλλήλους καὶ τρώγειν ὥσπερ θηρία ἀνήμερα, τίνος ἐστὶν ἔργον ἀσόφου καὶ ἀπαιδεύτου καὶ ἰδιώτου ἀνθρώπου, εἰ μὴ τῶν φιλοσόφων καὶ πεπαιδευμένων διὰ τῆς σοφίας ἀνθρώπων; τίς γὰρ ἰδιώτης ἔθηκε νόμον; τίς ἄσοφος καὶ ἄγροικος κατεστήσατο πολιτείαν, ἥτις ἐστὶν εὐμορφία καὶ κόσμος τῆς ἀνθρωπότητος;

ς'. ὅτι καὶ ἡ ἰατρικὴ εὕρεμα τῆς φιλοσοφίας ἐστίν.

ἡ δὲ ἰατρικὴ ἡ σωτήριος καὶ φιλάνθρωπος τέχνη ἡ τοῦ θανάτου καὶ τῶν νοσημάτων ἀντίπαλος καὶ πολέμιος, τίνος ἐστὶν εἰ μὴ τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας εὕρεμά τε καὶ γέννημα; αἱ δὲ παχεῖαι καὶ χυδαῖαι τέχναι καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα παρὰ τίνος ἔλαβον τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ θεμέλια καὶ τὴν σύστασιν εἰ μὴ

12 εὑρήσῃ codd. 16 κρίσης Vat. 22 ἄγρικος V. ς'. ἐστίν deest Vat.

ὑπάρχωσιν συντετμημέναι καὶ σύντομοι μέσον τῆς διηγήσεως ἐκείνης καὶ ὀνόματα τόπων καὶ ἄλλα τινὰ ὡραῖα καὶ ἀναγκαῖα, ἅτινα γράφει εἰς τὸ προοίμιον καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου τούτου οὗτος ὁ ἱστορικὸς Διονύσιος, ἐφάνη μοι εὔλογον καὶ ὀφειλόμενον ἵνα γράψω εἰς πλάτος ἐνταῦθα καὶ ἀποστείλω τῇ αὐθεντίᾳ σου κεχωρισμένως, καὶ μάλιστα ὅτι ὑπῆρχεν ἀνάγκη, ἵνα μάθῃ ἡ αὐθεντία σου, τίς ἐστιν ἡ αἰτία καὶ ἡ ἀφορμή, ἵνα μνημονεύσῃ καὶ ἐνθυμηθῇ ὁ ἄνθρωπος οὗτος τῆς Σαμοθράκης οὕτω μικρᾶς νήσου καὶ οὐδὲ σφόδρα μεγάλης οὐδὲ πολυκάρπου οὐδὲ νῦν ἐχούσης ἀγαθὴν οὐδὲ θάλασσαν, ὡς αὐτὸς οὗτος περὶ αὐτῆς ἱστορεῖ. ἵνα γοῦν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως ἀρξώμεθα, — καὶ γὰρ ἀναγκαῖον καὶ εὔλογον, — ἄκουε πρῶτον περὶ τούτου ἡ αὐθεντία σου.

ιζʹ. περὶ τῆς πατρίδος τοῦ Διονυσίου καὶ περὶ τῆς Ἰωνίας.

Οὗτος τοίνυν ὁ Διονύσιος ὁ τὴν ἀρχαιολογίαν διηγούμενος τῆς Ῥώμης ὁ καὶ Ἁλικαρνασεὺς λεγόμενος πατρίδα ἔσχε τὴν Ἁλικαρνασόν· διὰ τοῦτο καὶ Ἁλικαρνασεὺς λέγεται. αὕτη γοῦν ἡ Ἁλικαρνασὸς ὑπῆρχε πόλις παρὰ θάλασσαν τῆς Ἰωνίας. λέγεται δὲ Ἰωνία ὁ τόπος ὅλος ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἕρμου ποταμοῦ ἤγουν ἔνθα ἐκβαίνει εἰς τὴν θάλασσαν, ὅντινα λέγομεν ἡμεῖς ποταμὸν τοῦ Ταρχανειώτου, ἕως ἀκρωτηρίου ἑνὸς ὅπερ βαρβαρικῶς λέγουσι οἱ ναῦται Κριόν, λογικῶς δὲ λέγεται Κνίδος. ἐν ᾧ ἀκρωτηρίῳ ἦν ποτε καὶ πόλις ὀνομαζομένη καὶ αὐτὴ Κνίδος ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀκρωτηρίου, ἥτις φαίνεται νῦν κεχαλασμένη. μέσον γοῦν τοῦ τόπου τούτου τῆς Ἰωνίας ὑπάρχει καὶ ἡ Ἁλικαρνασός, ἔρημος καὶ διεφθαρμένη

4 *τούτου* deest V. 11 *γοῦν* pro *νῦν* V. 13 *ἀρχώμεθα* V.
20 *ὑπῆρχεν* V. 21. *ἐκβουλῆς* codd.

διότι οὐκ ἠθέλησε χωρισθῆναι τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς
τῶν ἓξ εἰς τὸν οὐρανόν. ὕστερον δὲ ἐπειδὴ ἔμαθεν
παρὰ τοῦ Διὸς ἡ Ἠλέκτρα, ὅτι ἡ πόλις τῆς Τρωάδος,
ἥτις ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν ἀπογόνων αὐτῆς τῆς Ἠλέκτρας
καθὼς μέλλομεν εἰπεῖν παρακατιόντες, μέλλει χαλα-
σθῆναι καὶ αἰχμαλωτισθῆναι ὑπὸ στόλου ἑλληνικοῦ
διὰ τὴν Ἑλένην τοῦ Μενελάου, ἵνα μὴ ἴδῃ τὸ πάθος
τοῦτο ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ ὑψηλοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἔνθα
ἵστατο μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς, ἀφῆκεν τὰς ἀδελφὰς 9
αὐτῆς καὶ ἔφυγε. ὑπέμειναν γοῦν αἱ ἓξ
ἀδελφαὶ καὶ μένουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰς
τὸν τόπον ὃν ἐτέθησαν ἐξ ἀρχῆς παρὰ τοῦ
Διός, αἵτινές εἰσι τὸ λεγόμενον ἑξάστερον,
ὅπερ λέγεται καὶ πελειάς, ὃ καὶ βαρβαρί-
ζοντες οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι λέγουσι πουλίαν. καὶ ὁ
μὲν περὶ τῶν Πληάδων τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἠλέκτρας
μῦθός ἐστιν οὗτος, ἐτέθη δὲ διὰ εὐθυμίαν. ἐπανερχό- 17
μεθα δὲ ὅμως εἰς τὴν ἱστορίαν. ὁ οὖν Ζεὺς
ὡς προείπομεν μιγεὶς μετὰ τῆς Ἠλέκτρας
τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος τοῦ βασιλέως
τῆς Ἀρκαδίας γεννᾷ ἐξ αὐτῆς δύο υἱούς, τὸν Ἴασον
καὶ τὸν Δάρδανον. ὁ γοῦν Ἴασος οὐκ ἔλαβε γυναῖκα,
ἀλλ' ἐτίμα καὶ ἐφύλαττε τὴν παρθενίαν, ὁ δὲ Δάρ-
δανος ἔλαβε γυναῖκα θυγατέρα ἑνὸς ἄρχοντος Πάλλαν-
τος λεγομένου ὀνόματι Χρύσην. ἐκ ταύτης οὖν τῆς
Χρύσης γεννᾷ ὁ Δάρδανος δύο υἱούς, τὸν Ἰδαῖον καὶ
τὸν Δείμαντα. ὁ Ἴασος γοῦν καὶ ὁ Δάρδανος καὶ οἱ
δύο ἀδελφοὶ ὁ Ἰδαῖος καὶ ὁ Δείμας οἱ υἱοὶ τοῦ
Δαρδάνου ἀποθανόντος τοῦ Ἄτλαντος τοῦ βασιλέως

με'. ὅτι τὸ λεγόμενον ἑξάστερον ἢ καὶ πουλία λέγεται αἱ θυγατέρες τοῦ Ἄτλαντός εἰσι κατὰ τὸν μῦθον.

μς'. γενεαλογία τοῦ Δαρδάνου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

5 μέλλωμεν Vat. με'. καὶ pro αἱ Vat. 22 οὖν pro γοῦν V. 24 πάλαντος codd. 28 δήμας codd.

μζ. περὶ τοῦ μεγάλου κατακλυσμοῦ ὅστις ἐγένετο εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ὅπως ἔφυγον ἐκεῖθεν οἱ Ἀρκάδες διὰ στέρευσιν τῆς τροφῆς.

τῆς Ἀρκαδίας παρέλαβον τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ὡς πατρικὴν καὶ γονικὴν καὶ ἐβασίλευον εἰς τὴν Ἀρκαδίαν. μετὰ ταῦτα ἐγένετο κατακλυσμὸς μέγας εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ τὰ πεδία πάντα ἤγουν οἱ κάμποι ὅλοι ἀπὸ τῆς πλησμονῆς τοῦ ὕδατος ἐγένοντο ὥσπερ λίμνη μία. οἱ δὲ ἄνθρωποι διὰ τὸν φόβον τοῦ κατακλυσμοῦ ἀνέβησαν εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη καὶ ἐκαθέζοντο. παρήλθοσαν γοῦν καιροὶ πολλοὶ καὶ οἱ κάμποι ἦσαν ἀργοὶ καὶ ἄχρηστοι εἰς γεωργίας διὰ τὴν πλησμονὴν τοῦ ὕδατος, οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐστενοχωροῦντο ὑπὸ τῆς τροφῆς καθήμενοι εἰς τὰ ὄρη. τῶν γὰρ βουνῶν ἡ ὑψηλὴ γῆ ὀλίγη ὑπῆρχε καὶ ἐκείνη πετρώδης καὶ ὀλιγόκαρπος καὶ οὐκ ἠδύνατο τρέφειν τοσούτους ἀνθρώπους. διὰ γοῦν τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ ἵνα μὴ πάντες ὁμοῦ ἀποθάνωσιν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, συμβουλεύονται μετ' ἀλλήλων καὶ ποιοῦσιν ἑαυτοὺς εἰς μοίρας δύο. καὶ ἡ μὲν μία μοῖρα ὑπομένει ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἔστησαν βασιλέα ἑαυτῶν καὶ τῆς Ἀρκαδίας τὸν ἕνα υἱὸν τοῦ Δαρδάνου τὸν Δείμαντα, τὴν δὲ ἄλλην μοῖραν τοῦ λαοῦ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἴασον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Ἰδαῖον λαμβάνει ὁ Δάρδανος καὶ ποιεῖ στόλον ἱκανὸν καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας καὶ παραπλέει τὴν Εὐρώπην ἤγουν λάμβάνει τὸν αἰγιαλὸν τῆς δύσεως καὶ ἔρχεται εἰς τὰ μέρη τῆς Θρᾴκης πλησίον τοῦ Μέλανος κόλπου καὶ καταντᾷ εἰς ἓν νησίον τῆς Θρᾴκης. ἵνα δὲ δηλώσωμεν τίς ἐστιν ἡ Εὐρώπη καὶ τίς ἐστιν ἡ Θρᾴκη, ἥστινος

μζ'. κατὰ κλυσμοῦ Vat. 4 et 24 ἤως in textu, ἤγουν in margine Vat. ἤγουν T.

Θράκης ἐστὶν ἡ νῆσος εἰς ἥντινα κατήντησαν ὁ ἀρκαδικὸς στόλος, ὁ περὶ τῆς ἱστορίας λόγος μικρὸν ἀναμεινάτω. οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ καὶ γεωγράφοι τὴν γῆν ὅλην μερίζουσιν μετὰ λογισμοῦ καὶ διανοίας εἰς τρία μέρη. καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος λέγουσιν Ἀσίαν, τὸ δὲ ἕτερον Εὐρώπην, τὸ δὲ τρίτον Λιβύην καὶ Ἀφρικήν· ἔχει γὰρ τοῦτο τὸ μέρος δύο ὀνόματα. ἔστι γοῦν Ἀσία ὡς μέν τινες γεωγράφοι λέγουσι ἀπὸ τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ ὃν οἱ κοινοὶ λέγουσι Τάναν, ὡς δὲ ἕτεροι λέγουσιν ἀπὸ τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ ὅς ἐστι πλησίον τῆς Τραπεζοῦντος, ἕως τῆς ἐκβολῆς τοῦ Νείλου ποταμοῦ ὅστις ἐκβαίνει εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Ἀλεξανδρείας. τοῦτο γὰρ τὸ μέρος λέγεται Ἀσία. πάλιν ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Νείλου ποταμοῦ τοῦ ἐκβαίνοντος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Ἀλεξανδρείας ὡς εἴρηται ἕως τοῦ ἑνὸς ἄκρου τῆς γῆς τοῦ ἀνατολικοῦ ἤγουν τοῦ στόματος τοῦ κάτω στενοῦ ὅπερ ὡς προείπομεν καλοῦσιν οἱ Λατῖνοι Στρέτο Ζουμπλῖτα, λέγεται Λιβύη καὶ Ἀφρική. πάλιν ἀπὸ τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ ἢ τοῦ Τανάϊδος πρὸς τὴν τραμουντάναν ἕως τοῦ ἄλλου ἀκρωτηρίου τοῦ κάτω στενοῦ, εἰς ὅπερ προείπομεν ὅτι ἀπῆλθεν ὁ Ἡρακλῆς καὶ ἔστησεν τὰς στήλας αὐτοῦ, λέγεται Εὐρώπη. λέγεται δὲ κοινῶς τὰ μὲν δύο μέρη τῆς γῆς ἤγουν ἡ Ἀσία καὶ ἡ Εὐρώπη ἀνατολὴ καὶ δύσις. ἡ δὲ Λιβύη νοεῖται καὶ αὐτὴ ὥσπερ ἀνατολή, διότι καὶ αὕτη πλησιάζει πρὸς τὴν μεσημβρίαν, ὅπου εὑρίσκεται πάντοτε ὁ ἥλιος. ἡ γὰρ Εὐρώπη ἔχει τὸν ἥλιον μακρὰν παρὸ τὰ δύο μέρη ἐκεῖνα καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ δύσις. Διὰ τοῦτο λέγει ὁ Διονύσιος,

μη'. περὶ τῆς διαιρέσεως τῆς ὅλης γῆς εἰς Ἀσίαν καὶ Λιβύην καὶ Εὐρώπην.

24 ευρόπη Vat.

ὅτι ὁ στόλος οὗτος ὁ ἀρκαδικὸς ἦλθεν εἰς τὰ μέρη τῆς Θράκης παρὰ τὴν Εὐρώπην· τοῦτ' ἔστιν οὐδὲν ἐπελάγωσεν ἀμὴ διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ τῆς Εὐρώπης ἤγουν τῆς δύσεως — καὶ γὰρ καὶ ἡ Πελοπόνησος Εὐρώπη ἐστίν — ἦλθεν εἰς τὰ μέρη τῆς Θράκης. καὶ περὶ μὲν τῆς Εὐρώπης τίς ἐστιν εἴπομεν οὕτως. περὶ δὲ τῆς Θράκης τίς ἐστιν ὀφείλομεν εἰπεῖν. δεῖ οὖν γινώσκειν, ὅτι ὥσπερ ἐμερίσθη ἡ γῆ παρὰ τῶν γεωγράφων εἰς Ἀσίαν, Εὐρώπην καὶ Λιβύην, οὕτως καὶ μία ἑκάστη ἐκ τούτων τῶν μοιρῶν μερίζεται εἰς ὀνομασίας τινὰς ἅστινας καλοῦμεν ἡμεῖς ἐπαρχίας, οἱ δὲ Λατῖνοι προβίντζιας. ἔχει γοῦν καὶ ἡ Ἀσία πολλὰς ἐπαρχίας καὶ ἡ Εὐρώπη ὁμοίως καὶ ἡ Λιβύη ὡσαύτως καί τινας μὲν παλαιάς, τινὰς δὲ νέας. αἱ γὰρ ἐπαρχίαι τ' αὐτὸν δ' εἰπεῖν αἱ προβίντζιαι ἄλλως ὠνομάζοντο ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ ἄλλως ὑπὸ τῶν νεωτέρων. πάλιν μία μεγάλη ἐπαρχία ἔχει μέσον αὐτῆς καὶ μίαν καὶ δύο ἐπαρχίας μικράς, ὥσπερ ἡ Μακεδονία τὴν Θετταλίαν καὶ ἡ Θράκη τὴν Μακεδονίαν καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἄλλας πολλάς.

μθ'. περὶ τῆς Θράκης τίς ἐστιν.

Θράκη οὖν λέγεται ὁ τόπος ὅλος ὅντινα ἐὰν θελήσῃ τις ἵνα διέλθῃ, ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ Νέσου ποταμοῦ ὅντινα καλοῦσιν οἱ ἰδιῶται Μέστον καὶ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Φιλιππούπολιν, εἶτα ἀπὸ τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ ἄνωθεν διέλθῃ τὸν τόπον ὅλον ἐκεῖνον καὶ καταντήσῃ εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦ δυσικοῦ στόματος τοῦ στενοῦ τοῦ ἄνω ὅπερ οἱ κοινοὶ λέγουσιν Φάρον καὶ πάλιν ἀπ' ἐκείνου κατέλθῃ τὸ δυσικὸν στενὸν ὅλον καὶ καταντήσῃ εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦ στόματος τοῦ δυσικοῦ τὴν Σηστόν — πόλις

16 post ἄλλως iterum ὀνομάζοντο V.

γὰρ ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἡ Σηστός, οἱ δὲ κοινοὶ λέγουσιν τὸ ἀκρωτήριον Κριθέαν — καὶ πάλιν ἀπὸ τούτου διέλθη τὸν αἰγιαλὸν τοῦ κόλπου τοῦ Μέλανος, ὅντινα καλοῦσιν οἱ κοινοὶ κόλπον τοῦ Μαγαρισίου, καὶ τῆς Αἴνου καὶ τὰ κύκλῳ τῆς Αἴνου μέχρι Μαρωνίας καὶ ἐφεξῆς ἕως οὗ καταντήσῃ πάλιν εἰς τὸν Νέσον
ποταμόν, αὕτη ἡ περιγραφὴ καὶ ἡ γῆ πᾶσα λέγεται 7
Θράκη. λέγει γοῦν καθὼς ἔφημεν ὁ Διονύσιος, ὅτι ὁ στόλος οὗτος τοῦ Δαρδάνου ὁ ἀρκαδικὸς διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ τῆς δύσεως κατήντησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Θράκης καὶ ἐξέβη εἰς νῆσόν τινα τῆς Θράκης ἤγουν εἰς τὴν νῦν καλουμένην Σαμοθράκην. λέγει γοῦν ὅτι οὐδὲν γινώσκει ὅτι τὸ νησίον τοῦτο εἴτε οἰκούμενον ὑπῆρχε καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὸν στόλον τοῦτον εἰς αὐτὸ εἴτε ἄοικον. τοῦτο δὲ γινώσκει, ὅτι ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου ὠνομάσθη ἡ νῆσος αὕτη Σαμοθράκη· πρὸ τούτου γὰρ ὄνομα οὐδὲν εἶχεν. ἐγένετο δὲ τὸ ὄνομα τῆς νήσου ἀπὸ δύο ὀνομάτων συμπεπλεγ-
μένων ἀλλήλοις ἓν ὄνομα σύνθετον, ὅπερ οἱ Λατῖνοι 20
λέγουσι κομπόσιτον. ἀπὸ γὰρ τῆς ἀντικρὺ γῆς ἥτις λέγεται Θράκη καὶ Σάμωνος ἑνὸς Ἕλληνος, ὅστις ὑπέμεινεν ἐκεῖ ἐκ τοῦ στόλου τούτου καὶ ἔκτισεν πόλιν καὶ οἴκισεν τὸ νησίον καὶ ἐκυρίευσεν αὐτοῦ, ὠνομάσθη Σαμοθράκη, τοῦτ' ἔστι τοῦ Σάμωνος ἡ Θράκη. οὗτος δὲ ὁ Σάμων ὑπῆρχεν υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ Ἑρμοῦ ὅντινα οἱ Λατῖνοι λέγουσι Μερκούριον. ἔστι δὲ ὁ Ἑρμῆς οὗτος καὶ ἀστὴρ ἐν τῷ οὐρανῷ καθὼς καὶ ὁ Ζεὺς καί ἐστι καὶ θεὸς ψευδὴς καὶ ἀνυπόστατος ἑλληνικός.

ν'. ὅτι ὁ Δάρδανος ἐξελθὼν ἀπ' τῆς Ἀρκαδίας κατήντησεν μετὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ ὅπως ὠνομάσθη τὸ νησίον τοῦτο Σαμοθράκη.

5 μαρωνείας V.

τούτου οὖν τοῦ θεοῦ τοῦ Ἑρμοῦ ἐστιν υἱὸς ὁ Σάμων οὗτος καθὼς λέγει οὗτος ὁ Διονύσιος καὶ νύμφης τινὸς ὀνόματι Ῥήνης, ἥτις κατῴκει εἰς ἓν ὄρος τῆς Ἀρκαδίας ὀνομαζόμενον Κυλλήνην. ἔστι δὲ ἡ νύμφη δαιμόνιον μεταμορφούμενον εἰς σχῆμα γυναικός. εἰσὶ δὲ κατὰ τὴν πλάνην τῶν Ἑλλήνων νύμφαι πολλαὶ καὶ διάφοροι. τὰς μὲν γὰρ λέγουσιν ὀρεστιάδας αἵτινες κατοικοῦσιν εἰς τὰ ὄρη, διὰ τοῦτο καὶ ὀρεστιάδες ἀπὸ τοῦ ὄρους λέγονται. ταύτας αἱ σήμερον

να'. περὶ νυμφῶν τίνες εἰσὶν καὶ πόσα γένη τούτων εἰσὶν καὶ ὅτι γένη δαιμόνων εἰσίν, ἃ καλοῦσιν οἱ κοινοὶ βαρβαρίζοντες νεραγίδας.

11 γυναῖκες καλοῦσιν τὰς ἀπ' ὄξω ἀπὸ παραδόσεως ἑλληνικῆς· ἔτι γὰρ οἱ Χριστιανοὶ ἀπόζουσι καὶ μυρίζουσιν ἑλληνικῆς ἀσχημοσύνης. διὰ τοῦτο γὰρ λέγουσι ταύτας ἀπ' ὄξω ἤγουν ὡς κατοικούσας ἔξω εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς βουνούς. αἱ δὲ λέγονται νηρηίδες, ὅσαι κατοικοῦσιν εἰς τὴν θάλασσαν. μυθεύονται γὰρ οἱ Ἕλληνες, ὅτι θεὸς εἷς ἐστὶ θαλάσσιος, ὀνομαζόμενος Νηρεύς. αἱ θυγατέρες γοῦν τούτου ὀνομάζονται νηρηίδες ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ὥσπερ αἱ γυναῖκες βαρβαρίζουσαι λέγουσιν νεραγίδας. αἱ δὲ λέγονται ὑδριάδες, ὅσαι κατοικοῦσιν εἰς τὰ φρέατα ἤως τὰ πηγάδια εἰς τὰς βρύσας εἰς τὰς λίμνας καὶ εἰς τοὺς ποταμούς· διὰ γὰρ τὸ κατοικεῖν εἰς τὸ ὕδωρ λέγονται ὑδριάδες. καὶ ἄλλαι πάλιν ὀνομάζονται ἀλλοτρόπως ἀπὸ τῶν τόπων ἐν οἷς κατοικοῦσι, κοινῷ δὲ καὶ καθολικῷ ὀνόματι πᾶσαι λέγονται νύμφαι. καὶ ἐσέβοντο καὶ ταύτας οἱ Ἕλληνες ὡς δευτέρας θεάς. καὶ οὗτος μὲν ὁ περὶ τῶν παρ' Ἕλλησι νυμφῶν λόγος. αὐτοὶ δὲ οἱ Ἕλληνες εἶχον συνήθειαν, ὅταν

νβ'. τίνα συνήθειαν εἶχον οἱ Ἕλληνες καὶ

να'. ὅτη Vat. 16 θάλασαν Vat. 20 λέγουσι V. 21 κατικοῦσιν Vat. ἤγουν V. 26 ἐσεύοντο codd.

ἔβλεπον ἄνθρωπόν τινα προτερημένον ὅστις εἶχεν ἀρετήν τινα ἐξαίρετον ἢ χάρισμα μέγαν, ἔλεγον αὐτὸν εἰς τιμὴν αὐτοῦ καὶ ζῶντα καὶ ἀποθανόντα ἥρωα — ἥρως δὲ λέγεται ὁ ἐξ ἡμισείας θεὸς — καὶ ἔπλαττον ὅτι τις ἀπὸ τῶν θεῶν ἐμίγη μετὰ γυναικὸς καὶ ἐποίησεν αὐτόν. ὁμοίως καὶ τὰς γυναῖκας τὰς προτερημένας καὶ ἐχούσας τινὰ ἀρετὴν μεγάλην ἐκάλουν νύμφας, ὡς τάχα διὰ τὴν ἀρετὴν νικησάσας τὴν φύσιν τῶν θνητῶν γυναικῶν καὶ ἀναβάσας εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν φύσιν τῶν νυμφῶν αἵτινές εἰσιν ἀθάνατοι καὶ δεύτεραι θεαί.

ὅπως τοὺς προτερημένους ἀνθρώπους ἐκάλουν ἥρωας, τὰς δὲ προτερημένας γυναῖκας νύμφας.

οὕτως ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι, ὅταν παρεγένετο ὁ καῖσαρ εἰς τὰς Ἀθήνας. ἐποίησαν γὰρ κατασκευὴν ἔνθα ἔμελλεν διαβαίνειν ὁ καῖσαρ καὶ ἔρχεσθαι ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἔγραψαν ἐπάνω τῆς κατασκευῆς ὡς ἀπὸ στόματος αὐτῶν πρὸς τὸν καίσαρα, ὅτι ἐφ' ὅσον ἄνθρωπος εἶ, ἐπὶ τοσοῦτον εἶ θεός, τοῦτ' ἔστιν εἰς ὅσον νοεῖς ὅτι ὑπάρχεις ἄνθρωπος διὰ τὴν φύσιν, εἰς τοσοῦτον ὑπάρχεις θεὸς διὰ τὰ ἔργα. οὕτως οὖν καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Σάμωνος ἡ Ῥήνη φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε προτερημένη καὶ σπουδαία γυνὴ καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς μυθεύονται οἱ Ἕλληνες καὶ ἀνάγουσιν αὐτὴν εἰς τάξιν τῶν παρ' αὐτοῖς νυμφῶν. ὅπως οὖν ἔχει τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν ἱστορίαν, οὗτος ὁ Σάμων ἐστὶν ὁ οἰκιστὴς καὶ ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ ὀνομάσας τὴν νῆσον Σαμοθρᾴκην.

νγ'. τί ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι παραγενομένου τοῦ καίσαρος εἰς τὰς Ἀθήνας.

οἱ γοῦν Ἕλληνες, ἵνα ἔλθωμεν εἰς τὸν πρῶτον λόγον, οἱ ὄντες μετὰ τοῦ στόλου εἰς τὴν

νδ'. ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Δάρδανος ὀλίγον χρόνον ποιήσαν-

4 ἀποθανώντα Vat. 5 ἡμησίας ἔπλατον codd. 14 ἔμελεν Vat. 23 διὰ τὴν ἀρετὴν ante ἀνάγουσιν repetitum et uncis inclusum Vat. 23. 24 παρ' αὐτῆς codd.

τες εἰς τὴν Σαμοθράκην οἱ πλείονες πάλιν ἐπέρασαν εἰς τὴν ἀνατολήν.

Σαμοθράκην καὶ κατοικήσαντες ἐκεῖ, ἤγουν ὁ Δάρδανος ὁ Ἴασος καὶ ὁ Ἰδαῖος, μεθ' ὧν ὑπῆρχε καὶ ὁ Σάμων καὶ ὁ λοιπὸς λαός, ποιήσαντες ὀλίγον χρόνον εἰς τὴν νῆσον ἠγανάκτησαν, διότι οὐχ εὕρισκον εὔκολον καὶ ἀρκετὴν τὴν τροφήν· ἡ γὰρ γῆ τῆς νήσου ὑπῆρχεν ὀλίγη πρὸς τοσοῦτον λαὸν καὶ ὡς φαίνεται καὶ σκληρὰ καὶ ὀλιγόκαρπος. ὑπῆρχε δὲ καὶ ἡ θάλασσα αὐτῆς ἀγρία καὶ ἀλίμενος καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐδίδου αὐτοῖς ἀνάπαυσιν ἡ τροφήν. ἐκακοπάθουν γοῦν ἰσχυρῶς καὶ ἀπὸ τῆς σκληρότητος τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀγριότητος τῆς θαλάσσης. συμβουλευσάμενοι γοῦν πάλιν μετ' ἀλλήλων καταλείπουσιν ἐκεῖ μοῖραν ὀλίγην ἀνθρώπων μετὰ τοῦ Σάμωνος, ὅσους ἐστοχάσθησαν ὅτι δύναται ἵνα τρέφῃ ἡ γῆ· ὁ δὲ Δάρδανος μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰδαίου διαπερᾷ εἰς τὴν ἀνατολὴν μετὰ καὶ τοῦ λοιποῦ λαοῦ αὐτοῦ.

νε΄. περὶ τοῦ θανάτου Ἰάσου τοῦ ἀδελφοῦ Δαρδάνου ὑπὸ κεραυνοῦ εἰς τὴν Σαμοθράκην.

ὁ γὰρ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ Ἴασος ἀπέθανεν εἰς τὴν Σαμοθράκην ὑπὸ κεραυνοῦ· κεραυνὸς δέ ἐστιν ὅπερ οἱ ἰδιῶται λέγουσιν ἀρηκόν. ἐκεραύνωσε δὲ τοῦτον ὁ Ζεύς, διότι γυναῖκα μὲν οὐκ ἔλαβε καὶ ἐβούλετο ἵνα ἀσκῇ παρθενίαν, ὕστερον δὲ ἦλθεν εἰς ἔρωτα καὶ ἐπεθύμησεν ἵνα μιγῇ μετὰ τῆς θεᾶς τῆς Δήμητρος. αὕτη δέ ἐστιν ἀδελφὴ τοῦ Διὸς καὶ εὑρετὶς καὶ εὐεργέτις τῶν καρπῶν τῆς γῆς, περὶ ἧς παρακατιόντες ἐροῦμεν πῶς ἐστιν ἀδελφὴ τοῦ Διός. ὀργισθεὶς οὖν διὰ τὴν ἀναισχυντίαν τοῦ Ἰάσου ὁ Ζεύς, ὅτι ἄνθρωπος ὢν ἐπεθύμησεν ἵνα μιγῇ μετὰ τῆς θεᾶς, ἐποίησεν αὐτὸν κεραυνόβλητον καὶ ἀπέθανεν. ὁ δὲ Δάρδανος

9 ἀλίμηνος codd., recte p. 8, 25.

νς'. περὶ τοῦ Ἑλλησπόντου τίς ἐστι καὶ ἱστορία ὅπως ἐκλήθη Ἑλλήσποντος.

ὥσπερ εἴπομεν μετὰ τοῦ Ἰδαίου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ λοιποῦ λαοῦ αὐτοῦ διαπεραιωθεὶς εἰς τὴν ἀνατολὴν εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ στόματος τοῦ στενοῦ καὶ ἐξέρχεται εἰς ἓν μέρος τῆς γῆς τοῦ Ἑλλησπόντου. λέγεται δὲ Ἑλλήσποντος ἡ ἀπὸ τῆς Κυζίκου μέχρι τοῦ κάτω στόματος τοῦ στενοῦ θάλασσα ἀπὸ μύθου ἢ ἱστορίας τοιαύτης· Ἀθάμας τις βασιλεὺς τῶν Θηβῶν εἶχε γυναῖκα ὀνομαζομένην Ἰνώ. διὰ προστάγματος γοῦν τῆς θεᾶς τῆς Ἥρας ἥντινα οἱ Λατῖνοι Ζουνόνεμ καλοῦσι, ἀφίησι ταύτην καὶ λαμβάνει ἄλλην ὀνόματι Νεφέλην καὶ ἐποίησεν ἐκ τῆς Νεφέλης υἱὸν ἕνα ὀνόματι Φρίξον καὶ θυγατέρα μίαν ὀνόματι Ἕλλην. πάλιν οὖν ὁ Ἀθάμας ἐμίγετο κρυπτῶς μετὰ τῆς Ἰνοῦς. ὅπερ ἰδοῦσα ἡ Νεφέλη καὶ ζηλοτυπήσασα ἔφυγεν καταλιποῦσα τοὺς αὐτῆς παῖδας εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Ἀθάμαντος. τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἀθάμας ἔλαβε πάλιν τὴν Ἰνὼ φανερῶς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὡς γυναῖκα. ἐπεβούλευε γοῦν πάντοτε ἡ Ἰνὼ τοὺς προγόνους αὐτῆς τὸν Φρίξον καὶ τὴν Ἕλλην καὶ ἐζήτει τρόπον ὡς μητρυιὰ τοῦ θανατῶσαι αὐτούς. λιμοῦ δὲ γενομένου εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἔπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι πρέσβεις εἰς τὸ μαντεῖον ἵνα ἐρωτήσωσι περὶ τοῦ λιμοῦ τούτου. τούτους τοὺς πρέσβεις ἐλθόντας εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀθάμαντος παρεσκεύασεν ἡ Ἰνὼ μετὰ δώρων πολλῶν, ἵνα εἴπωσιν ὅταν ἐπιστρέψωσιν ἀπὸ τοῦ μαντείου, ὅτι ἐὰν μὴ σφάξωσι καὶ θυσιάσωσι εἰς τοὺς θεοὺς τοὺς παῖδας τοῦ Ἀθάμαντος τὸν Φρίξον καὶ τὴν Ἕλλην ὁ λιμὸς οὐ παυθήσεται ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων. οἱ δὲ ὑποστρέψαντες εἶπον οὕτως. ὁ

1 εἴπωμεν Vat. 5 ὁ pro ἡ V. 7 τοιαύτη Vat.
20 μητρυὰ Vat.

οὖν Ἀθάμας μὴ ἔχων τί ποιῆσαι ἐβούλετο τούτους ἐκδοῦναι εἰς σφαγὴν καὶ θυσίας τῶν θεῶν. θεὸς δέ τις ἐλεήσας τοὺς παῖδας, ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν ἀδίκως, ἔρχεται εἰς τὸν Φρίξον καὶ διηγεῖται αὐτῷ πάντα τὰ γεγονότα καὶ ὅπως κινδυνεύωσιν ἀποθανεῖν ἀδίκως. συμβουλεύει γοῦν αὐτῷ ἵνα λάβῃ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ ἀπέλθῃ εἰς τὴν ποίμνην τῶν προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ εὕρῃ τὸν κριὸν τὸν μεγαλώτερον τῆς ποίμνης καὶ καθίσῃ ἐπάνω αὐτοῦ αὐτὸς καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ. ἐποίησε γοῦν οὕτως καὶ εὑρὼν τὸν κριὸν ἐκάθισεν ἐπάνω αὐτοῦ αὐτὸς καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, καὶ παραυτίκα ὁ κριὸς ὑψώθη εἰς τὸν ἀέρα καὶ διεπέρα ἀπὸ τῶν Θηβῶν εἰς τὴν ἀνατολήν. ὁ οὖν Φρίξος ἀνὴρ ὢν ἠδύνατο καὶ ἐβάσταξε τὴν βίαν καὶ τὸν δρόμον τοῦ κριοῦ, ἡ δὲ Ἕλλη ὡς γυνὴ οὐκ ἠδύνατο. ὅτε γοῦν ἦλθε εἰς τὸ στενόν, πλέον οὐκ ἠδύνατο βαστάζειν καὶ ἐκεῖ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οὐδὲν ἐφάνη. ἐκλήθη γοῦν ἡ θάλασσα αὕτη ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς Ἑλλήσποντος ἤγουν τῆς Ἕλλης ὁ πόντος ἤγουν ἡ θάλασσα ἢ ὁ ποντισμὸς ἤγουν ἔνθα κατεποντίσθη. ὁ οὖν Ἑλλήσποντος ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας ἐκλήθη, ὡς μυθολογοῦσιν οἱ Ἕλληνες.

νζʹ. ὅπως ἐμερίσθησαν ὁ Δάρδανος καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰδαῖος.

ὁ δὲ Δάρδανος καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ καθὼς εἴπομεν ἐξέβη εἰς τὸ μέρος τὸ ἀνατολικὸν τοῦ Ἑλλησπόντου. μετὰ γοῦν τὸ ἐξελθεῖν αὐτοὺς μερίζονται εἰς δύο, καὶ ὁ μὲν Ἰδαῖος ὁ υἱὸς τοῦ Δαρδάνου λαμβάνει τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ καὶ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ εἰς τὸ μέσον τῆς γῆς καὶ ἀναβαίνει εἰς τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τῆς χώρας ἐκείνης καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ, ἡ ὁποία χώρα λέγει ὁ

11 ἐκάθησεν V. 29 κατώκεισεν codd.

Διονύσιος ὅτι ὠνομάσθη ὕστερον Φρυγία· τότε γὰρ ἄλλως ὠνομάζετο. Φρυγία δέ ἐστιν ὅλος ὁ

νη'. τίς ἐστιν ἡ Φρυγία καλουμένη.

τόπος ἀπὸ τῆς Ἀσοῦ ἣν λέγομεν οἱ σήμερον Μαχράμην μᾶλλον δὲ ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀκρωτηρίου ὃ οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Ἄβυδον ἀπὸ τῆς πόλεως ἥτις ὑπῆρχεν ἐκεῖ, οἱ δὲ σήμερον λέγουσι Γενησάρη τουρκικῇ διαλέκτῳ ὃ σημαίνει νέον κάστρον — ἀπὸ τούτου γοῦν ὅλος ὁ κύκλος καὶ ὁ αἰγιαλὸς καὶ ἡ ἐπάνω τοῦ αἰγιαλοῦ γῆ μέχρις τοῦ Ἕρμου ποταμοῦ ὅντινα προεῖπον ὅτι λέγομεν ἡμεῖς ποταμὸν τοῦ Ταρχανειώτου, λέγεται Φρυγία. καὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τούτου πάλιν καὶ ἔμπροσθεν ἄρχεται ἡ Ἰωνία, καθὼς εἴπομεν κατ' ἀρχάς. ὁ γοῦν Ἰδαῖος καθὼς

νθ'. ὅτι ὁ Ἰδαῖος κατῴκησεν εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Φρυγίας ἅτινα ὠνόμασεν Ἰδαῖα.

εἴρηται ὁ υἱὸς τοῦ Δαρδάνου κατοικήσας μετὰ τοῦ ἡμίσεως λαοῦ εἰς τὰ πλησίον ὑψηλὰ ὄρη τῆς χώρας ταύτης, ἥτις ὠνομάσθη καὶ Φρυγία ὕστερον, ὠνόμασεν τὰ ὄρη ταῦτα ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Ἰδαῖα. οἱ γὰρ ἀρχαῖοι εἶχον συνήθειαν καὶ ὠνόμαζον τοὺς τόπους ὧν ἐβασίλευον ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτῶν, ὁμοίως καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὡς ἀπὸ τοῦ Ἕλληνος Ἕλληνες καὶ ἀπὸ τοῦ Λατίνου Λατῖνοι καὶ ἀπὸ Ἰταλοῦ Ἰταλία ἡ χώρα καὶ ἀπὸ τοῦ Τρωὸς Τρωὰς ἡ χώρα καὶ ἀπὸ τοῦ Πέλοπος Πελοπόνησος. Ἰδαῖα γοῦν ἐκλήθησαν τὰ ὄρη ταῦτα ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰδαίου, ὡσὰν εἴποι τις τὰ ὄρη τοῦ Ἰδαίου. εἰσὶ δὲ ταῦτα τὰ ὄρη, ἅτινα καλοῦ-

ξ'. πῶς ὀνομάζουσι σήμερον οἱ Τοῦρκοι τὰ Ἰδαῖα ὄρη.

σιν σήμερον οἱ Τοῦρκοι τῇ ἑαυτῶν γλώσσῃ κὰς τὰγ ἤτοι βουνὸς τῶν χηνῶν· κὰς γὰρ παρ' αὐτῶν λέγεται ὁ χὴν καὶ τὰγ ὁ βουνός. οὐκ

6. 7 *γενήσαρη* Vat. *νθ'. ὑψηλὰ* deest V. *ξ'. ὠνομάζουσι* codd.

οἶδα δὲ πῶς ὠνόμασαν ταῦτα οὕτως οἱ Τοῦρκοι, στοχάζομαι δὲ ὅτι τὰ ζῶα ταῦτά εἰσιν εἰς πλῆθος εἰς τοὺς βουνοὺς τούτους ἄγρια καὶ κατοικοῦσιν ἐκεῖ. οἱ γὰρ Τοῦρκοι ἀπό τινος συμβάματος ὀνομάζουσι τὰ πράγματα πάντοτε. οὗτος ὁ Ἰδαῖος κατοικήσας εἰς τὰ ὄρη ταῦτα ἔκτισε ναὸν τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τῶν ἑλληνικῶν καὶ ἀνυποστάτων. μήτηρ δὲ τῶν θεῶν τούτων κατὰ τοὺς Ἕλληνάς ἐστιν ἡ Ῥέα.

ξα'. περὶ τῆς μητρὸς τῶν ἑλληνικῶν θεῶν τῆς Ῥέας καὶ περὶ τοῦ Κρόνου τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ τῶν θυγατέρων.

μυθεύονται γὰρ οἱ Ἕλληνες ὅτι πρῶτος θεὸς καὶ ἀρχαιότατός ἐστιν ὁ Κρόνος, ὃν εἴπομεν ὅτι λέγουσιν οἱ Λατῖνοι Σατοῦρνον. οὗτος ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ῥέαν, ἥντινα λέγουσιν οἱ Λατῖνοι Ὄπιν. ἐγέννησε δὲ ἐξ αὐτῆς τρεῖς υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας, τὸν Δία, ὅστις λατινικῶς λέγεται Γιούπιτερ, τὸν Ποσειδῶνα, ὅντινα λέγουσιν οἱ Λατῖνοι Νεμπτούνουμ, καὶ τὸν Ἅιδην ὅστις καὶ Πλούτων λέγεται — τοῦτον καλοῦσιν οἱ Λατῖνοι Ντίτεμ καὶ Πλουτόνεμ — καὶ τὴν Ἥραν ἥντινα καλοῦσιν ὡς εἴπομεν οἱ Λατῖνοι Γιουννόνεμ καὶ Ἑστίαν ἥντινα καλοῦσιν οἱ Λατῖνοι Βέστεμ καὶ τὴν Δήμητραν ἥντινα οἱ Λατῖνοι ὀνομάζουσι Σερέρεμ, ἧς καὶ ἐπεθύμησε τὴν μῖξιν ὁ Ἴασος καὶ διὰ τοῦτο ἐκεραυνώθη ὡς προείρηται εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ ἀπέθανε. ὁ οὖν Ζεὺς ἔτι βασιλεύοντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κρόνου ἠγάπα ἐρωτικῶς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ τὴν Ἥραν χρόνους τριακοσίους καὶ τέλος ἐμίγετο μετ' αὐτῆς κρυφίως καὶ ἐγέννησεν υἱὸν κυλλὸν ἤγουν τὸν ἰδιωτικῶς ὀνομαζόμενον κουτζὸν Ἥφαιστον λεγόμενον.

ξα'. κρόνου Vat. 21 ὠνομάζουσι V. 28 Ἥφεστον codd.

ξβ'. Ἥφαιστος λατινικῶς λέγεται Βουλκάνος.

οὗτος δέ ἐστι θεὸς τοῦ πυρός. ὕστερον δὲ ἀφ' οὗ ἐξέβαλεν ὁ Ζεὺς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα τὸν Κρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ ἐδέσμησεν αὐτὸν καὶ ἔῤῥιψεν εἰς τὸν Τάρταρον, διεμερίσατο τὴν ἐκείνου βασιλείαν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

ξγ'. μερισμὸς τῆς βασιλείας τοῦ Κρόνου ὑπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

καὶ αὐτὸς μὲν ὡς πρωτότοκος ἔλαβε τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν αἰθέρα ἤγουν τὸν τόπον τῶν ἀστέρων καὶ τὸν ἀέρα μέχρι τῆς ὄψεως τῆς γῆς. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ δεύτερος ὁ Ποσειδῶν ἔλαβε τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ πᾶσαν τὴν θάλασσαν.

ξδ'. διὰ τί λέγεται Πλούτων ὁ Ἅιδης.

ὁ δὲ Ἅιδης ὅστις ὀνομάζεται καὶ Χάρων καὶ Πλούτων διότι ἀεὶ λαμβάνει καὶ οὐδέποτε δίδωσι — τοῦτο γάρ ἐστι τὸ πλουτεῖν τὸ πάντοτε λαμβάνειν καὶ μηδέποτε διδόναι — ἔλαβεν εἰς βασιλείαν τὰ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ἃ καὶ ὑποχθόνια καὶ καταχθόνια λέγονται. τὴν δὲ Ἥραν τὴν ἐρωμένην καὶ ἠγαπημένην αὐτοῦ ὁ Ζεὺς ἔλαβε καθαρῶς καὶ φανερῶς εἰς γυναῖκα, ἐπειδὴ πλέον οὐκ ἐφοβεῖτο τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἡ δὲ Ἑστία καὶ ἡ Δημήτηρ αἱ δύο ἀδελφαὶ κατελείφθησαν ἀκληρονόμητοι καὶ ἀπόκληροι τῆς βασιλείας τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὅμως ὑπάρχουσι καὶ αὗται θεαί, ἐπειδή εἰσιν ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ θεϊκοῦ καὶ ἔχουσι δυνάμεις καὶ ἐνεργείας μεγάλας.

ξε'. τίς ἐστιν η δύναμις τῆς θεᾶς τῆς Ἑστίας καὶ τῆς θεᾶς τῆς Δήμητρος.

ἡ μὲν Ἑστία ἔχει δύναμιν φυλάττειν καὶ σκέπειν τὰς πόλεις καὶ τοὺς οἴκους τῶν ἀνθρώπων. διὰ τοῦτο οἱ παλαιοὶ ὅταν ἔκτιζον πόλιν, τὸν πρῶτον ναὸν παρὰ τῶν ἄλλων θεῶν ἔκτιζον τῆς Ἑστίας εἰς φυλακὴν καὶ σκέπην τῆς πόλεως καὶ ἐφύλαττον ἐν αὐτῷ πῦρ ἄσβεστον δι'

ξβ'. Ἥφεστος codd. 15 ὑπὸ κάτω V. 21 ὅμως deest V.

ὅλου τοῦ χρόνου ἁπτόμενον καὶ φυλαττόμενον ἵνα μὴ σβέσῃ ὑπὸ παρθένων γυναικῶν. οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παντὸς οἴκου ἀνθρώπου ἐν ῷ ἅπτεται πῦρ, ὁ τόπος ἐκεῖνος ἑστία καλεῖται καὶ τὸ

ξς'. ὅτι ἡ πυροστία πῦρ τῆς Ἑστίας λέγεται.

πῦρ ἐκεῖνο τῆς Ἑστίας λέγεται. ἡ γὰρ λεγομένη βαρβαρικῶς παραστία, παρὰ δέ τινων πυροστία αὐτὸ τοῦτο σημαίνει ὅπερ εἶπον ἄνωθεν. πῦρ γὰρ Ἑστίας ὀφεῖλον λέγεσθαι βαρβαρωθὲν πυροστία λέγεται, ὥστε ὁ τόπος ἐν ῷ ἅπτεται εἰς ἕκαστον οἶκον τὸ πῦρ ὥσπερ ναός ἐστι τῆς Ἑστίας καὶ τὸ ἐν αὐτῷ πῦρ πῦρ τῆς Ἑστίας λέγεται. ἡ δὲ Δημήτηρ, δι' ἣν ἐκάη ὁ Ἴασος, θεά ἐστι τῆς γεωργίας καὶ τῶν καρπῶν ἁπάντων τῆς γῆς καὶ ταύτην τιμῶσιν οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς γῆς βουλόμενοι τρέφεσθαι καὶ πλουτεῖν. ἀπὸ τοῦ Διὸς γοῦν καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων θεῶν ὧν εἴπομεν ἀῤῥενικῶν καὶ θηλειῶν ἐγένετο πλῆθος θεῶν καὶ ἡμιθέων, ὧν ἁπάντων ἐστὶ μήτηρ καὶ προμήτωρ ἡ Ῥέα ἡ γυνὴ τοῦ Κρόνου, ὥσπερ ἐστὶ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων ἡ Εὔα. ταύτης οὖν τῆς Ῥέας τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἔκτισεν ναὸν ὁ Ἰδαῖος εἰς τὰ ὄρη τὰ Ἰδαῖα εἰς ἃ κατῴκησεν, καὶ κατέστησε καὶ ἐνομοθέτησε θυσίας καὶ ἑορτὰς καὶ τιμὰς τῆς θεᾶς ταύτης, αἵτινες καθὼς λέγει ὁ ἱστορικὸς οὗτος διέμενον καὶ ἐγίνοντο καὶ ἕως τῆς ἡμέρας αὐτοῦ καθὼς ἐνομοθέτησε ταύτας ὁ Ἰδαῖος. καὶ ὁ μὲν Ἰδαῖος οὕτως ἐποίησε καὶ εἰς τοὺς τόπους

ξζ'. περὶ τοῦ Δαρδάνου ὅπως κατῴκησεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἔκτισε καὶ πόλιν Δάρδανον.

τούτους κατῴκησε. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ὁ Δάρδανος κατῴκησεν ἐντὸς τοῦ στενοῦ εἰς τὸν αἰγιαλὸν πλησίον τῆς γῆς τῆς ὕστερον ὀνομασθείσης Τρωάδος καὶ ἔκτισε πόλιν ἐν τῷ

23 διέμεινον V. 28. 29 ὀνομασθούσης V.

τόπῳ τούτῳ καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Δάρδανον. τὸν τόπον γοῦν τοῦτον ἔνθα κατῴκησεν καὶ εἰς ὅντινα ἔκτισε τὴν πόλιν, ἐχαρίσατο αὐτῷ ἵνα κατοικήσῃ ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης ὁ Τεῦκρος. οὗτος γὰρ ὑπῆρχε τότε βασιλεὺς τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ ὠνομάζετο καὶ ἡ χώρα ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Τευκρίς. τοῦτον τὸν Τεῦκρον τὸν βασιλέα λέγουσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἱστορικοὶ καὶ μάλιστα ὁ Φανίδημος, ὅστις ἔγραψε τὴν παλαιὰν ἱστορίαν τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ τόπου τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι ὑπῆρχεν ἄρχων Ἀθηναῖος, ὅστις ἦρχε δήμου ἑνὸς ὀνομαζομένου ἐξυποταιέως. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἦσαν μεμερισμένοι εἰς δήμους ὥσπερ νῦν οἱ Γεννουῖται εἰς τὰ καλούμενα παρ' αὐτῶν ἀρμπέργα. πᾶς γοῦν δῆμος εἶχεν ὄνομα ἴδιον ὥσπερ καὶ πᾶν ἀρμπέργον ἔχει ὄνομα ἴδιον, ὥσπερ Σπίνουλοι καὶ Ντόριοι καὶ καθεξῆς. ὑπῆρχον γοῦν καὶ εἰς τοὺς δήμους πάντας ἄρχοντες αὐτῶν, εἰς ἕκαστον δῆμον εἷς ἄρχων. δῆμος δὲ λέγεται πλῆθος λαοῦ καὶ συναγωγή. τοῦ γοῦν δήμου τοῦ ὀνομαζομένου ἐξυποταιέως ὑπῆρχεν ἄρχων ὁ Τεῦκρος οὗτος καὶ ἔλαβε τὸν δῆμον αὐτοῦ εἴτε μετὰ θελήματος τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἢ χωρὶς τοῦ θελήματος αὐτῶν — τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστι φανερόν — καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν πρὸ χρόνων πολλῶν καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν ἀνατολὴν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Τρωάδος πρὸ τοῦ ὀνομασθῆναι Τρωάδα καὶ πρὸ τοῦ κτισθῆναι πόλιν ἐν αὐτῇ. καὶ εὗρε γῆν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν καὶ λιπαρὰν καὶ εὔκαρπον, ἥτις εἶχε καὶ ἐντόπιον γένος βαρβαρικὸν

9 *Φανόδημος* Dionys. Hal. 12. 20 *ἐξύποταιέως* Vat., ut cod. A. Dionysii (cf. Dion. Hal. ed. Jacoby. Lips. 1885); l. *Ξυπεταιῶνος* vel *Ξυπεταιέως*.

ὀλίγον. ἐκράτησε γοῦν καὶ ἐκυρίευσε τῆς χώρας ὅσην ἠπυδήθη καὶ ἔλαβεν ἀπὸ πρώτης προσβολῆς. καὶ μετὰ ταῦτα εἶχε πολέμους καθ' ἑκάστην μετὰ τῶν ἐντοπίων βαρβάρων καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῶν πλησίων τῆς χώρας αὐτοῦ, εἴτε διὰ τὸ λαβεῖν καὶ τὴν ἐπίλοιπον χώραν τῶν βαρβάρων εἴτε διὰ τὸ ἵστασθαι ἰσχυρῶς καὶ μὴ σαλεύεσθαι ἀπὸ τῆς χώρας ἣν ἔλαβε. ὡς οὖν εἶδεν ὁ Τεῦκρος οὗτος τὸν Δάρδανον καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μετ' αὐτοῦ ὅτι ἐπέρασαν ἀπὸ τῆς Σαμοθράκης καὶ ἦλθοσαν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς χώρας αὐτοῦ, ἐχάρη σφόδρα καὶ ἐδέξατο αὐτοὺς ἀσπασίως, τὸ μὲν ὡς Ἕλληνας καὶ ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ, τὸ δὲ ἵνα ἔχῃ αὐτοὺς βοηθοὺς καὶ συμμάχους εἰς τὸν πόλεμον ὃν εἶχε καθ' ἑκάστην ἡμέραν μετὰ τῶν βαρβάρων, τὸ δὲ τρίτον, ἵνα οἰκισθῇ ἡ χώρα αὐτοῦ. ἡ περισσοτέρα γὰρ ὑπῆρχεν ἔρημος διὰ ὀλιγότητα καὶ σπάνιν ἀνθρώπων. διὰ τὰς αἰτίας γοῦν ταύτας ἐδέξατο περιχαρῶς τὸν Δάρδανον καὶ τοὺς Ἕλληνας ὁ Τεῦκρος καὶ ἔδωκε πρὸς αὐτοὺς τὴν χώραν, ἵνα κατοικήσωσι καὶ κτίσωσι καὶ πόλεις καθὼς καὶ ἔκτισεν ὡς προείπομεν ὁ Δάρδανος τὴν πόλιν ἥντινα καὶ ὠνόμασεν Δάρδανον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ταῦτα μὲν λέγει ὁ Διονύσιος καὶ διηγεῖται περὶ τῆς Σαμοθράκης εἰς ἀπόδειξιν καθὼς προεῖπον, ὅτι καὶ τῶν Τρώων τὸ γένος ὑπῆρχεν ἑλληνικόν, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ Τεύκρου τοῦ βασιλέως, ὅστις ὑπῆρχεν Ἀθηναῖος καὶ ἦλθε καὶ κατῴκησεν εἰς τὰ μέρη ταῦτα μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ Δαρδάνου καὶ τῶν Ἑλλήνων

ξη'. ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ Δαρδάνου καὶ ἀπὸ τοῦ Τεύκρου ἡ χώρα τῶν Τρώων οἰκισθεῖσα ποιεῖ τοὺς Τρῶας καὶ τὰ ἀπόγονα αὐτῶν Ἕλληνας εἶναι.

ξη'. οἰκισθῆσα. ἀπόγωνα codd.

τῶν μετ' αὐτοῦ, οἵτινες ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας καὶ κατῴκησαν πρῶτον εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον καὶ κατῴκησαν μετὰ τοῦ Τεύκρου εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους, ἵνα φανῇ διὰ πάντων, ὅτι καὶ οἱ Τρῶες καὶ τὰ ἀπόγονα αὐτῶν ἐκ γένους ἦσαν ἑλληνικοῦ καὶ τέλος γένηται συμπέρασμα ὅτι καὶ οἱ Ῥωμᾶνοι ἀπόγονα ὄντες τοῦ Αἰνείου καὶ τῶν ἄλλων Τρώων οἵτινες ἦσαν μετ' ἐκείνου ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, οὐκ εἰσι βάρβαροι καὶ ἐθνικοὶ ἄνθρωποι καὶ ἀπαίδευτοι, ἀλλὰ Ἕλληνες καὶ Ἑλλήνων ἀπόγονα καὶ διὰ τοῦτο ἔντιμοι καὶ χρήσιμοι ἄνθρωποι. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία δι' ἣν μνημονεύει τῆς Σαμοθράκης ὡς εἴπομεν. ἡ δὲ ἑτέρα αἰτία δι' ἣν μνημονεύει πάλιν τῆς Σαμοθράκης ἐν ἑτέρῳ τόπῳ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ λόγου ἐστὶ διὰ εἴδωλα θεῶν τινων ἑλληνικῶν τρωικῶν ἅτινα μετεκόμισεν ὁ Αἰνείας ἀπὸ τῆς Τρωάδος εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἔθηκεν εἰς τὸ Λαιούνιον. καὶ ἀπὸ τοῦ Λαιουνίου οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ μετεκόμισαν πάλιν εἰς τὴν Ἄλβαν ἥντινα ἔκτισαν πόλιν μεγάλην· καὶ αὐτὰ τὰ εἴδωλα διὰ νυκτὸς ἔφυγον ἀπὸ τῆς Ἄλβας καὶ εὑρέθησαν εἰς τὸ Λαιούνιον. καὶ μετὰ πολλοὺς χρόνους εὑρέθησαν εἰς τὴν Ῥώμην, καθὼς λέγει οὕτως ὁ Διονύσιος. καὶ εἶδεν καὶ οὗτος ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην εἰς πολλοὺς ναοὺς οὐ τὰ καθολικὰ ἐκεῖνα καὶ πρῶτα εἴδωλα, ἀλλὰ τὰ ὁμοιώματα αὐτῶν ἤγουν τὰ εἴδωλα τῶν εἰδώλων τῶν πρώτων ἅτινα ἤγαγεν ὁ Αἰνείας ἀπὸ τῆς Τρωάδος ὡς εἴπομεν. βούλεται γοῦν ἵνα δείξῃ, ὅτι καὶ οἱ θεοὶ οὗτοι οἱ τρωικοὶ τοῦ Αἰνείου ἦσαν ἑλληνικοί, οἵτινες

ξθ'. ἑτέρα αἰτία δι' ἣν μνημονεύει τῆς Σαμοθράκης ὁ Διονύσιος.

5. 7 *ἀπόγωνα* codd. 19 *πάλι* Vat.

ἤλθασιν ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας μετὰ τοῦ Δαρδάνου εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ μετὰ ταῦτα ἀπὸ τῆς Σαμοθράκης ἀπῆλθον μετὰ τοῦ Δαρδάνου εἰς τὰ μέρη τῆς Τρωάδος καὶ ἐτέθησαν εἰς τὴν Δάρδανον τὴν πόλιν ἣν ἔκτισεν ὁ Δάρδανος καὶ ὕστερον εἰς τὸ Ἴλιον ὅπερ λέγομεν Τρωάδα, καὶ ἀπὸ τῆς Τρωάδος εἰς τὸ Λαιούνιον καὶ ἀπὸ τοῦ Λαιουνίου εἰς τὴν Ῥώμην, ἵνα παντελῶς δείξῃ ὅτι καὶ τὸ γένος τῶν Ῥωμάνων καὶ ἡ πίστις καὶ οἱ θεοὶ καὶ αἱ θυσίαι τῶν θεῶν καὶ αἱ συνήθειαι ὅλαι τῆς πολιτείας ἦσαν ἀρχαῖα καὶ ἑλληνικὰ καὶ ἀποτελέσῃ τοὺς Ῥωμάνους τελείους καὶ καθολικοὺς Ἕλληνας διὰ πάντων. τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ τέλειος καὶ πρῶτος καὶ καθολικὸς αὐτοῦ σκοπὸς ὡσὰν εἴπομεν ἄνωθεν. ἵνα οὖν εἴπημεν καὶ περὶ τούτου εἰς πλάτος, ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου τοῦ τρωικοῦ ἕως τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης καὶ τῆς διηγήσεως τῶν εἰδώλων τούτων. καὶ τότε μέλλομεν στήσειν τὸν λόγον τὸν περὶ τούτων.

ο′. περὶ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Ἑλένης ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Πάριδος.

ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόνησον καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ὁ Μενέλαος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐφιλοξένισεν αὐτὸν ὥσπερ θεόν. αὐτὸς δὲ ἠγάπησε τὴν Ἑλένην τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἥρπασε αὐτὴν καὶ ἔφυγεν. οἱ Ἕλληνες γοῦν μὴ ὑπομένοντες τὴν ἐντροπὴν αὐτῶν ταύτην ἐστράτευσαν ὅλοι καὶ ἀπῆλθον καὶ ἐπολέμουν τὴν Τρωάδα χρόνους δέκα καὶ οὐδὲν ἠδυνήθησαν μετὰ πολέμου ἵνα λάβωσιν αὐτήν.

οα′. περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ

καὶ τέλος κατασκευάζουσιν ἕνα ξύλινον ἵππον καὶ βάλλουσιν ἐν αὐτῷ

17 πότε μέλομεν Vat. ante ο′. habet V in marg.: περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρωικοῦ πολέμου ἕως τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης. ο′. ἑλλένης Vat. 25 ὅλλοι codd.

ἀνθρώπους ἑπτακοσίους καὶ μετ' αὐτῶν τὸν Μενέλαον τὸν ἄνδρα τῆς Ἑλένης. αὐτοὶ δὲ οἱ Ἕλληνες εἰσῆλθον εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν καὶ ἔδειξαν ὅτι φεύγουσιν καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸν τόπον αὐτῶν· ἐκεῖνοι δὲ ἀπῆλθον καὶ ἔστησαν εἰς τὴν Τένεδον τὴν νῆσον. καὶ οἱ Τρῶες ἐχάρησαν· ἐξῆλθον γοῦν καὶ εἶδον τὸν ἵππον τὸν ξύλινον καὶ ἐθαύμασαν καὶ ἐφοβοῦντο, μήποτε ἔνι τίποτες ἐπιβουλή. ὅμως ἐνίκησεν ἡ βουλὴ τοῦ θεοῦ, ἥτις σαλεύει τὸν λογισμὸν τῶν ἀνθρώπων, ὅταν θέλῃ ἵνα ἀφανίσῃ αὐτούς, καὶ ἐκλέγονται τὴν χείρονα βουλὴν ἥτις ἔδοξεν αὐτοῖς τότε ὅτι ἐστὶν ἀρίστη καὶ βελτίστη βουλή, ἵνα βάλλωσιν τὸν ἵππον ἐκεῖνον ἐντὸς τῆς πόλεως εἰς καύχημα καὶ εἰς μνήμην ὅτι ἦλθόν ποτε οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Τρωάδα καὶ ἐπολέμησαν αὐτὴν δέκα χρόνους καὶ ἀνέστρεψαν ἄπρακτοι καὶ ἀφῆκαν καὶ τὸν ἵππον τὸν ξύλινον ἐκεῖνον ὥσπερ δῶρον τῇ Ἀθηνᾷ, ἥτις ἐῤῥύσατο αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. ἐπεὶ γοῦν ὁ ἵππος διὰ τὸ μέγεθος οὐδὲν ἐχώρει εἰσελθεῖν διὰ τῆς πύλης τῆς πόλεως, χαλῶσιν τὸ τεῖχος καὶ εἰσάγουσιν αὐτὸν ἔνδον τῆς πόλεως. εἶτα ἐποίησαν θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν καὶ πίνειν μέχρι πολλοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεσον εἰς ὕπνον βαθὺν ὑπὸ τῆς ἀμεριμνίας καὶ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς μέθης καὶ τῶν κόπων τῶν πολυχρονίων ἐκείνων. οἱ δὲ ἑπτακόσιοι ἄνδρες καὶ ὁ Μενέλαος ἐξελθόντες κρυπτῶς ἀνέβησαν εἰς τοὺς πύργους καὶ εὗρον αὐτοὺς ἀφυλάκτους καὶ ἐποίησαν φρυκτωρίας καὶ πυρσοὺς ἤγουν φανοὺς εἰς τὸν στόλον

ξύλινον ἵππον· δὲ οἱ ἦλθον τὴν Τρωάδα οἱ Ἕλληνες

15. 16 αὐτὴν — ἀνέστρεψαν om. in textu, adscr. in marg. Vat.

ὅστις ὑπῆρχεν εἰς τὴν Τένεδον, καθὼς ἦσαν μετ' ἀλλήλων περὶ τούτου συμφωνηθέντες. οὕστινας τοὺς φανοὺς ἰδὼν ὁ στόλος ἦλθεν παραυτίκα καὶ οἱ περὶ τὸν Μενέλαον ἤνοιξαν τὰς πύλας καὶ ἐδέξαντο αὐτούς, οἵτινες εἰσελθόντες ἔβαλλον πῦρ εἰς μέρος ἓν τῆς πόλεως ἵνα θροήσωσι τὸν λαόν. εἶτα ἐποίουν εἴτι κακὸν εἰς τὴν πόλιν, ὥσπερ ἔμελλον ποιεῖν ἄνθρωποι ἐχθροὶ καὶ τεταλωπημένοι δέκα χρόνους εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον. ἔσφαττον εἰς τοὺς ὕπνους, εἰς τὰς ὁδούς, εἰς τὰς οἰκίας τοὺς ταλαιπώρους Τρῶας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία αὐτῶν καὶ διήρπαζον καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν. ἐχειρώσαντο οὖν καὶ τὸν Πρίαμον καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ὅλον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ πλὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὅλον τὸ γένος αὐτοῦ καὶ ὅλους τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ.

οβ'. περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Πριάμου τοῦ Λαομέδοντος ὅπως ἐπέρασεν εἰς Μιτυλήνην.

ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ ὁ Λαομέδων πρὸ τοῦ πολέμου ἐπέρασεν εἰς τὴν Μιτυλήνην καὶ ἔκτισε τὰ κτίσματα τὰ παλαιὰ ὅσα ὑπάρχωσιν ἐκεῖ καὶ ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. ἐβασίλευε γὰρ ἡ Τρωὰς ἀπὸ τῆς Σμύρνης καὶ αὐτῆς τῆς Σμύρνης τοῦ αἰγιαλοῦ ὅλου ἕως αὐτῆς τῆς Τρωάδος καὶ τῶν νήσων τῆς Χίου τῆς Μιτυλήνης καὶ τῆς Τενέδου.

ογ'. περὶ του Αἰνείου ὅπως ἀνέβη εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τρωάδος, ὡς ἐνόησεν ὅτι εἰσήλθοσαν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Τροίαν.

εἰς τὴν συμφορὰν ταύτης τῆς πόλεως οὐδὲν ἐνόησεν ἄλλος ἐκ τῶν ἀρχόντων εἰ μὴ μόνος ὁ Αἰνείας, ὡς δὲ λέγουσί τινες, ὅτι ἐνοεῖτο μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐγίνωσκε καὶ τὴν ἐπιβουλήν. ὅμως καθὼς λέγουσιν οἱ πλείονες ἐνόησε καὶ ἔλαβε τὸν οἶκον

8 τεταλαιπωρημένοι? οβ'. ἀπέθανεν pro ἐπέρασεν V; ἐπέρασεν corr. ex ἀπέθανεν Vat. 20 τῆς μύρνης. V. 23 ταύτας Vat. 24 ἐννόησεν codd.

αὐτοῦ καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς γνωρίμους καὶ ἀνέβη εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τρωάδος. ἀκρόπολις δέ ἐστιν ὅντινα καλοῦμεν ἡμεῖς λατινικῶς κουλάν. εἶχε γοῦν καὶ ἡ ἀκρόπολις ἐκλεκτοὺς καὶ ἀνδρείους στρατιώτας, καθὼς ἐστιν ἡ τάξις. ἐκεῖ γὰρ ἦσαν τὰ χρήματα τῆς βασιλείας καὶ τὰ χρήματα τῶν ἀνθρώπων τῆς πόλεως καὶ εἴτι καλὸν καὶ τίμιον ὑπῆρχεν εἰς τὴν πόλιν, ἄργυρος καὶ χρυσὸς καὶ ἱματισμὸς καὶ οἱ θεοὶ αὐτῶν καὶ τὰ ἱερὰ ὅλα τῶν θεῶν καὶ τῶν εἰδώλων αὐτῶν. ἐλθὼν γοῦν ὁ Αἰνείας ὡπλίσθη καὶ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον. οἱ γὰρ Ἕλληνες ἀφ' οὗ ἐχορτάσθησαν τῶν αἱμάτων καὶ τῶν σφαγῶν ἀνέβησαν ἵνα πολεμήσωσι καὶ τὴν ἀκρόπολιν, ἵνα λάβωσι καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὄντας εἰς ταύτην. ἐπολέμησαν γοῦν ἰσχυρῶς καὶ οἱ ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως Τρῶες μετὰ τοῦ Αἰνείου καὶ οἱ ἔξω Ἕλληνες μετὰ τοῦ Νεοπτολέμου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως.

οδ'. φυγὴ τοῦ Αἰνείου ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τῆς Τρωάδος.

ὁ γοῦν Αἰνείας ὡς εἶδε ὅτι ὁ Νεοπτόλεμος ὁρμᾷ ἰσχυρῶς μετὰ νέων ἀνθρώπων ἵνα ἀναβῇ εἰς τὸ τεῖχος, ἐφοβήθη σφόδρα καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῶν εἰδώλων ὅστις ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐντὸς καὶ λαμβάνει τοὺς θεοὺς ὅσοι ἦσαν ἐκεῖ καὶ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν καὶ τὰ σκεύη τοῦ ναοῦ καὶ χρήματα καὶ πράγματα πολλὰ καὶ ἀνοίγει πύλας μικρὰς καὶ κεκρυμμένας εἰς τόπον ἄδηλον καὶ ἐκβάλλει πρῶτον τὸν πατέρα αὐτοῦ γέροντα ὄντα ἐπὶ ἁμάξης καὶ τοὺς γέροντας καὶ τὰς γυναῖκας

17. 18 *Αἰνείου — μετὰ τοῦ* desunt V. ubi unus versus videtur excidisse. 18 *ἀχιλέως* codd. 25 *τὰ* ante *πράγματα* Vat. 26 *ἀνοίγη* codd.

καὶ τὰ παιδία ὅλους ἔμπροσθεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν νέων ἀνθρώπων ἐξοπίσω διὰ ἀσφάλειαν. οἱ Ἕλληνες γοῦν μὴ εἰδότες τὸ γεγονὸς διὰ ὀλίγου χρόνου ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ τεῖχος καὶ εὑρίσκουσι τὴν ἀκρόπολιν ἔρημον ἀνθρώπων, πλὴν ηὕρασιν χρήματα πολλὰ καὶ ἔπεσον εἰς διαρπαγήν. καὶ τοῦτο ἐποίησεν ἄδειαν μεγάλην τοῖς οὖσι μετὰ τοῦ Αἰνείου καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ καὶ ἐκάθηντο μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐσυνήχθησαν καὶ ἀπὸ τοὺς κύκλῳ τόπους ἐκεῖ πολλοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐγένοντο

οε. συμβίβασις Ἑλλήνων καὶ τοῦ Αἰνείου καὶ χρησμὸς ὃν ἔλαβε παρὰ τῶν θεῶν ὁ Αἰνείας περὶ τῆς ἀποδημίας αὐτοῦ.

φοσσάτον ἱκανόν. ὕστερον γοῦν ἔστειλαν ἀποκρισιαρίους εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἤλθοσαν εἰς συμφωνίαν, ἵνα λάβῃ ὁ Αἰνείας τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα καὶ ποιήσῃ πλοῖα ἤγουν καράβια καὶ ἀπέλθῃ ὅπου θέλει ἄφοβος καὶ ἀζήμιος παρὰ τῶν Ἑλλήνων. ἀπέστειλεν δὲ καὶ εἰς τὸ μαντεῖον καὶ ἔλαβε χρησμὸν περὶ τούτου. καὶ ἔλεγεν αὐτῷ ὁ χρησμός, ὅτι ἔνθα ἐξέβῃ ἀπὸ τῶν πλοίων καὶ ἴδῃ ὅτι ὁ λαὸς αὐτοῦ ἔφαγον τὰς τραπέζας αὐτῶν, εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον συμφέρει αὐτῷ ἵνα κτίσῃ πόλιν καὶ κατοι-

ος'. ἄφιξις τοῦ Αἰνείου εἰς Λαρεντὸν τῆς Ἰταλίας ἔνθα ἔφαγεν ὁ στρατὸς τὰς τραπέζας αὐτῶν ἤγουν τὰ ὑπεστρωμένα σέληνα.

κήσῃ ἐκεῖ αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ. ἐποίησε γοῦν οὕτως καὶ ἐποίησε στόλον καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ καταντᾷ εἰς αἰγιαλὸν ὀνόματι Λαρεντὸν οὐ πολλῷ μακρὰν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τιβέριος ποταμοῦ ἤγουν ἔνθα ἐκβαίνει ὁ Τίβερις ποταμὸς εἰς τὴν θάλασσαν, ὅστις ῥέει σήμερον εἰς τὸ μέσον τῆς Ῥώμης. ἐκεῖ γοῦν εἰς τὸ Λαρεντὸν ἐξελθόντες οἱ

ος'. ἤως Vat., ἤγουν T. 25 Λωρεντόν Dionys. 27 ἐκβαίνῃ codd.

ἄνθρωποι ἔθηκαν εἰς τὴν γῆν πρασίζουσαν ἀπὸ τῆς χλόης βρώματα ἵνα φάγωσιν. ὑπῆρχον δὲ εἰς τὴν χλόην ἐκείνην καὶ σέληνα. ἀφ' οὗ οὖν ἔφαγον, ἐστοχάσατο εἷς ἐξ ἐκείνων ἐκεῖ, ἔνθα ἐκάθητο καὶ ἔφαγε, σέληνον καὶ ἀνασπάσας ἔφαγε. καὶ ἰδὼν τοῦτον ἄλλος πλησίον αὐτοῦ καθήμενος ἐποίησεν ὁμοίως καὶ μετ' ἐκεῖνον ἄλλος καὶ καθεξῆς ἅπαντες ἕως οὗ ἔφαγον ἅπαντα τὰ σέληνα τὰ ὑποκάτω τῶν βρωμάτων αὐτῶν. ὡς οὖν εἶδεν ὁ Αἰνείας τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ἐνόησεν τὸν νοῦν καὶ τὴν διάνοιαν τοῦ χρησμοῦ, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ τόπος ἔνθα ἐστὶν ὁρισμὸς τῶν θεῶν ἵνα κατοικήσω. καὶ ἐπειδὴ ἔλεγεν ὁ χρησμός, ὅτι ὅταν μέλλῃ κτίσαι τὴν πόλιν ἵνα ἔχῃ ὁδηγὸν τοῦ τόπου τετράποδον, ἠπόρει πῶς μέλλει ποιῆσαι. ὅμως λαμβάνει χοῖρον ἕνα ἵνα ποιήσῃ θυσίαν τοῖς θεοῖς. ἔτυχε δὲ ὅτι ὑπῆρχε θήλεια καὶ ἔγκυος τὸ ζῶον ἐκεῖνο.

οϛ. περὶ τῆς χοίρου ἥτις ἔτεκε τριάκοντα εἰς τὸν τόπον ὃν ὁ Αἰνείας ἔμελλε κτίσαι τὴν πόλιν κατὰ τὸν χρησμόν.

ὡς γοῦν ἐδέσμησαν αὐτὸ ἵνα θυσιάσωσι, κατὰ τύχην τινὰ διαφεύγει ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ φεύγει ἄνω ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ. ὁ δὲ Αἰνείας ἐνόησεν καὶ ἐνταῦθα τοῦ χρησμοῦ τὸ πέρας καὶ ὥρισεν ἵνα μὴ διώξῃ τις τὸ ζῶον, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ ἀπὸ τῆς διώξεως καὶ ἀπέλθῃ ἀλλαχοῦ παρὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἠκολούθει καὶ ὡς ἀπῆλθε τρία μίλια ἄνω τοῦ αἰγιαλοῦ τὸ ζῶον, ἐταλαιπωρήθη ἀπὸ τοῦ κόπου καὶ ἐκάθησε καὶ ἐκεῖ γεννᾷ τριάκοντα παιδία χοίρους. τότε κατέλαβε κυρίως ὁ Αἰνείας ὅτι ἔλαβε τέλος ὁ χρησμός. ἔλεγε γὰρ καὶ τοῦτο ὁ χρησμὸς ὅτι τὸ τετρά-

2 στρώματα V. οϛ. ὁ Αἰνείας post πόλιν V. χρισμὸν Vat. 13 ὅτε pro ὅταν V. 15 λαμβάνῃ codd. 24 ἠκολούθῃ codd. 25 ἐταλαιπορήθη Vat.

ποδον, ὅπερ μέλλει γενέσθαι αὐτῷ ὁδηγὸς ποῦ μέλλει κτίσαι τὴν πόλιν, μέλλει γεννῆσαι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ μετὰ τοσούτους χρόνους ὅσα παιδία γεννήσῃ τὸ τετράποδον, μέλλωσιν οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ κτίσαι ἄλλην πόλιν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον καὶ εὐδαίμονα. ἔλεγε δὲ τοῦτο διὰ τὴν Ἄλβαν. ὁ γοῦν Αἰνείας ἤρξατο κτίζειν τὴν πόλιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἔνθα ἐγέννησε τὸ ζῶον. ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης ὀνόματι Λατῖνος μαθὼν τὸ γένος ἦλθε καὶ ἐπολέμει μετὰ τοῦ Αἰνείου καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα ἐκβάλλῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς χώρας αὐτοῦ. οἱ δὲ θεοὶ διὰ νυκτὸς λέγουσι τῷ Λατίνῳ, ἵνα δέξεται τὸν ἄνδρα τοῦτον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ φιλίαν καὶ ἀγάπην μετ' αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο ἔσται εἰς μέγα ὄφελος αὐτοῦ. ἦλθοσαν γοῦν ὁ Λατῖνος καὶ ὁ Αἰνείας εἰς συμβιβάσεις καὶ ἔδωκεν ὁ Λατῖνος τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Λαβίναν εἰς γυναῖκα πρὸς τὸν Αἰνείαν καὶ τὴν κύκλῳ χώραν τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. ὁ δε Αἰνείας ἔκτισε τὴν πόλιν καὶ ὠνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτῆς Λαβίναν τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅπερ ἡμεῖς ἑλληνικῶς λέγομεν Λαιούνιον. εἰς τοῦτο τὸ Λαιούνιον ἔθηκεν ὁ Αἰνείας τοὺς θεοὺς τοὺς τρωικοὺς καὶ τὰ ἱερὰ αὐτῶν καὶ τὰ παλλάδια καὶ κατέστησεν ἑορτὰς καὶ θυσίας καὶ πανηγύρεις κατὰ τὸν τύπον ὄντινα ἐποίουν αὐτὰ εἰς τὴν Τρωάδα. μετὰ δὲ τριάκοντα χρόνους ηὐξήθησαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Λαιουνίου καὶ ἐστενοχωροῦντο καὶ ἀποστέλλουσι καὶ κτίζουσιν εἰς τόπον καλὸν καὶ

οη'. περὶ Λατίνου τοῦ βασιλέως τῆς χώρας Λατίνων.

οθ'. συμβίβασις Λατίνου καὶ Αἰνείου καὶ κτίσις τοῦ Λαιουνίου.

π'. κτίσις μετὰ τριάκοντα χρόνους τῆς Ἄλβας Λούγκας.

12 δέξαται Vat.

ἀγαθὸν ἑτέραν πόλιν μεγάλην ἥντινα ὠνόμασαν Ἄλβα Λούγκα, ἥτις λέγεται ἑλληνικῇ διαλέκτῳ Λευκὴ Μακρά. ἐνόμασαν δὲ ταύτην Λούγκαν, ἵνα χωρίζηται ἀπὸ ἄλλης πόλεως λατινικῆς Ἄλβας λεγομένης· ἐποίησαν γὰρ καὶ τὸ σχῆμα αὐτῆς μακρόν. εἰς ταύτην τὴν πόλιν τὴν νεόκτιστον τὴν Ἄλβαν μετήγαγον καὶ τοὺς θεοὺς τοὺς τρωικοὺς καὶ τὰ ἱερὰ ὅλα καὶ ἔστησαν αὐτοὺς μετὰ τιμῆς μεγάλης εἰς ναὸν ὅνπερ ἐποίησαν αὐτοῖς. διὰ τῆς νυκτὸς γοῦν εὑρέθησαν εἰς τὸ Λαιούνιον. καὶ πάλιν ἀπῆλθον καὶ ἤγαγον αὐτοὺς μετὰ μεγαλωτέρας τιμῆς εἰς τὴν Ἄλβαν· καὶ πάλιν διὰ τῆς νυκτὸς εὑρέθησαν εἰς τὸ Λαιούνιον εἰς τὸν τόπον ἔνθα ἔστησεν αὐτοὺς ὁ Αἰνείας κατ' ἀρχάς. οἱ δὲ Ἀλβανοὶ ἐνόησαν ὅτι οἱ θεοὶ ἀναπαύονται μᾶλλον εἰς τὸ Λαιούνιον παρὸ εἰς τὴν Ἄλβαν. ἐξελέξαντο γοῦν τοὺς ἐντιμοτάτους τῆς Ἄλβας ἄνδρας ἑξακοσίους καὶ ἔστειλαν αὐτοὺς εἰς τὸ Λαιούνιον, ἵνα ἔχωσι μόνην φροντίδα καὶ μέριμναν τὴν τιμὴν καὶ τὰς θυσίας καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν θεῶν τούτων καὶ τὰς ἐξόδους λαμβάνωσιν ἀπὸ τῶν χρημάτων τῆς βασιλείας. τούτους τοὺς θεοὺς λέγει ὁ Διονύσιος, ὅτι ὕστερον ὅτε ἐκτίσθη ἡ Ῥώμη μετὰ τετρακοσίους χρόνους ἀφ' οὗ ἐκτίσθη ἡ Ἄλβα, μετήγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν Ῥώμην. οὐ μὴν οἶδε, πῶς καὶ τίνες ἀπήγαγον αὐτούς, ἀλλὰ οὐδὲ τοὺς πρώτους ἐκείνους θεοὺς εἶδέν τις εἰς τὸ φανερὸν εἰ μὴ τὰς εἰκόνας καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν, ἀλλὰ ἦσαν κεκρυμμένα εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας, ἔνθα ἐφυλάττετο καὶ τὸ ἄσβεστον πῦρ ὑπὸ τῶν παρθένων. λέγει γοῦν ὅτι πολλὰ εἴδωλα τῶν θεῶν τούτων τῶν

2 *λόγγα* Dionys. 17 *ἔστηλαν* codd.

τρωικῶν τῶν κεκρυμμένων εἶδον καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς καὶ ἀρχαίους ναοὺς τῆς Ῥώμης. καὶ εἰς ὅλους εἰσὶν εἰς σχῆμα δύο νεανίσκων ἤγουν τῶν ἰδιωτικῶς λεγομένων παλικαρίων ἐσχηματισμένοι ὥσπερ στρατιῶται. καὶ ἅπερ μὲν εἴδομεν εἰσὶ ταῦτα· τὸ δὲ γράφειν ὑπὲρ αὐτῶν ἱστορίαν ἢ ἀκούειν ἄλλου λέγοντος περὶ αὐτῶν οὐδὲν δυνάμεθα, ἀλλὰ ὀφείλομεν ἀκούειν καὶ γράφειν ὑπὲρ τῶν θεῶν τούτων τῶν τρωικῶν ἅτινα γράφει ὁ Καλλίστρατος ὁ ἱστορικός, ὅστις ἔγραψεν ἰδίαν καὶ κεχωρισμένην ἱστορίαν περὶ τῆς νήσου τῆς Σαμοθρᾴκης μόνης, ἔνθα διηγεῖται καὶ περὶ τῶν θεῶν τούτων. ἀπὸ ταύτης γὰρ τῆς νήσου ἐξήλθοσαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Τρωάδα καὶ εἰς ταύτην τὴν νῆσον ἦλθον ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας. ὁμοίως καὶ ὅσα λέγει ὁ Σάτυρος, ὅστις συνήγαγε καὶ συνέθηκε καὶ ἔγραψεν εἰς βιβλίον ἓν ὅλους τοὺς παλαιοὺς μύθους τῶν Ἑλλήνων οἵτινες ἦσαν διεσκορπισμένοι καὶ ἄτακτοι. λέγει γὰρ καὶ ἐκεῖνος εἰς τοὺς μύθους ἐκείνους περὶ τῶν θεῶν τούτων, καὶ ὅσα εἶπον, ἄλλοι πολλοὶ ἱστορικοὶ καὶ χρονογράφοι περὶ αὐτῶν καὶ μάλιστα ὁ παλαιότατος πάντων τῶν ποιητῶν ὅσους γινώσκω ἐγὼ ὁ Ἀρκτῖνος. λέγουσι γοῦν οἱ ἄλλοι πλὴν τοῦ Ἀρκτίνου, ὅτι ὁ Δάρδανος ὁ υἱὸς τοῦ Διός, ὅντινα ἐγέννησεν ἀπὸ τῆς Ἠλέκτρας τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος ὡς προείπομεν, ἔλαβε τὴν Χρύσην τὴν θυγατέρα τοῦ Πάλλαντος. ἡ οὖν θυγάτηρ τοῦ Διὸς ἡ Ἀθηνᾶ ἡ λατινικῶς λεγομένη Μινέρβη ἐδωρήσατο ὥσπερ προῖκά

πα'. ὅτι ὁ ἱστορικὸς Καλλίστρατος ἔγραψεν κεχωρισμένην ἱστορίαν περὶ τῆς Σαμοθρᾴκης νήσου.

πβ'. περὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων ἃ ἔδωκεν ἡ Ἀθηνᾶ

5 ἴδομεν codd. 10 et πα'. καλλίστατος codd. 16 σάτηρος V. 27 πάλαντος codd.

πρὸς Χρύσην τοῦ Δαρδάνου τὴν γυναῖκα.

τινα τῇ νύμφῃ αὐτῆς Χρύσῃ — καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ θυγάτηρ ἐστὶ τοῦ Διὸς ἥτις ἐγεννήθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔνοπλος ἤγουν μετὰ ἁρμάτων· ἔστι δὲ θεὰ τῆς φρονήσεως, ἐπειδὴ ἐγεννήθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός· ὁμοίως καὶ ὁ Δάρδανος υἱὸς τοῦ Διὸς — ἐχάρισεν γοῦν τῇ νύμφῃ αὐτῆς εἴδωλα τῶν μεγίστων θεῶν. τίνων δὲ θεῶν οὐκ ἔστι φανερόν, ἀλλὰ εἴ τινές εἰσιν ἀπὸ τῶν θεῶν εἰς σχῆμα νεανίσκων στρατιωτῶν ἦσαν καθὼς προείρηται. ἐχάρισε δὲ καὶ ἄλλα δύο εἴδωλα ἑαυτῆς ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὴν εἰρημένην νύμφην αὐτῆς τὴν Χρύσην, ἅτινα καλοῦνται παλλάδια ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς· ἡ γὰρ Ἀθηνᾶ λέγεται καὶ Παλλάς. παλλάδια γοῦν εἰσι τὰ εἴδωλα τῆς Παλλάδος, ὅμως καὶ ἐκεῖνα τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν καὶ τὰ δύο παλλάδια ἦσαν ἀχειροποίητα. οὐ γὰρ ἐγένοντο παρὰ ἀνθρώπων ἀλλὰ ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς. εἰς τιμὴν γοῦν καὶ δόξαν τῆς νύμφης αὐτῆς ἔδωκε ταῦτα πρὸς αὐτὴν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἐδίδαξεν αὐτήν, πῶς ὀφείλει τιμᾶν καὶ ἑορτάζειν αὐτὰ καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς πανηγύρεις αὐτῶν. ὡς θεόπεμπτα γὰρ καὶ ἀχειροποίητα ἐδίδαξεν αὐτὴν καὶ ἄλλας τιμὰς καὶ θυσίας ἀποῤῥήτους καὶ μυστικὰς καὶ ἀποκρύφους παρὸ ἐκείνας ἅστινας ἐποίουν εἰς τὰ ἄλλα τὰ χειροποίητα εἴδωλα. αὕτη γοῦν ἡ θεὰ ἡ Ἀθηνᾶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς ὑπερβολήν. καὶ τοὺς ναοὺς αὐτῆς καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς πανηγύρεις ἐποίουν ἐντὸς τῆς πόλεως, ὥσπερ ἐποίουν τὸ ἐναντίον εἰς τὸν θεὸν τὸν Ἄρην, ὅστις λέγεται λατι-

πγ΄. περὶ τῶν ναῶν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἄρεως, ποῦ ἐκτίζοντο παρὰ τῶν Ἑλλήνων.

4 ἁρμάτων codd. 9 καθῶς Vat.

νικῶς Μάρς. τούτου γὰρ τοῦ Ἄρεως τοὺς βωμοὺς ἀεί ποτε ἐποίουν ἔξω τῆς πόλεως. ὁ γὰρ θεὸς οὗτός ἐστιν θεὸς τοῦ πολέμου καὶ κακοποιὸς ἀστὴρ ἐν τῷ οὐρανῷ. ἐσήμαινον γοῦν καὶ ἐδήλουν διὰ τούτου, ὅτι τὴν μὲν φρόνησιν ἥτις νοεῖται ἡ Ἀθηνᾶ, ὀφείλουσιν ἔχειν οἱ ἄνθρωποι ἐντὸς τῆς πόλεως — ἡ φρόνησις γάρ ἐστιν ἡ κοσμοῦσα καὶ ὡραΐζουσα καὶ ποιοῦσα χρησιμωτάτην καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν πολιτείαν — τὸν δὲ πόλεμον καὶ τὰς μάχας, αἵτινες δηλοῦνται διὰ τοῦ Ἄρεως, ἔχειν ἔξω τῆς πόλεως καὶ οὐκ ἔνδον. ὁ γὰρ πόλεμος συμφέρει πρὸς τοὺς ἔξω τῆς πόλεως καὶ τοὺς ἐχθρούς, ἐντὸς δὲ τῆς πόλεως ὁ πόλεμός ἐστι φθορὰ καὶ κατάλυσις καὶ ἀνατροπὴ ἀπὸ θεμελίων αὐτῆς. καὶ τί γὰρ ἄλλο ποιεῖ ὁ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ ἐμφύλιος πόλεμος εἰ μὴ τοῦτο; ἐπειδὴ δὲ ἔδωκεν ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὴν Χρύσην τοὺς θεοὺς ἐκείνους καὶ τὰ παλλάδια καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τὰς θυσίας καὶ τὰς τιμὰς αὐτῶν, παρήγγειλεν αὐτῇ ἵνα ἔχῃ ταῦτα μυστικὰ καὶ ἀπόκρυφα καὶ μὴ εἴπῃ ἢ ἐξαγγείλῃ ταῦτα εἰς πολλούς. ἐποίησε δὲ τοῦτο ἵνα ὑπάρχωσι τίμια καὶ ἀγαπητὰ καὶ οἱ θεοὶ ἐκεῖνοι καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν. τὸ γὰρ κεκρυμμένον καὶ ἄδηλον καὶ ἀπόρρητον ἀγαπῶσι καὶ ζητῶσι καὶ ἐπιθυμοῦσι καὶ θαυμάζωσι καὶ τιμῶσι πάντες οἱ ἄνθρωποι, τὸ δὲ φανερὸν καὶ εὔκολον καὶ ἕτοιμον οὔτε ἐπιθυμοῦσιν οὔτε θαυμάζουσιν οὔτε τιμῶσιν, ἀλλὰ μᾶλλον καταφρονοῦσιν αὐτοῦ. εἶχον γοῦν ταῦτα ἥ τε Χρύση καὶ ὁ Δάρδανος εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἐποίουν καθὼς παρήγγειλεν αὐτοῖς ἡ Ἀθηνᾶ. ἐπειδὴ δὲ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς εἰς τὴν Ἀρκαδίαν

4 διατούτου codd. 5 νοῆται codd. 16 χρησῆν Vat. 25 ἕτοιμων Vat.

ὡς προείπομεν καὶ ἐξῆλθον ἀπ' ἐκεῖσε ὁ Δάρδανος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν νῆσον τῆς Θρᾴκης ἤγουν εἰς τὴν Σαμοθρᾴκην καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ χρόνον ὀλίγον, ἐκεῖ ἔκτισε ναὸν καὶ ἔθηκε τοὺς θεοὺς τούτους καὶ τὰ παλλάδια καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐτίμα αὐτοὺς μυστικῶς κατὰ τὴν παραγγελίαν τῆς Ἀθηνᾶς.

πδ'. ὅτι ὁ Δάρδανος ἔκτισε ναὸν εἰς τὴν Σαμοθρᾴκην καὶ ἔθηκε τοὺς θεοὺς καὶ τὰ παλλάδια.

ὕστερον γοῦν ὡς ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς νήσου διὰ στέρησιν τῆς τροφῆς καὶ τῆς ἄλλης ἀναπαύσεως ὡς προείπομεν, κατέλιπεν ἐκεῖ τὸν Σάμωνα μετὰ καὶ ἄλλου ὀλίγου λαοῦ, ἀφ' οὗ τοῦ Σάμωνος ὠνομάσθη ἡ νῆσος Σαμοθρᾴκη ὡς προείρηται.

πε'. ὅπως ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς Σαμοθρᾴκης ὁ Δάρδανος καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ τὸν Σάμωνα μετ' ὀλίγων ἀνθρώπων.

ἐμέρισε δὲ καὶ τὰ ἱερὰ εἰς δύο· καὶ τοὺς μὲν θεοὺς κατέλιπεν εἰς τὴν νῆσον εἰς παραμυθίαν τοῦ Σάμωνος καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ ἔλαβε τὰ παλλάδια, πλὴν ἐποίησεν εἰκόνας ξυλίνας ἢ λιθίνας τῶν θεῶν ἐκείνων οὕστινας ἀφῆκεν εἰς τὸ νησίον καὶ ἔλαβε καὶ αὐτὰς μετ' αὐτοῦ. τὰς δὲ θυσίας τὰς μυστικὰς καὶ ἄλλο εἴτι ἐγίνωσκε ἀπόκρυφον εἰς τιμὴν τῶν θεῶν ἐδίδαξε τὸν Σάμωνα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, ἵνα τιμῶσι διὰ τούτων τοὺς θεοὺς οὕστινας ἀφῆκεν αὐτοῖς. ἀπὸ γοῦν τοῦ Σάμωνος καὶ τῶν πρώτων ἐκείνων ἀνθρώπων ἔμαθον ταύτας καὶ οἱ ὕστερον ἄνθρωποι τῆς Σαμοθρᾴκης καὶ ἐποίουν αὐτὰς οὕτως καθὼς ἐδιδάχθησαν ὑπὸ τοῦ Δαρδάνου οἱ Σαμοθρᾳκῖται ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ Διονυσίου τούτου τοῦ συγγραφέως ἤγουν ἕως τοῦ καιροῦ τοῦ Καίσαρος. καὶ εἶχον τοῦτο καύχημα οἱ Σαμοθρᾳκῖται καὶ πρὸς ἄλλους τινὰς τῶν Ἑλλήνων οὐδὲν

πϛ'. ὅπως οἱ Σαμοθρᾳκῖται εἶχον καύχημα

4 et πδ'. ἔκτισεν V.

καὶ τιμὴν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς θεοὺς τούτους καὶ τὰς ἑορτὰς αὐτῶν καὶ τὰ μυστήρια, ἅπερ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες οὐκ ἐγίνωσκον.

ἔλεγον οὔτε τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν οὔτε τὰς τιμὰς καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν, ἀλλ᾽ εἶχον ταῦτα ἐξαίρετα αὐτοὶ παρὸ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὡς θεόπεμπτα καὶ θεοδίδακτα καὶ εἶχον τὴν τιμὴν ταύτην ἕως οὗ ἔπαυσεν ὁ ἑλληνισμὸς διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἀληθινοῦ καὶ πρώτου καὶ μόνου θεοῦ τῆς ἁγίας τριάδος. καὶ περὶ μὲν τῶν θεῶν οὕστινας κατέλιπεν ὁ Δάρδανος εἰς τὴν Σαμοθρᾴκην οὕτως. ὁ δὲ Δάρδανος λαβὼν τὰς εἰκόνας τῶν θεῶν οὕστινας κατέλιπεν εἰς τὴν νῆσον καὶ τὰ παλλάδια τὰ πρωτότυπα διεπέρασεν εἰς τὴν ἀνατολὴν καὶ ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς χώρας Τεύκρου καὶ ἔκτισε καὶ πόλιν ἐν αὐτῇ ἥντινα ἐκάλεσε καὶ Δάρδανον ὡς προείπομεν. μέλλων δὲ κτίζειν τὴν πόλιν ἀπέστειλεν εἰς τὸ μαντεῖον ἵνα λάβῃ χρησμὸν περὶ τῆς οἰκήσεως αὐτοῦ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ περὶ τῆς πόλεως ἣν ἔμελλε κτίζειν. ὁ δὲ χρησμὸς ἐκέλευσεν αὐτῷ οὕτως περὶ τῆς τιμῆς τῶν εἰκόνων

πζ΄. χρησμὸς ὃν ἔλαβεν ὁ Δάρδανος περὶ τῆς πόλεως ἣν ἔκτισε καὶ περὶ τῆς τιμῆς τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων.

τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων· Δάρδανε, εἰς τὴν πόλιν ἥντινα κτίζεις νομοθέτησον πίστιν καὶ σέβας εἰς τοὺς θεοὺς οὓς ἔχεις μετὰ σοῦ καὶ τιμὰς καὶ ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις κατὰ τὴν διδαχὴν ἣν ἔχεις παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς, ἵνα γένωνται ἄπαυστοι καὶ ἀθάνατοι εἰς τοὺς ἐρχομένους καιρούς. γίνωσκε γάρ· ἐὰν τὰ δῶρα ταῦτα τὰ θαυμαστὰ καὶ τίμια, ἅτινα ἐχάρισεν ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὴν γυναῖκά σου τὴν Χρύσην διὰ τὴν ἀγάπην τὴν σήν, ὑπάρχωσι ἔντιμα καὶ σεβάσμια καὶ τιμῶνται καὶ ἑορτάζωνται καθὼς ὀφείλει, ἡ πόλις

18 *αὐτῷ* bis, et in textu et margini adscriptum legitur in Vat. 15 *μαντίο* T. 17 *ἡ* pro *ἣν* V.

ἐκείνη ἐν ᾗ ὑπάρχωσι ταῦτα οὐ μὴ κρατηθῇ ποτε ὑπὸ πολέμου οὐδὲ μὴ μεταπέσῃ εἰς ἐχθρῶν χεῖρας, ἀλλὰ εἰς τὸν ἐρχόμενον πάντα χρόνον καὶ εἰς τὰς ἐρχομένας πάσας ἡμέρας ἔσται ἀπόρθητος καὶ ἀνάλωτος καὶ ἀχείρωτος παρὰ πάντων ἀνθρώπων. ὁ οὖν Δάρδανος ἐχάρη ἀκούσας ταῦτα καὶ ἐποίησεν καθὼς ἐκέλευσεν αὐτῷ ὁ χρησμός. μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Δαρδάνου ὁ Ἰδαῖος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν νεόκτιστον πόλιν τὴν Δάρδανον. ὁ δὲ Ἰδαῖος ἐγέννησεν υἱὸν ὀνόματι Τρῶα, ὅστις ὁ Τρὼς ἀποθανόντος τοῦ Ἰδαίου ἔλαβε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Τεύκρου τοῦ βασιλέως τῆς χώρας· καὶ γὰρ προαπέθανε καὶ οὗτος. καὶ ἐγένετο ὁ Τρὼς μεγαλώτερος βασιλεὺς παρὸ τοὺς προγόνους αὐτοῦ καὶ ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν χώραν ὅλην Τρωάδα, ἥτις ἐκαλεῖτο πρῶτον Τευκρὶς ὡς εἴρηται ἀπὸ τοῦ Τεύκρου. ὁ Τρὼς πάλιν ἐγέννησεν υἱὸν Ἶλον, ὃς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ Τρωὸς ἔκτισε τὴν μεγάλην πόλιν καὶ πολυάνθρωπον ἥντινα ἐπολέμουν δέκα χρόνους οἱ Ἕλληνες ὡς προείρηται, ἥτις ἐλέγετο καὶ Τροία καὶ Ἴλιον. οὗτος ὁ Ἶλος ἐποίησε τὴν ἀκρόπολιν τῆς Ἰλίου ἥντινα εἴπομεν κουλάν, καὶ εἰς αὐτὴν ἐποίησεν ναὸν καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦτον ἄβατον καὶ ἄδηλον καὶ κρυπτὸν τόπον μετήγαγεν γοῦν τοὺς προγονικοὺς αὐτοῦ θεοὺς καὶ τὰ παλλάδια ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς Δαρδάνου καὶ ἔθηκεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἐνδότερον καὶ ἄβατον τοῦ ναοῦ τούτου. ἐνομοθέτησε δὲ καὶ αὐτὰς τὰς τιμὰς

πη΄. ὅτι ὁ Ἶλος ὁ υἱὸς τοῦ Τρωὸς ἔκτισε τὸ Ἴλιον καὶ ἔκτισεν ἐν αὐτῇ ἀκρόπολιν καὶ ναὸν καὶ μετεκόμισεν ἀπὸ τῆς Δαρδάνου τοὺς θεοὺς καὶ τὰ παλλάδια καὶ κατέθηκεν εἰς τὸ Ἴλιον.

17. 21. πη΄. ἴλλον. ἴλλος codd. 23 εἴπωμεν codd

τὰς μυστικὰς καὶ ἀποκρύφους καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν κατὰ τὴν τάξιν καὶ παράδοσιν τῶν προγόνων αὐτοῦ εἰς τὸ Ἴλιον. καὶ ἐτίμων καὶ ἐφύλαττον αὐτοὺς οἱ Τρῶες μετὰ μεγάλης φυλακῆς καὶ προσοχῆς ὡς πράγματα θεόπεμπτα καὶ ἀχειροποίητα καὶ μάλιστα τὰ παλλάδια καὶ ὡς σύστασιν καὶ διαμονὴν καὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως αὐτῶν κατὰ τὸν χρησμὸν ὅντινα ἔλαβεν ὁ Δάρδανος περὶ αὐτῶν ὥσπερ προείρηται. ἦσαν γοῦν ταῦτα ἕως τοῦ καιροῦ τοῦ Πριάμου τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας, καθ' ὃν καιρὸν ἦλθον οἱ Ἕλληνες διὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν αἰτίαν τῆς Ἑλένης τοῦ Μενελάου καὶ ἐπολέμουν μετὰ τῶν Τρώων. τῷ δὲ καιρῷ ἐκείνῳ ὡς ἠγανάκτουν οἱ Ἕλληνες καὶ ἐδυσχέραινον, ὅτι τοιοῦτοι ἄνδρες ἥρωες καὶ τοσαύτη δύναμις ὡσὰν τὴν ἑλληνικὴν κάθηται χρόνους δέκα καὶ οὐδὲν δύνανται πορθῆσαι τὴν πόλιν ταύτην τῆς Τρωάδος καὶ συλλογιζόμενοι τὴν αἰτίαν μετ' ἀλλήλων — ἢ αὐτοὶ ἐνεθυμήθησαν ἤ τις ἀπὸ τῶν Τρώων — εἶχον γὰρ φίλους ἐντὸς τῆς Τροίας οἱ Ἕλληνες — εἶπε πρὸς αὐτοὺς τὸν χρησμὸν τοῦ Δαρδάνου καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων καὶ ὅτι ἕως ἂν ὑπάρχωσι ταῦτα εἰς τὴν Τρωάδα, ἡ πόλις μέλλει εἶναι ἀκράτητος καὶ ἀπόρθητος κατὰ τὸν χρησμόν — καὶ συμβουλεύονται μετ' ἀλλήλων καὶ ἀποστέλλουσι διὰ τῆς νυκτὸς τὸν Διομήδην καὶ τὸν Ὀδυσσέα. οὗτοι γὰρ ἐτόλμησαν ποιῆσαι τὸ ἔργον τοῦτο, ἵνα κλέψωσι τὰ παλλάδια ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Τροίας. οἵτινες διά τινος μηχανῆς καὶ τόπου ἀποκρύφου ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν

πθ'. περὶ τῆς κλοπῆς τοῦ παλλαδίου ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἰλίου ὑπὸ Διομήδους καὶ Ὀδυσσέως.

22 ὑπάρχωσιν V. 28 τρώας codd.

γὰρ ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἡ Σηστός, οἱ δε κοινοὶ λέγουσιν τὸ ἀκρωτήριον Κριθέαν — καὶ πάλιν ἀπὸ τούτου διέλθῃ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ κόλπου τοῦ Μέλανος, ὅντινα καλοῦσιν οἱ κοινοὶ κόλπον τοῦ Μαγαρισίου, καὶ τῆς Αἴνου καὶ τὰ κύκλῳ τῆς Αἴνου μέχρι Μαρωνίας καὶ ἐφεξῆς ἕως οὗ καταντήσῃ πάλιν εἰς τὸν Νέσον ποταμόν, αὕτη ἡ περιγραφὴ καὶ ἡ γῆ πᾶσα λέγεται 7 Θράκη. λέγει γοῦν καθὼς ἔφημεν ὁ Διονύσιος, ὅτι ὁ στόλος οὗτος τοῦ Δαρδάνου ὁ ἀρκαδικὸς διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ τῆς δύσεως κατήντησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Θράκης καὶ ἐξέβη εἰς νῆσόν τινα τῆς Θράκης ἤγουν εἰς τὴν νῦν καλουμένην Σαμοθράκην. λέγει γοῦν ὅτι οὐδὲν γινώσκει ὅτι τὸ νησίον τοῦτο εἴτε οἰκούμενον ὑπῆρχε καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὸν στόλον τοῦτον εἰς αὐτὸ εἴτε ἄοικον. τοῦτο δὲ γινώσκει, ὅτι ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου ὠνομάσθη ἡ νῆσος αὕτη Σαμοθράκη· πρὸ τούτου γὰρ ὄνομα οὐδὲν εἶχεν. ἐγένετο δὲ τὸ ὄνομα τῆς νήσου ἀπὸ δύο ὀνομάτων συμπεπλεγμένων ἀλλήλοις ἓν ὄνομα σύνθετον, ὅπερ οἱ Λατῖνοι λέγουσι κομπόσιτον. ἀπὸ γὰρ τῆς ἀντικρὺ γῆς ἥτις λέγεται Θράκη καὶ Σάμωνος ἑνὸς Ἕλληνος, ὅστις ὑπέμεινεν ἐκεῖ ἐκ τοῦ στόλου τούτου καὶ ἔκτισεν πόλιν καὶ οἴκισεν τὸ νησίον καὶ ἐκυρίευσεν αὐτοῦ, ὠνομάσθη Σαμοθράκη, τουτ' ἔστι τοῦ Σάμωνος ἡ Θράκη. οὗτος δὲ ὁ Σάμων ὑπῆρχεν υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ Ἑρμοῦ ὅντινα οἱ Λατῖνοι λέγουσι Μερκούριον. ἔστι δὲ ὁ Ἑρμῆς οὗτος καὶ ἀστὴρ ἐν τῷ οὐρανῷ καθὼς καὶ ὁ Ζεὺς καί ἐστι καὶ θεὸς ψευδὴς καὶ ἀνυπόστατος ἑλληνικός.

ν'. ὅτι ὁ Δάρδανος ἐξελθὼν ἀπ' τῆς Ἀρκαδίας κατήντησεν μετὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ ὅπως ὠνομάσθη τὸ νησίον τοῦτο Σαμοθράκη.

5 μαρωνείας V.

ποδον, ὅπερ μέλλει γενέσθαι αὐτῷ ὁδηγὸς ποῦ μέλλει κτίσαι τὴν πόλιν, μέλλει γεννῆσαι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ μετὰ τοσούτους χρόνους ὅσα παιδία γεννήσῃ τὸ τετράποδον, μέλλωσιν οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ κτίσαι ἄλλην πόλιν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον καὶ εὐδαίμονα. ἔλεγε δὲ τοῦτο διὰ τὴν Ἄλβαν. ὁ γοῦν Αἰνείας ἤρξατο κτίζειν τὴν πόλιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἔνθα ἐγέννησε τὸ ζῶον.

οη'. περὶ Λατίνου τοῦ βασιλέως τῆς χώρας Λατίνων.

ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης ὀνόματι Λατῖνος μαθὼν τὸ γένος ἦλθε καὶ ἐπολέμει μετὰ τοῦ Αἰνείου καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα ἐκβάλλῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς χώρας αὐτοῦ. οἱ δὲ θεοὶ διὰ νυκτὸς λέγουσι τῷ Λατίνῳ, ἵνα δέξεται τὸν ἄνδρα τοῦτον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ φιλίαν καὶ ἀγάπην μετ' αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο ἔσται εἰς μέγα ὄφελος αὐτοῦ.

οθ'. συμβίβασις Λατίνου καὶ Αἰνείου καὶ κτίσις τοῦ Λαουνίου.

ἦλθοσαν γοῦν ὁ Λατῖνος καὶ ὁ Αἰνείας εἰς συμβιβάσεις καὶ ἔδωκεν ὁ Λατῖνος τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Λαβίναν εἰς γυναῖκα πρὸς τὸν Αἰνείαν καὶ τὴν κύκλῳ χώραν τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. ὁ δε Αἰνείας ἔκτισε τὴν πόλιν καὶ ὠνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτῆς Λαβίναν τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅπερ ἡμεῖς ἑλληνικῶς λέγομεν Λαιούνιον. εἰς τοῦτο τὸ Λαιούνιον ἔθηκεν ὁ Αἰνείας τοὺς θεοὺς τοὺς τρωικοὺς καὶ τὰ ἱερὰ αὐτῶν καὶ τὰ παλλάδια καὶ κατέστησεν ἑορτὰς καὶ θυσίας καὶ πανηγύρεις κατὰ τὸν τύπον ὅντινα ἐποίουν αὐτὰ εἰς τὴν Τρωάδα.

π'. κτίσις μετὰ τριάκοντα χρόνους τῆς Ἄλβας Λούγκας.

μετὰ δὲ τριάκοντα χρόνους ηὐξήθησαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Λαιουνίου καὶ ἐστενοχωροῦντο καὶ ἀποστέλλουσι καὶ κτίζουσιν εἰς τόπον καλὸν καὶ

12 δέξαται Vat.

ἀγαθὸν ἑτέραν πόλιν μεγάλην ἥντινα ὠνόμασαν Ἄλβα Λούγκα, ἥτις λέγεται ἑλληνικῇ διαλέκτῳ Λευκὴ Μακρά. ἐνόμασαν δὲ ταύτην Λούγκαν, ἵνα χωρίζηται ἀπὸ ἄλλης πόλεως λατινικῆς Ἄλβας λεγομένης· ἐποίησαν γὰρ καὶ τὸ σχῆμα αὐτῆς μακρόν. εἰς ταύτην τὴν πόλιν τὴν νεόκτιστον τὴν Ἄλβαν μετήγαγον καὶ τοὺς θεοὺς τοὺς τρωικοὺς καὶ τὰ ἱερὰ ὅλα καὶ ἔστησαν αὐτοὺς μετὰ τιμῆς μεγάλης εἰς ναὸν ὅνπερ ἐποίησαν αὐτοῖς. διὰ τῆς νυκτὸς γοῦν εὑρέθησαν εἰς τὸ Λαιούνιον. καὶ πάλιν ἀπῆλθον καὶ ἤγαγον αὐτοὺς μετὰ μεγαλωτέρας τιμῆς εἰς τὴν Ἄλβαν· καὶ πάλιν διὰ τῆς νυκτὸς εὑρέθησαν εἰς τὸ Λαιούνιον · εἰς τὸν τόπον ἔνθα ἔστησεν αὐτοὺς ὁ Αἰνείας κατ' ἀρχάς. οἱ δὲ Ἀλβανοὶ ἐνόησαν ὅτι οἱ θεοὶ ἀναπαύονται μᾶλλον εἰς τὸ Λαιούνιον παρὸ εἰς τὴν Ἄλβαν. ἐξελέξαντο γοῦν τοὺς ἐντιμοτάτους τῆς Ἄλβας ἄνδρας ἑξακοσίους καὶ ἔστειλαν αὐτοὺς εἰς τὸ Λαιούνιον, ἵνα ἔχωσι μόνην φροντίδα καὶ μέριμναν τὴν τιμὴν καὶ τὰς θυσίας καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν θεῶν τούτων καὶ τὰς ἐξόδους λαμβάνωσιν ἀπὸ τῶν χρημάτων τῆς βασιλείας. τούτους τοὺς θεοὺς λέγει ὁ Διονύσιος, ὅτι ὕστερον ὅτε ἐκτίσθη ἡ Ῥώμη μετὰ τετρακοσίους χρόνους ἀφ' οὗ ἐκτίσθη ἡ Ἄλβα, μετήγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν Ῥώμην. οὐ μὴν οἶδε, πῶς καὶ τίνες ἀπήγαγον αὐτούς, ἀλλὰ οὐδὲ τοὺς πρώτους ἐκείνους θεοὺς εἶδέν τις εἰς τὸ φανερὸν εἰ μὴ τὰς εἰκόνας καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν, ἀλλὰ ἦσαν κεκρυμμένα εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας, ἔνθα ἐφυλάττετο καὶ τὸ ἄσβεστον πῦρ ὑπὸ τῶν παρθένων. λέγει γοῦν ὅτι πολλὰ εἴδωλα τῶν θεῶν τούτων τῶν

2 λόγγα Dionys. 17 ἔστηλαν codd.

τρωικῶν τῶν κεκρυμμένων εἶδον καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς καὶ ἀρχαίους ναοὺς τῆς Ῥώμης. καὶ εἰς ὅλους εἰσὶν εἰς σχῆμα δύο νεανίσκων ἤγουν τῶν ἰδιωτικῶς λεγομένων παλικαρίων ἐσχηματισμένοι ὥσπερ στρατιῶται. καὶ ἅπερ μὲν εἴδομεν εἰσὶ ταῦτα· τὸ δὲ γράφειν ὑπὲρ αὐτῶν ἱστορίαν ἢ ἀκούειν ἄλλου λέγοντος περὶ αὐτῶν οὐδὲν δυνάμεθα, ἀλλὰ ὀφείλομεν ἀκούειν καὶ γράφειν ὑπὲρ τῶν θεῶν τούτων τῶν τρωικῶν ἅτινα γράφει ὁ Καλλίστρατος ὁ ἱστορικός, ὅστις ἔγραψεν ἰδίαν καὶ κεχωρισμένην ἱστορίαν περὶ τῆς νήσου τῆς Σαμοθράκης μόνης, ἔνθα διηγεῖται καὶ περὶ τῶν θεῶν τούτων. ἀπὸ ταύτης γὰρ τῆς νήσου ἐξήλθοσαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Τρωάδα καὶ εἰς ταύτην τὴν νῆσον ἦλθον ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας. ὁμοίως καὶ ὅσα λέγει ὁ Σάτυρος, ὅστις συνήγαγε καὶ συνέθηκε καὶ ἔγραψεν εἰς βιβλίον ἓν ὅλους τοὺς παλαιοὺς μύθους τῶν Ἑλλήνων οἵτινες ἦσαν διεσκορπισμένοι καὶ ἄτακτοι. λέγει γὰρ καὶ ἐκεῖνος εἰς τοὺς μύθους ἐκείνους περὶ τῶν θεῶν τούτων, καὶ ὅσα εἶπον, ἄλλοι πολλοὶ ἱστορικοὶ καὶ χρονογράφοι περὶ αὐτῶν καὶ μάλιστα ὁ παλαιότατος πάντων τῶν ποιητῶν ὅσους γινώσκω ἐγὼ ὁ Ἀρκτῖνος. λέγουσι γοῦν οἱ ἄλλοι πλὴν τοῦ Ἀρκτίνου, ὅτι ὁ Δάρδανος ὁ υἱὸς τοῦ Διός, ὅντινα ἐγέννησεν ἀπὸ τῆς Ἠλέκτρας τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος ὡς προείπομεν, ἔλαβε τὴν Χρύσην τὴν θυγατέρα τοῦ Πάλλαντος. ἡ οὖν θυγάτηρ τοῦ Διὸς ἡ Ἀθηνᾶ ἡ λατινικῶς λεγομένη Μινέρβη ἐδωρήσατο ὥσπερ προῖκά

πα'. ὅτι ὁ ἱστορικὸς Καλλίστρατος ἔγραψεν κεχωρισμένην ἱστορίαν περὶ τῆς Σαμοθράκης νήσου.

πβ'. περὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων ἃ ἔδωκεν ἡ Ἀθηνᾶ

5 *ἴδομεν* codd. 10 et *πα'. καλλίστατος* codd. 16 *σάτηρος* V. 27 *πάλαντος* codd.

νς'. περὶ τοῦ Ἑλλησπόντου τίς ἐστι καὶ ἱστορία ὅπως ἐκλήθη Ἑλλήσποντος.

ὥσπερ εἴπομεν μετὰ τοῦ Ἰδαίου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ λοιποῦ λαοῦ αὐτοῦ διαπεραιωθεὶς εἰς τὴν ἀνατολὴν εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ στόματος τοῦ στενοῦ καὶ ἐξέρχεται εἰς ἓν μέρος τῆς γῆς τοῦ Ἑλλησπόντου. λέγεται δὲ Ἑλλήσποντος ἡ ἀπὸ τῆς Κυζίκου μέχρι τοῦ κάτω στόματος τοῦ στενοῦ θάλασσα ἀπὸ μύθου ἢ ἱστορίας τοιαύτης· Ἀθάμας τις βασιλεὺς τῶν Θηβῶν εἶχε γυναῖκα ὀνομαζομένην Ἰνώ. διὰ προστάγματος γοῦν τῆς θεᾶς τῆς Ἥρας ἥντινα οἱ Λατῖνοι Ζουνόνεμ καλοῦσι, ἀφίησι ταύτην καὶ λαμβάνει ἄλλην ὀνόματι Νεφέλην καὶ ἐποίησεν ἐκ τῆς Νεφέλης υἱὸν ἕνα ὀνόματι Φρίξον καὶ θυγατέρα μίαν ὀνόματι Ἕλλην. πάλιν οὖν ὁ Ἀθάμας ἐμίγετο κρυπτῶς μετὰ τῆς Ἰνοῦς. ὅπερ ἰδοῦσα ἡ Νεφέλη καὶ ζηλοτυπήσασα ἔφυγεν καταλιποῦσα τοὺς αὐτῆς παῖδας εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Ἀθάμαντος. τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἀθάμας ἔλαβε πάλιν τὴν Ἰνὼ φανερῶς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὡς γυναῖκα. ἐπεβούλευε γοῦν πάντοτε ἡ Ἰνὼ τοὺς προγόνους αὐτῆς τὸν Φρίξον καὶ τὴν Ἕλλην καὶ ἐζήτει τρόπον ὡς μητρυιὰ τοῦ θανατῶσαι αὐτούς. λιμοῦ δὲ γενομένου εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἔπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι πρέσβεις εἰς τὸ μαντεῖον ἵνα ἐρωτήσωσι περὶ τοῦ λιμοῦ τούτου. τούτους τοὺς πρέσβεις ἐλθόντας εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀθάμαντος παρεσκεύασεν ἡ Ἰνὼ μετὰ δώρων πολλῶν, ἵνα εἴπωσιν ὅταν ἐπιστρέψωσιν ἀπὸ τοῦ μαντείου, ὅτι ἐὰν μὴ σφάξωσι καὶ θυσιάσωσι εἰς τοὺς θεοὺς τοὺς παῖδας τοῦ Ἀθάμαντος τὸν Φρίξον καὶ τὴν Ἕλλην ὁ λιμὸς οὐ πανθήσεται ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων. οἱ δὲ ὑποστρέψαντες εἶπον οὕτως. ὁ

1 εἴπωμεν Vat. 5 ὁ pro ἡ V. 7 τοιαύτη Vat.
20 μητρυὰ Vat.

ἤλθασιν ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας μετὰ τοῦ Δαρδάνου εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ μετὰ ταῦτα ἀπὸ τῆς Σαμοθράκης ἀπῆλθον μετὰ τοῦ Δαρδάνου εἰς τὰ μέρη τῆς Τρωάδος καὶ ἐτέθησαν εἰς τὴν Δάρδανον τὴν πόλιν ἣν ἔκτισεν ὁ Δάρδανος καὶ ὕστερον εἰς τὸ Ἴλιον ὅπερ λέγομεν Τρωάδα, καὶ ἀπὸ τῆς Τρωάδος εἰς τὸ Λαιούνιον καὶ ἀπὸ τοῦ Λαιουνίου εἰς τὴν Ῥώμην, ἵνα παντελῶς δείξῃ ὅτι καὶ τὸ γένος τῶν Ῥωμάνων καὶ ἡ πίστις καὶ οἱ θεοὶ καὶ αἱ θυσίαι τῶν θεῶν καὶ αἱ συνήθειαι ὅλαι τῆς πολιτείας ἦσαν ἀρχαῖα καὶ ἑλληνικὰ καὶ ἀποτελέσῃ τοὺς Ῥωμάνους τελείους καὶ καθολικοὺς Ἕλληνας διὰ πάντων. τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ τέλειος καὶ πρῶτος καὶ καθολικὸς αὐτοῦ σκοπὸς ὡσὰν εἴπομεν ἄνωθεν. ἵνα οὖν εἴπημεν καὶ περὶ τούτου εἰς πλάτος, ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου τοῦ τρωικοῦ ἕως τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης καὶ τῆς διηγήσεως τῶν εἰδώλων τούτων. καὶ τότε μέλλομεν στήσειν τὸν λόγον τὸν περὶ τούτων.

ο'. περὶ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Ἑλένης ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Πάριδος.

ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόνησον καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ὁ Μενέλαος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐφιλοξένισεν αὐτὸν ὥσπερ θεόν. αὐτὸς δὲ ἠγάπησε τὴν Ἑλένην τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἥρπασε αὐτὴν καὶ ἔφυγεν. οἱ Ἕλληνες γοῦν μὴ ὑπομένοντες τὴν ἐντροπὴν αὐτῶν ταύτην ἐστράτευσαν ὅλοι καὶ ἀπῆλθον καὶ ἐπολέμουν τὴν Τρωάδα χρόνους δέκα καὶ οὐδὲν ἠδυνήθησαν μετὰ πολέμου ἵνα λάβωσιν αὐτήν.

'. περὶ τῆς ασκευῆς τοῦ

καὶ τέλος κατασκευάζουσιν ἕνα ξύλινον ἵππον καὶ βάλλουσιν ἐν αὐτῷ

17 πότε μέλομεν Vat. ante ο'. habet V in marg.: περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρωικοῦ πολέμου ἕως τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης. ο'. ἑλλένης Vat. 25 ὅλλοι codd.

ξυλίνου ἵππου δι' οὗ ἔλαβον τὴν Τρωάδα οἱ Ἕλληνες.

ἀνθρώπους ἑπτακοσίους καὶ μετ' αὐτῶν τὸν Μενέλαον τὸν ἄνδρα τῆς Ἑλένης. αὐτοὶ δὲ οἱ Ἕλληνες εἰσῆλθον εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν καὶ ἔδειξαν ὅτι φεύγουσιν καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸν τόπον αὐτῶν· ἐκεῖνοι δὲ ἀπῆλθον καὶ ἔστησαν εἰς τὴν Τένεδον τὴν νῆσον. καὶ οἱ Τρῶες ἐχάρησαν· ἐξῆλθον γοῦν καὶ εἶδον τὸν ἵππον τὸν ξύλινον καὶ ἐθαύμασαν καὶ ἐφοβοῦντο, μήποτε ἔνι τίποτες ἐπιβουλή. ὅμως ἐνίκησεν ἡ βουλὴ τοῦ θεοῦ, ἥτις σαλεύει τὸν λογισμὸν τῶν ἀνθρώπων, ὅταν θέλῃ ἵνα ἀφανίσῃ αὐτούς, καὶ ἐκλέγονται τὴν χείρονα βουλὴν ἥτις ἔδοξεν αὐτοῖς τότε ὅτι ἐστὶν ἀρίστη καὶ βελτίστη βουλή, ἵνα βάλλωσιν τὸν ἵππον ἐκεῖνον ἐντὸς τῆς πόλεως εἰς καύχημα καὶ εἰς μνήμην ὅτι ἦλθόν ποτε οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Τρωάδα καὶ ἐπολέμησαν αὐτὴν δέκα χρόνους καὶ ἀνέστρεψαν ἄπρακτοι καὶ ἀφῆκαν καὶ τὸν ἵππον τὸν ξύλινον ἐκεῖνον ὥσπερ δῶρον τῇ Ἀθηνᾷ, ἥτις ἐῤῥύσατο αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. ἐπεὶ γοῦν ὁ ἵππος διὰ τὸ μέγεθος οὐδὲν ἐχώρει εἰσελθεῖν διὰ τῆς πύλης τῆς πόλεως, χαλῶσιν τὸ τεῖχος καὶ εἰσάγουσιν αὐτὸν ἔνδον τῆς πόλεως. εἶτα ἐποίησαν θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν καὶ πίνειν μέχρι πολλοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεσον εἰς ὕπνον βαθὺν ὑπὸ τῆς ἀμεριμνίας καὶ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς μέθης καὶ τῶν κόπων τῶν πολυχρονίων ἐκείνων. οἱ δὲ ἑπτακόσιοι ἄνδρες καὶ ὁ Μενέλαος ἐξελθόντες κρυπτῶς ἀνέβησαν εἰς τοὺς πύργους καὶ εὗρον αὐτοὺς ἀφυλάκτους καὶ ἐποίησαν φρυκτωρίας καὶ πυρσοὺς ἤγουν φανοὺς εἰς τὸν στόλον

15. 16 *αὐτὴν — ἀνέστρεψαν* om. in textu, adscr. in marg. Vat.

οἶδα δὲ πῶς ὠνόμασαν ταῦτα οὕτως οἱ Τοῦρκοι, στοχάζομαι δὲ ὅτι τὰ ζῶα ταῦτά εἰσιν εἰς πλῆθος εἰς τοὺς βουνοὺς τούτους ἄγρια καὶ κατοικοῦσιν ἐκεῖ. οἱ γὰρ Τοῦρκοι ἀπό τινος συμβάματος ὀνομάζουσι τὰ πράγματα πάντοτε. οὗτος ὁ Ἰδαῖος κατοικήσας εἰς τὰ ὄρη ταῦτα ἔκτισε ναὸν τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τῶν ἑλληνικῶν καὶ ἀνυποστάτων. μήτηρ δὲ τῶν θεῶν τούτων κατὰ τοὺς Ἕλληνάς ἐστιν ἡ Ῥέα.

ξα'. περὶ τῆς μητρὸς τῶν ἑλληνικῶν θεῶν τῆς Ῥέας καὶ περὶ τοῦ Κρόνου τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ τῶν θυγατέρων.

μυθεύονται γὰρ οἱ Ἕλληνες ὅτι πρῶτος θεὸς καὶ ἀρχαιότατός ἐστιν ὁ Κρόνος, ὃν εἴπομεν ὅτι λέγουσιν οἱ Λατῖνοι Σατοῦρνον. οὗτος ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ῥέαν, ἥντινα λέγουσιν οἱ Λατῖνοι Ὄπιν. ἐγέννησε δὲ ἐξ αὐτῆς τρεῖς υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας, τὸν Δία, ὅστις λατινικῶς λέγεται Γιούπιτερ, τὸν Ποσειδῶνα, ὅντινα λέγουσιν οἱ Λατῖνοι Νεμπτούνουμ, καὶ τὸν Ἅιδην ὅστις καὶ Πλούτων λέγεται — τοῦτον καλοῦσιν οἱ Λατῖνοι Ντίτεμ καὶ Πλουτόνεμ — καὶ τὴν Ἥραν ἥντινα καλοῦσιν ὡς εἴπομεν οἱ Λατῖνοι Γιουννόνεμ καὶ Ἑστίαν ἥντινα καλοῦσιν οἱ Λατῖνοι Βέστεμ καὶ τὴν Δήμητραν ἥντινα οἱ Λατῖνοι ὀνομάζουσι Σερέρεμ, ἧς καὶ ἐπεθύμησε τὴν μῖξιν ὁ Ἴασος καὶ διὰ τοῦτο ἐκεραυνώθη ὡς προείρηται εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ ἀπέθανε. ὁ οὖν Ζεὺς ἔτι βασιλεύοντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κρόνου ἠγάπα ἐρωτικῶς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ τὴν Ἥραν χρόνους τριακοσίους καὶ τέλος ἐμίγετο μετ' αὐτῆς κρυφίως καὶ ἐγέννησεν υἱὸν κυλλὸν ἤγουν τὸν ἰδιωτικῶς ὀνομαζόμενον κουτζὸν Ἥφαιστον λεγόμενον.

ξα'. κρώνου Vat. 21 ὠνομάζουσι V. 28 Ἥφεστον codd.

οὗτος δέ ἐστι θεὸς τοῦ πυρός. ὕστερον δὲ ἀφ' οὗ ἐξέβαλεν ὁ Ζεὺς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα τὸν Κρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ ἐδέσμησεν αὐτὸν καὶ ἔῤῥιψεν εἰς τὸν Τάρταρον, διεμερίσατο τὴν ἐκείνου βασιλείαν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. καὶ αὐτὸς μὲν ὡς πρωτότοκος ἔλαβε τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν αἰθέρα ἤγουν τὸν τόπον τῶν ἀστέρων καὶ τὸν ἀέρα μέχρι τῆς ὄψεως τῆς γῆς. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ δεύτερος ὁ Ποσειδῶν ἔλαβε τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ πᾶσαν τὴν θάλασσαν. ὁ δὲ Ἅιδης ὅστις ὀνομάζεται καὶ Χάρων καὶ Πλούτων διότι ἀεὶ λαμβάνει καὶ οὐδέποτε δίδωσι — τοῦτο γάρ ἐστι τὸ πλουτεῖν τὸ πάντοτε λαμβάνειν καὶ μηδέποτε διδόναι — ἔλαβεν εἰς βασιλείαν τὰ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ἃ καὶ ὑποχθόνια καὶ καταχθόνια λέγονται. τὴν δὲ Ἥραν τὴν ἐρωμένην καὶ ἠγαπημένην αὐτοῦ ὁ Ζεὺς ἔλαβε καθαρῶς καὶ φανερῶς εἰς γυναῖκα, ἐπειδὴ πλέον οὐκ ἐφοβεῖτο τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἡ δὲ Ἑστία καὶ ἡ Δημήτηρ αἱ δύο ἀδελφαὶ κατελείφθησαν ἀκληρονόμητοι καὶ ἀπόκληροι τῆς βασιλείας τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὅμως ὑπάρχουσι καὶ αὗται θεαί, ἐπειδή εἰσιν ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ θεϊκοῦ καὶ ἔχουσι δυνάμεις καὶ ἐνεργείας μεγάλας. ἡ μὲν Ἑστία ἔχει δύναμιν φυλάττειν καὶ σκέπειν τὰς πόλεις καὶ τοὺς οἴκους τῶν ἀνθρώπων. διὰ τοῦτο οἱ παλαιοὶ ὅταν ἔκτιζον πόλιν, τὸν πρῶτον ναὸν παρὰ τῶν ἄλλων θεῶν ἔκτιζον τῆς Ἑστίας εἰς φυλακὴν καὶ σκέπην τῆς πόλεως καὶ ἐφύλαττον ἐν αὐτῷ πῦρ ἄσβεστον δι'

ξβ'. οὗτος ὁ Ἥφαιστος λατινικῶς λέγεται Βουλικάνος.

ξγ'. μερισμὸς τῆς βασιλείας τοῦ Κρόνου ὑπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

ξδ'. διὰ τί λέγεται Πλούτων ὁ Ἅιδης.

ξε'. τίς ἐστιν η δύναμις τῆς θεᾶς τῆς Ἑστίας καὶ τῆς θεᾶς τῆς Δήμητρος.

ξβ'. Ἥφεστος codd. 15 ὑπὸ κάτω V. 21 ὅμως deest V.

ὅλου τοῦ χρόνου ἁπτόμενον καὶ φυλαττόμενον ἵνα μὴ σβέσῃ ὑπὸ παρθένων γυναικῶν. οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παντὸς οἴκου ἀνθρώπου ἐν ᾧ ἅπτεται πῦρ, ὁ τόπος ἐκεῖνος ἑστία καλεῖται καὶ τὸ

ξς'. ὅτι ἡ πύροστία πῦρ τῆς Ἑστίας λέγεται.

πῦρ ἐκεῖνο τῆς Ἑστίας λέγεται. ἡ γὰρ λεγομένη βαρβαρικῶς παραστία, παρὰ δέ τινων πυροστία αὐτὸ τοῦτο σημαίνει ὅπερ εἶπον ἄνωθεν. πῦρ γὰρ Ἑστίας ὀφεῖλον λέγεσθαι βαρβαρωθὲν πυροστία λέγεται, ὥστε ὁ τόπος ἐν ᾧ ἅπτεται εἰς ἕκαστον οἶκον τὸ πῦρ ὥσπερ ναός ἐστι τῆς Ἑστίας καὶ τὸ ἐν αὐτῷ πῦρ πῦρ τῆς Ἑστίας λέγεται. ἡ δὲ Δημήτηρ, δι' ἣν ἐκάη ὁ Ἴασος, θεά ἐστι τῆς γεωργίας καὶ τῶν καρπῶν ἁπάντων τῆς γῆς καὶ ταύτην τιμῶσιν οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς γῆς βουλόμενοι τρέφεσθαι καὶ πλουτεῖν. ἀπὸ τοῦ Διὸς γοῦν καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων θεῶν ὧν εἴπομεν ἀῤῥενικῶν καὶ θηλειῶν ἐγένετο πλῆθος θεῶν καὶ ἡμιθέων, ὧν ἁπάντων ἐστὶ μήτηρ καὶ προμήτωρ ἡ Ῥέα ἡ γυνὴ τοῦ Κρόνου, ὥσπερ ἐστὶ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων ἡ Εὔα. ταύτης οὖν τῆς Ῥέας τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἔκτισεν ναὸν ὁ Ἰδαῖος εἰς τὰ ὄρη τὰ Ἰδαῖα εἰς ἃ κατῴκησεν, καὶ κατέστησε καὶ ἐνομοθέτησε θυσίας καὶ ἑορτὰς καὶ τιμὰς τῆς θεᾶς ταύτης, αἵτινες καθὼς λέγει ὁ ἱστορικὸς οὗτος διέμενον καὶ ἐγίνοντο καὶ ἕως τῆς ἡμέρας αὐτοῦ καθὼς ἐνομοθέτησε ταύτας ὁ Ἰδαῖος. καὶ ὁ μὲν Ἰδαῖος οὕτως ἐποίησε καὶ εἰς τοὺς τόπους

ξζ'. περὶ τοῦ Δαρδάνου ὅπως κατῴκησεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἔκτισε καὶ πόλιν Δάρδανον.

τούτους κατῴκησε. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ὁ Δάρδανος κατῴκησεν ἐντὸς τοῦ στενοῦ εἰς τὸν αἰγιαλὸν πλησίον τῆς γῆς τῆς ὕστερον ὀνομασθείσης Τρωάδος καὶ ἔκτισε πόλιν ἐν τῷ

23 διέμεινον V. 28. 29 ὀνομασθούσης V.

τόπῳ τούτῳ καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Δάρδανον. τὸν τόπον γοῦν τοῦτον ἔνθα κατῴκησεν καὶ εἰς ὅντινα ἔκτισε τὴν πόλιν, ἐχαρίσατο αὐτῷ ἵνα κατοικήσῃ ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης ὁ Τεῦκρος. οὗτος γὰρ ὑπῆρχε τότε βασιλεὺς τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ ὠνομάζετο καὶ ἡ χώρα ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Τευκρίς. τοῦτον τὸν Τεῦκρον τὸν βασιλέα λέγουσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἱστορικοὶ καὶ μάλιστα ὁ Φανίδημος, ὅστις ἔγραψε τὴν παλαιὰν ἱστορίαν τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ τόπου τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι ὑπῆρχεν ἄρχων Ἀθηναῖος, ὅστις ἦρχε δήμου ἑνὸς ὀνομαζομένου ἐξυποταιέως. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἦσαν μεμερισμένοι εἰς δήμους ὥσπερ νῦν οἱ Γεννουῖται εἰς τὰ καλούμενα παρ' αὐτῶν ἀρμπέργα. πᾶς γοῦν δῆμος εἶχεν ὄνομα ἴδιον ὥσπερ καὶ πᾶν ἀρμπέργον ἔχει ὄνομα ἴδιον, ὥσπερ Σπίνουλοι καὶ Ντόριοι καὶ καθεξῆς. ὑπῆρχον γοῦν καὶ εἰς τοὺς δήμους πάντας ἄρχοντες αὐτῶν, εἰς ἕκαστον δῆμον εἷς ἄρχων. δῆμος δὲ λέγεται πλῆθος λαοῦ καὶ συναγωγή. τοῦ γοῦν δήμου τοῦ ὀνομαζομένου ἐξυποταιέως ὑπῆρχεν ἄρχων ὁ Τεῦκρος οὗτος καὶ ἔλαβε τὸν δῆμον αὐτοῦ εἴτε μετὰ θελήματος τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἢ χωρὶς τοῦ θελήματος αὐτῶν — τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστι φανερόν — καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν πρὸ χρόνων πολλῶν καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν ἀνατολὴν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Τρωάδος πρὸ τοῦ ὀνομασθῆναι Τρωάδα καὶ πρὸ τοῦ κτισθῆναι πόλιν ἐν αὐτῇ. καὶ εὗρε γῆν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν καὶ λιπαρὰν καὶ εὔκαρπον, ἥτις εἶχε καὶ ἐντόπιον γένος βαρβαρικὸν

9 *Φανόδημος* Dionys. Hal. 12. 20 *ἐξύποταιέως* Vat., ut cod. A. Dionysii (cf. Dion. Hal. ed. Jacoby. Lips. 1885); l. *Ξυπεταιῶνος* vel *Ξυπεταιέως*.

ὀλίγον. ἐκράτησε γοῦν καὶ ἐκυρίευσε τῆς χώρας ὅσην ἠπυδήθη καὶ ἔλαβεν ἀπὸ πρώτης προσβολῆς. καὶ μετὰ ταῦτα εἶχε πολέμους καθ' ἑκάστην μετὰ τῶν ἐντοπίων βαρβάρων καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῶν πλησίων τῆς χώρας αὐτοῦ, εἴτε διὰ τὸ λαβεῖν καὶ τὴν ἐπίλοιπον χώραν τῶν βαρβάρων εἴτε διὰ τὸ ἵστασθαι ἰσχυρῶς καὶ μὴ σαλεύεσθαι ἀπὸ τῆς χώρας ἣν ἔλαβε. ὡς οὖν εἶδεν ὁ Τεῦκρος οὗτος τὸν Δάρδανον καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μετ' αὐτοῦ ὅτι ἐπέρασαν ἀπὸ τῆς Σαμοθράκης καὶ ἦλθοσαν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς χώρας αὐτοῦ, ἐχάρη σφόδρα καὶ ἐδέξατο αὐτοὺς ἀσπασίως, τὸ μὲν ὡς Ἕλληνας καὶ ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ, τὸ δὲ ἵνα ἔχῃ αὐτοὺς βοηθοὺς καὶ συμμάχους εἰς τὸν πόλεμον ὃν εἶχε καθ' ἑκάστην ἡμέραν μετὰ τῶν βαρβάρων, τὸ δὲ τρίτον, ἵνα οἰκισθῇ ἡ χώρα αὐτοῦ. ἡ περισσοτέρα γὰρ ὑπῆρχεν ἔρημος διὰ ὀλιγότητα καὶ σπάνιν ἀνθρώπων. διὰ τὰς αἰτίας γοῦν ταύτας ἐδέξατο περιχαρῶς τὸν Δάρδανον καὶ τοὺς Ἕλληνας ὁ Τεῦκρος καὶ ἔδωκε πρὸς αὐτοὺς τὴν χώραν, ἵνα κατοικήσωσι καὶ κτίσωσι καὶ πόλεις καθὼς καὶ ἔκτισεν ὡς προείπομεν ὁ Δάρδανος τὴν πόλιν ἥντινα καὶ ὠνόμασεν Δάρδανον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ταῦτα μὲν λέγει ὁ Διονύσιος καὶ διηγεῖται περὶ τῆς Σαμοθράκης εἰς ἀπόδειξιν καθὼς προεῖπον, ὅτι καὶ τῶν Τρώων τὸ γένος ὑπῆρχεν ἑλληνικόν, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ Τεύκρου τοῦ βασιλέως, ὅστις ὑπῆρχεν Ἀθηναῖος καὶ ἦλθε καὶ κατῴκησεν εἰς τὰ μέρη ταῦτα μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ Δαρδάνου καὶ τῶν Ἑλλήνων

ξη'. ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ Δαρδάνου καὶ ἀπὸ τοῦ Τεύκρου ἡ χώρα τῶν Τρώων οἰκισθεῖσα ποιεῖ τοὺς Τρῶας καὶ τὰ ἀπόγονα αὐτῶν Ἕλληνας εἶναι.

ξη'. οἰκισθῆσα. ἀπόγωνα codd.

τῶν μετ' αὐτοῦ, οἵτινες ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας καὶ κατῴκησαν πρῶτον εἰς τὴν Σαμοθρᾴκην καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον καὶ κατῴκησαν μετὰ τοῦ Τεύκρου εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους, ἵνα φανῇ διὰ πάντων, ὅτι καὶ οἱ Τρῶες καὶ τὰ ἀπόγονα αὐτῶν ἐκ γένους ἦσαν ἑλληνικοῦ καὶ τέλος γένηται συμπέρασμα ὅτι καὶ οἱ Ῥωμᾶνοι ἀπόγονα ὄντες τοῦ Αἰνείου καὶ τῶν ἄλλων Τρώων οἵτινες ἦσαν μετ' ἐκείνου ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, οὔκ εἰσι βάρβαροι καὶ ἐθνικοὶ ἄνθρωποι καὶ ἀπαίδευτοι, ἀλλὰ Ἕλληνες καὶ Ἑλλήνων ἀπόγονα καὶ διὰ τοῦτο ἔντιμοι καὶ χρήσιμοι ἄνθρωποι. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία δι' ἣν μνημονεύει τῆς Σαμοθρᾴκης ὡς εἴπομεν. ἡ δὲ ἑτέρα αἰτία δι' ἣν μνημονεύει πάλιν τῆς Σαμοθρᾴκης ἐν ἑτέρῳ τόπῳ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ λόγου ἐστὶ διὰ εἴδωλα θεῶν τινων ἑλληνικῶν τρωικῶν ἅτινα μετεκόμισεν ὁ Αἰνείας ἀπὸ τῆς Τρωάδος εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἔθηκεν εἰς τὸ Λαιούνιον. καὶ ἀπὸ τοῦ Λαιουνίου οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ μετεκόμισαν πάλιν εἰς τὴν Ἄλβαν ἥντινα ἔκτισαν πόλιν μεγάλην· καὶ αὐτὰ τὰ εἴδωλα διὰ νυκτὸς ἔφυγον ἀπὸ τῆς Ἄλβας καὶ εὑρέθησαν εἰς τὸ Λαιούνιον. καὶ μετὰ πολλοὺς χρόνους εὑρέθησαν εἰς τὴν Ῥώμην, καθὼς λέγει οὕτως ὁ Διονύσιος. καὶ εἶδεν καὶ οὗτος ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην εἰς πολλοὺς ναοὺς οὐ τὰ καθολικὰ ἐκεῖνα καὶ πρῶτα εἴδωλα, ἀλλὰ τὰ ὁμοιώματα αὐτῶν ἤγουν τὰ εἴδωλα τῶν εἰδώλων τῶν πρώτων ἅτινα ἤγαγεν ὁ Αἰνείας ἀπὸ τῆς Τρωάδος ὡς εἴπομεν. βούλεται γοῦν ἵνα δείξῃ, ὅτι καὶ οἱ θεοὶ οὗτοι οἱ τρωικοὶ τοῦ Αἰνείου ἦσαν ἑλληνικοί, οἵτινες

ξθ'. ἑτέρα αἰτία δι' ἣν μνημονεύει τῆς Σαμοθρᾴκης ὁ Διονύσιος.

5. 7 ἀπόγωνα codd. 19 πάλι Vat.

ἤλθασιν ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας μετὰ τοῦ Δαρδάνου εἰς τὴν Σαμοθρᾴκην καὶ μετὰ ταῦτα ἀπὸ τῆς Σαμοθρᾴκης ἀπῆλθον μετὰ τοῦ Δαρδάνου εἰς τὰ μέρη τῆς Τρωάδος καὶ ἐτέθησαν εἰς τὴν Δάρδανον τὴν πόλιν ἣν ἔκτισεν ὁ Δάρδανος καὶ ὕστερον εἰς τὸ Ἴλιον ὅπερ λέγομεν Τρωάδα, καὶ ἀπὸ τῆς Τρωάδος εἰς τὸ Λαιούνιον καὶ ἀπὸ τοῦ Λαιουνίου εἰς τὴν Ῥώμην, ἵνα παντελῶς δείξῃ ὅτι καὶ τὸ γένος τῶν Ῥωμάνων καὶ ἡ πίστις καὶ οἱ θεοὶ καὶ αἱ θυσίαι τῶν θεῶν καὶ αἱ συνήθειαι ὅλαι τῆς πολιτείας ἦσαν ἀρχαῖα καὶ ἑλληνικὰ καὶ ἀποτελέσῃ τοὺς Ῥωμάνους τελείους καὶ καθολικοὺς Ἕλληνας διὰ πάντων. τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ τέλειος καὶ πρῶτος καὶ καθολικὸς αὐτοῦ σκοπὸς ὡσὰν εἴπομεν ἄνωθεν. ἵνα οὖν εἴπημεν καὶ περὶ τούτου εἰς πλάτος, ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου τοῦ τρωικοῦ ἕως τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης καὶ τῆς διηγήσεως τῶν εἰδώλων τούτων. καὶ τότε μέλλομεν στήσειν τὸν λόγον τὸν περὶ τούτων.

ο'. περὶ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Ἑλένης ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Πάριδος.

ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόνησον καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ὁ Μενέλαος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐφιλοξένισεν αὐτὸν ὥσπερ θεόν. αὐτὸς δὲ ἠγάπησε τὴν Ἑλένην τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἥρπασε αὐτὴν καὶ ἔφυγεν. οἱ Ἕλληνες γοῦν μὴ ὑπομένοντες τὴν ἐντροπὴν αὐτῶν ταύτην ἐστράτευσαν ὅλοι καὶ ἀπῆλθον καὶ ἐπολέμουν τὴν Τρωάδα χρόνους δέκα καὶ οὐδὲν ἠδυνήθησαν μετὰ πολέμου ἵνα λάβωσιν αὐτήν.

οα'. περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ

καὶ τέλος κατασκευάζουσιν ἕνα ξύλινον ἵππον καὶ βάλλουσιν ἐν αὐτῷ

17 *πότε μέλομεν* Vat. ante ο'. habet V in marg.: *περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρωικοῦ πολέμου ἕως τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης.* ο'. *ἑλλένης* Vat. 25 *ὅλλοι* codd.

ἀνθρώπους ἑπτακοσίους καὶ μετ' αὐτῶν τὸν Μενέλαον τὸν ἄνδρα τῆς Ἑλένης. αὐτοὶ δὲ οἱ Ἕλληνες εἰσῆλθον εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν καὶ ἔδειξαν ὅτι φεύγουσιν καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸν τόπον αὐτῶν· ἐκεῖνοι δὲ ἀπῆλθον καὶ ἔστησαν εἰς τὴν Τένεδον τὴν νῆσον. καὶ οἱ Τρῶες ἐχάρησαν· ἐξῆλθον γοῦν καὶ εἶδον τὸν ἵππον τὸν ξύλινον καὶ ἐθαύμασαν καὶ ἐφοβοῦντο, μήποτε ἔνι τίποτες ἐπιβουλή. ὅμως ἐνίκησεν ἡ βουλὴ τοῦ θεοῦ, ἥτις σαλεύει τὸν λογισμὸν τῶν ἀνθρώπων, ὅταν θέλῃ ἵνα ἀφανίσῃ αὐτούς, καὶ ἐκλέγονται τὴν χείρονα βουλὴν ἥτις ἔδοξεν αὐτοῖς τότε ὅτι ἐστὶν ἀρίστη καὶ βελτίστη βουλή, ἵνα βάλλωσιν τὸν ἵππον ἐκεῖνον ἐντὸς τῆς πόλεως εἰς καύχημα καὶ εἰς μνήμην ὅτι ἦλθόν ποτε οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Τρωάδα καὶ ἐπολέμησαν αὐτὴν δέκα χρόνους καὶ ἀνέστρεψαν ἄπρακτοι καὶ ἀφῆκαν καὶ τὸν ἵππον τὸν ξύλινον ἐκεῖνον ὥσπερ δῶρον τῇ Ἀθηνᾷ, ἥτις ἐῤῥύσατο αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. ἐπεὶ γοῦν ὁ ἵππος διὰ τὸ μέγεθος οὐδὲν ἐχώρει εἰσελθεῖν διὰ τῆς πύλης τῆς πόλεως, χαλῶσιν τὸ τεῖχος καὶ εἰσάγουσιν αὐτὸν ἔνδον τῆς πόλεως. εἶτα ἐποίησαν θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν καὶ πίνειν μέχρι πολλοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεσον εἰς ὕπνον βαθὺν ὑπὸ τῆς ἀμεριμνίας καὶ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς μέθης καὶ τῶν κόπων τῶν πολυχρονίων ἐκείνων. οἱ δὲ ἑπτακόσιοι ἄνδρες καὶ ὁ Μενέλαος ἐξελθόντες κρυπτῶς ἀνέβησαν εἰς τοὺς πύργους καὶ εὗρον αὐτοὺς ἀφυλάκτους καὶ ἐποίησαν φρυκτωρίας καὶ πυρσοὺς ἤγουν φανοὺς εἰς τὸν στόλον

ξυλίνου ἵππου δι' οὗ ἔλαβον τὴν Τρωάδα οἱ Ἕλληνες.

15. 16 *αὐτὴν — ἀνέστρεψαν* om. in textu, adscr. in marg. Vat.

ὅστις ὑπῆρχεν εἰς τὴν Τένεδον, καθὼς ἦσαν μετ' ἀλλήλων περὶ τούτου συμφωνηθέντες. οὕστινας τοὺς φανοὺς ἰδὼν ὁ στόλος ἦλθεν παραυτίκα καὶ οἱ περὶ τὸν Μενέλαον ἤνοιξαν τὰς πύλας καὶ ἐδέξαντο αὐτούς, οἵτινες εἰσελθόντες ἔβαλλον πῦρ εἰς μέρος ἓν τῆς πόλεως ἵνα θροήσωσι τὸν λαόν. εἶτα ἐποίουν εἴτι κακὸν εἰς τὴν πόλιν, ὥσπερ ἔμελλον ποιεῖν ἄνθρωποι ἐχθροὶ καὶ τεταλωπημένοι δέκα χρόνους εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον. ἔσφαττον εἰς τοὺς ὕπνους, εἰς τὰς ὁδούς, εἰς τὰς οἰκίας τοὺς ταλαιπώρους Τρῶας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία αὐτῶν καὶ διήρπαζον καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν. ἐχειρώσαντο οὖν καὶ τὸν Πρίαμον καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ὅλον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ πλὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὅλον τὸ γένος αὐτοῦ καὶ ὅλους τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ.

οβ'. περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Πριάμου τοῦ Λαομέδοντος ὅπως ἐπέρασεν εἰς Μιτυλήνην.

ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ ὁ Λαομέδων πρὸ τοῦ πολέμου ἐπέρασεν εἰς τὴν Μιτυλήνην καὶ ἔκτισε τὰ κτίσματα τὰ παλαιὰ ὅσα ὑπάρχωσιν ἐκεῖ καὶ ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. ἐβασίλευε γὰρ ἡ Τρωὰς ἀπὸ τῆς Σμύρνης καὶ αὐτῆς τῆς Σμύρνης τοῦ αἰγιαλοῦ ὅλου ἕως αὐτῆς τῆς Τρωάδος καὶ τῶν νήσων τῆς Χίου τῆς Μιτυλήνης καὶ τῆς Τενέδου.

ογ'. περὶ του Αἰνείου ὅπως ἀνέβη εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τρωάδος, ὡς ἐνόησεν ὅτι εἰσήλθοσαν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Τροίαν.

εἰς τὴν συμφορὰν ταύτης τῆς πόλεως οὐδὲν ἐνόησεν ἄλλος ἐκ τῶν ἀρχόντων εἰ μὴ μόνος ὁ Αἰνείας, ὡς δὲ λέγουσί τινες, ὅτι ἐνοεῖτο μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐγίνωσκε καὶ τὴν ἐπιβουλήν. ὅμως καθὼς λέγουσιν οἱ πλείονες ἐνόησε καὶ ἔλαβε τὸν οἶκον

8 τεταλαιπωρημένοι? οβ'. ἀπέθανεν pro ἐπέρασεν V; ἐπέρασεν corr. ex ἀπέθανεν Vat. 20 τῆς μύρνης. V. 23 ταύτας Vat. 24 ἐννόησεν codd.

αὐτοῦ καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς γνωρίμους καὶ ἀνέβη εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τρωάδος. ἀκρόπολις δέ ἐστιν ὅντινα καλοῦμεν ἡμεῖς λατινικῶς κουλάν. εἶχε γοῦν καὶ ἡ ἀκρόπολις ἐκλεκτοὺς καὶ ἀνδρείους στρατιώτας, καθὼς ἐστιν ἡ τάξις. ἐκεῖ γὰρ ἦσαν τὰ χρήματα τῆς βασιλείας καὶ τὰ χρήματα τῶν ἀνθρώπων τῆς πόλεως καὶ εἴτι καλὸν καὶ τίμιον ὑπῆρχεν εἰς τὴν πόλιν, ἄργυρος καὶ χρυσὸς καὶ ἱματισμὸς καὶ οἱ θεοὶ αὐτῶν καὶ τὰ ἱερὰ ὅλα τῶν θεῶν καὶ τῶν εἰδώλων αὐτῶν. ἐλθὼν γοῦν ὁ Αἰνείας ὡπλίσθη καὶ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον. οἱ γὰρ Ἕλληνες ἀφ' οὗ ἐχορτάσθησαν τῶν αἱμάτων καὶ τῶν σφαγῶν ἀνέβησαν ἵνα πολεμήσωσι καὶ τὴν ἀκρόπολιν, ἵνα λάβωσι καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὄντας εἰς ταύτην. ἐπολέμησαν γοῦν ἰσχυρῶς καὶ οἱ ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως Τρῶες μετὰ τοῦ Αἰνείου καὶ οἱ ἔξω Ἕλληνες μετὰ τοῦ Νεοπτολέμου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως.

οδ'. φυγὴ τοῦ Αἰνείου ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τῆς Τρωάδος.

ὁ γοῦν Αἰνείας ὡς εἶδε ὅτι ὁ Νεοπτόλεμος ὁρμᾷ ἰσχυρῶς μετὰ νέων ἀνθρώπων ἵνα ἀναβῇ εἰς τὸ τεῖχος, ἐφοβήθη σφόδρα καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῶν εἰδώλων ὅστις ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐντὸς καὶ λαμβάνει τοὺς θεοὺς ὅσοι ἦσαν ἐκεῖ καὶ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν καὶ τὰ σκεύη τοῦ ναοῦ καὶ χρήματα καὶ πράγματα πολλὰ καὶ ἀνοίγει πύλας μικρὰς καὶ κεκρυμμένας εἰς τόπον ἄδηλον καὶ ἐκβάλλει πρῶτον τὸν πατέρα αὐτοῦ γέροντα ὄντα ἐπὶ ἁμάξης καὶ τοὺς γέροντας καὶ τὰς γυναῖκας

17. 18 Αἰνείου — μετὰ τοῦ desunt V. ubi unus versus videtur excidisse. 18 ἀχιλέως codd. 25 τὰ ante πράγματα Vat. 26 ἀνοίγη codd.

καὶ τὰ παιδία ὅλους ἔμπροσθεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν .νέων ἀνθρώπων ἐξοπίσω διὰ ἀσφάλειαν. οἱ Ἕλληνες γοῦν μὴ εἰδότες τὸ γεγονὸς διὰ ὀλίγου χρόνου ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ τεῖχος καὶ εὑρίσκουσι τὴν ἀκρόπολιν ἔρημον ἀνθρώπων, πλὴν ηὗρασιν χρήματα πολλὰ καὶ ἔπεσον εἰς διαρπαγήν. καὶ τοῦτο ἐποίησεν ἄδειαν μεγάλην τοῖς οὖσι μετὰ τοῦ Αἰνείου καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ καὶ ἐκάθηντο μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐσυνήχθησαν καὶ ἀπὸ τοὺς κύκλῳ τόπους ἐκεῖ πολλοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐγένοντο

οε. συμβίβασις Ἑλλήνων καὶ τοῦ Αἰνείου καὶ χρησμὸς ὃν ἔλαβε παρὰ τῶν θεῶν ὁ Αἰνείας περὶ τῆς ἀποδημίας αὐτοῦ.

φοσσάτον ἱκανόν. ὕστερον γοῦν ἔστειλαν ἀποκρισιαρίους εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἦλθοσαν εἰς συμφωνίαν, ἵνα λάβῃ ὁ Αἰνείας τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα καὶ ποιήσῃ πλοῖα ἤγουν καράβια καὶ ἀπέλθῃ ὅπου θέλει ἄφοβος καὶ ἀζήμιος παρὰ τῶν Ἑλλήνων. ἀπέστειλεν δὲ καὶ εἰς τὸ μαντεῖον καὶ ἔλαβε χρησμὸν περὶ τούτου. καὶ ἔλεγεν αὐτῷ ὁ χρησμός, ὅτι ἔνθα ἐξέβῃ ἀπὸ τῶν πλοίων καὶ ἴδῃ ὅτι ὁ λαὸς αὐτοῦ ἔφαγον τὰς τραπέζας αὐτῶν, εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον συμφέρει αὐτῷ ἵνα κτίσῃ πόλιν καὶ κατοι-

ος'. ἄφιξις τοῦ Αἰνείου εἰς Λαρεντὸν τῆς Ἰταλίας ἔνθα ἔφαγεν ὁ στρατὸς τὰς τραπέζας αὐτῶν ἤγουν τὰ ὑπεστρωμένα σέληνα.

κήσῃ ἐκεῖ αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ. ἐποίησε γοῦν οὕτως καὶ ἐποίησε στόλον καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ καταντᾷ εἰς αἰγιαλὸν ὀνόματι Λαρεντὸν οὐ πολλῷ μακρὰν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τιβέριος ποταμοῦ ἤγουν ἔνθα ἐκβαίνει ὁ Τίβερις ποταμὸς εἰς τὴν θάλασσαν, ὅστις ῥέει σήμερον εἰς τὸ μέσον τῆς Ῥώμης. ἐκεῖ γοῦν εἰς τὸ Λαρεντὸν ἐξελθόντες οἱ

ος'. ἤως Vat., ἤγουν T. 25 Λωρεντόν Dionys. 27 ἐκβαίνῃ codd.

ἄνθρωποι ἔθηκαν εἰς τὴν γῆν πρασίζουσαν ἀπὸ τῆς χλόης βρώματα ἵνα φάγωσιν. ὑπῆρχον δὲ εἰς τὴν χλόην ἐκείνην καὶ σέληνα. ἀφ' οὗ οὖν ἔφαγον, ἐστοχάσατο εἷς ἐξ ἐκείνων ἐκεῖ, ἔνθα ἐκάθητο καὶ ἔφαγε, σέληνον καὶ ἀνασπάσας ἔφαγε. καὶ ἰδὼν τοῦτον ἄλλος πλησίον αὐτοῦ καθήμενος ἐποίησεν ὁμοίως καὶ μετ' ἐκεῖνον ἄλλος καὶ καθεξῆς ἅπαντες ἕως οὗ ἔφαγον ἅπαντα τὰ σέληνα τὰ ὑποκάτω τῶν βρωμάτων αὐτῶν. ὡς οὖν εἶδεν ὁ Αἰνείας τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ἐνόησεν τὸν νοῦν καὶ τὴν διάνοιαν τοῦ χρησμοῦ, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ τόπος ἔνθα ἐστὶν ὁρισμὸς τῶν θεῶν ἵνα κατοικήσω.

οζ'. περὶ τῆς χοίρου ἥτις ἔτεκε τριάκοντα εἰς τὸν τόπον ὃν ὁ Αἰνείας ἔμελλε κτίσαι τὴν πόλιν κατὰ τὸν χρησμόν.

καὶ ἐπειδὴ ἔλεγεν ὁ χρησμός, ὅτι ὅταν μέλλῃ κτίσαι τὴν πόλιν ἵνα ἔχῃ ὁδηγὸν τοῦ τόπου τετράποδον, ἠπόρει πῶς μέλλει ποιῆσαι. ὅμως λαμβάνει χοῖρον ἕνα ἵνα ποιήσῃ θυσίαν τοῖς θεοῖς. ἔτυχε δὲ ὅτι ὑπῆρχε θήλεια καὶ ἔγκυος τὸ ζῶον ἐκεῖνο. ὡς γοῦν ἐδέσμησαν αὐτὸ ἵνα θυσιάσωσι, κατὰ τύχην τινὰ διαφεύγει ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ φεύγει ἄνω ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ. ὁ δὲ Αἰνείας ἐνόησεν καὶ ἐνταῦθα τοῦ χρησμοῦ τὸ πέρας καὶ ὥρισεν ἵνα μὴ διώξῃ τις τὸ ζῶον, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ ἀπὸ τῆς διώξεως καὶ ἀπέλθῃ ἀλλαχοῦ παρὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἠκολούθει καὶ ὡς ἀπῆλθε τρία μίλια ἄνω τοῦ αἰγιαλοῦ τὸ ζῶον, ἐταλαιπωρήθη ἀπὸ τοῦ κόπου καὶ ἐκάθησε καὶ ἐκεῖ γεννᾷ τριάκοντα παιδία χοίρους. τότε κατέλαβε κυρίως ὁ Αἰνείας ὅτι ἔλαβε τέλος ὁ χρησμός. ἔλεγε γὰρ καὶ τοῦτο ὁ χρησμὸς ὅτι τὸ τετρά-

2 στρώματα V. οζ'. ὁ Αἰνείας post πόλιν V. χρισμὸν Vat. 13 ὅτε pro ὅταν V. 15 λαμβάνῃ codd. 24 ἠκολούθῃ codd. 25 ἐταλαιπορήθη Vat.

ποδον, ὅπερ μέλλει γενέσθαι αὐτῷ ὁδηγὸς ποῦ μέλλει κτίσαι τὴν πόλιν, μέλλει γεννῆσαι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ μετὰ τοσούτους χρόνους ὅσα παιδία γεννήσῃ τὸ τετράποδον, μέλλωσιν οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ κτίσαι ἄλλην πόλιν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον καὶ εὐδαίμονα. ἔλεγε δὲ τοῦτο διὰ τὴν Ἄλβαν. ὁ γοῦν Αἰνείας ἤρξατο κτίζειν τὴν πόλιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἔνθα ἐγέννησε τὸ ζῶον.

οη'. περὶ Λατίνου τοῦ βασιλέως τῆς χώρας Λατίνων.

ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης ὀνόματι Λατῖνος μαθὼν τὸ γένος ἦλθε καὶ ἐπολέμει μετὰ τοῦ Αἰνείου καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα ἐκβάλλῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς χώρας αὐτοῦ. οἱ δὲ θεοὶ διὰ νυκτὸς λέγουσι τῷ Λατίνῳ, ἵνα δέξεται τὸν ἄνδρα τοῦτον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ φιλίαν καὶ ἀγάπην μετ' αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο ἔσται εἰς μέγα ὄφελος αὐτοῦ.

οθ'. συμβίβασις Λατίνου καὶ Αἰνείου καὶ κτίσις τοῦ Λαιουνίου.

ἦλθοσαν γοῦν ὁ Λατῖνος καὶ ὁ Αἰνείας εἰς συμβιβάσεις καὶ ἔδωκεν ὁ Λατῖνος τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Λαβίναν εἰς γυναῖκα πρὸς τὸν Αἰνείαν καὶ τὴν κύκλῳ χώραν τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. ὁ δε Αἰνείας ἔκτισε τὴν πόλιν καὶ ὠνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτῆς Λαβίναν τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅπερ ἡμεῖς ἑλληνικῶς λέγομεν Λαιούνιον. εἰς τοῦτο τὸ Λαιούνιον ἔθηκεν ὁ Αἰνείας τοὺς θεοὺς τοὺς τρωικοὺς καὶ τὰ ἱερὰ αὐτῶν καὶ τὰ παλλάδια καὶ κατέστησεν ἑορτὰς καὶ θυσίας καὶ πανηγύρεις κατὰ τὸν τύπον ὅντινα ἐποίουν αὐτὰ εἰς τὴν Τρωάδα.

π'. κτίσις μετὰ τριάκοντα χρόνους τῆς Ἄλβας Λούγκας.

μετὰ δὲ τριάκοντα χρόνους ηὐξήθησαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Λαιουνίου καὶ ἐστενοχωροῦντο καὶ ἀποστέλλουσι καὶ κτίζουσιν εἰς τόπον καλὸν καὶ

12 *δέξαται* Vat.

ἀγαθὸν ἑτέραν πόλιν μεγάλην ἥντινα ὠνόμασαν Ἄλβα Λούγκα, ἥτις λέγεται ἑλληνικῇ διαλέκτῳ Λευκὴ Μακρά. ἐνόμασαν δὲ ταύτην Λούγκαν, ἵνα χωρίζηται ἀπὸ ἄλλης πόλεως λατινικῆς Ἄλβας λεγομένης· ἐποίησαν γὰρ καὶ τὸ σχῆμα αὐτῆς μακρόν. εἰς ταύτην τὴν πόλιν τὴν νεόκτιστον τὴν Ἄλβαν μετήγαγον καὶ τοὺς θεοὺς τοὺς τρωικοὺς καὶ τὰ ἱερὰ ὅλα καὶ ἔστησαν αὐτοὺς μετὰ τιμῆς μεγάλης εἰς ναὸν ὅνπερ ἐποίησαν αὐτοῖς. διὰ τῆς νυκτὸς γοῦν εὑρέθησαν εἰς τὸ Λαιούνιον. καὶ πάλιν ἀπῆλθον καὶ ἤγαγον αὐτοὺς μετὰ μεγαλωτέρας τιμῆς εἰς τὴν Ἄλβαν· καὶ πάλιν διὰ τῆς νυκτὸς εὑρέθησαν εἰς τὸ Λαιούνιον · εἰς τὸν τόπον ἔνθα ἔστησεν αὐτοὺς ὁ Αἰνείας κατ' ἀρχάς. οἱ δὲ Ἀλβανοὶ ἐνόησαν ὅτι οἱ θεοὶ ἀναπαύονται μᾶλλον εἰς τὸ Λαιούνιον παρὸ εἰς τὴν Ἄλβαν. ἐξελέξαντο γοῦν τοὺς ἐντιμοτάτους τῆς Ἄλβας ἄνδρας ἑξακοσίους καὶ ἔστειλαν αὐτοὺς εἰς τὸ Λαιούνιον, ἵνα ἔχωσι μόνην φροντίδα καὶ μέριμναν τὴν τιμὴν καὶ τὰς θυσίας καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν θεῶν τούτων καὶ τὰς ἐξόδους λαμβάνωσιν ἀπὸ τῶν χρημάτων τῆς βασιλείας. τούτους τοὺς θεοὺς λέγει ὁ Διονύσιος, ὅτι ὕστερον ὅτε ἐκτίσθη ἡ Ῥώμη μετὰ τετρακοσίους χρόνους ἀφ' οὗ ἐκτίσθη ἡ Ἄλβα, μετήγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν Ῥώμην. οὐ μὴν οἶδε, πῶς καὶ τίνες ἀπήγαγον αὐτούς, ἀλλὰ οὐδὲ τοὺς πρώτους ἐκείνους θεοὺς εἶδέν τις εἰς τὸ φανερὸν εἰ μὴ τὰς εἰκόνας καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν, ἀλλὰ ἦσαν κεκρυμμένα εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας, ἔνθα ἐφυλάττετο καὶ τὸ ἄσβεστον πῦρ ὑπὸ τῶν παρθένων. λέγει γοῦν ὅτι πολλὰ εἴδωλα τῶν θεῶν τούτων τῶν

2 *λόγγα* Dionys. 17 *ἔστηλαν* codd.

τρωικῶν τῶν κεκρυμμένων εἶδον καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς καὶ ἀρχαίους ναοὺς τῆς Ῥώμης. καὶ εἰς ὅλους εἰσὶν εἰς σχῆμα δύο νεανίσκων ἤγουν τῶν ἰδιωτικῶς λεγομένων παλικαρίων ἐσχηματισμένοι ὥσπερ στρατιῶται. καὶ ἅπερ μὲν εἴδομεν εἰσὶ ταῦτα· τὸ δὲ γράφειν ὑπὲρ αὐτῶν ἱστορίαν ἢ ἀκούειν ἄλλου λέγοντος περὶ αὐτῶν οὐδὲν δυνάμεθα, ἀλλὰ ὀφείλομεν ἀκούειν καὶ γράφειν ὑπὲρ τῶν θεῶν τούτων τῶν τρωικῶν ἅτινα γράφει ὁ Καλλίστρατος ὁ ἱστορικός, ὅστις ἔγραψεν ἰδίαν καὶ κεχωρισμένην ἱστορίαν περὶ τῆς νήσου τῆς Σαμοθράκης μόνης, ἔνθα διηγεῖται καὶ περὶ τῶν θεῶν τούτων. ἀπὸ ταύτης γὰρ τῆς νήσου ἐξήλθοσαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Τρωάδα καὶ εἰς ταύτην τὴν νῆσον ἦλθον ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας. ὁμοίως καὶ ὅσα λέγει ὁ Σάτυρος, ὅστις συνήγαγε καὶ συνέθηκε καὶ ἔγραψεν εἰς βιβλίον ἓν ὅλους τοὺς παλαιοὺς μύθους τῶν Ἑλλήνων οἵτινες ἦσαν διεσκορπισμένοι καὶ ἄτακτοι. λέγει γὰρ καὶ ἐκεῖνος εἰς τοὺς μύθους ἐκείνους περὶ τῶν θεῶν τούτων, καὶ ὅσα εἶπον, ἄλλοι πολλοὶ ἱστορικοὶ καὶ χρονογράφοι περὶ αὐτῶν καὶ μάλιστα ὁ παλαιότατος πάντων τῶν ποιητῶν ὅσους γινώσκω ἐγὼ ὁ Ἀρκτῖνος. λέγουσι γοῦν οἱ ἄλλοι πλὴν τοῦ Ἀρκτίνου, ὅτι ὁ Δάρδανος ὁ υἱὸς τοῦ Διός, ὅντινα ἐγέννησεν ἀπὸ τῆς Ἠλέκτρας τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος ὡς προείπομεν, ἔλαβε τὴν Χρύσην τὴν θυγατέρα τοῦ Πάλλαντος. ἡ οὖν θυγάτηρ τοῦ Διὸς ἡ Ἀθηνᾶ ἡ λατινικῶς λεγομένη Μινέρβη ἐδωρήσατο ὥσπερ προῖκά

πα'. οτι ὁ ἱστορικὸς Καλλίστρατος ἔγραψεν κεχωρισμένην ἱστορίαν περὶ τῆς Σαμοθράκης νήσου.

πβ'. περὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων ἃ ἔδωκεν ἡ Ἀθηνᾶ

5 ἴδομεν codd. 10 et πα'. καλλίστατος codd. 16 σάτηρος V. 27 πάλαντος codd.

πρὸς Χρύσην τοῦ Δαρδάνου τὴν γυναῖκα.

τινα τῇ νύμφῃ αὐτῆς Χρύσῃ — καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ θυγάτηρ ἐστὶ τοῦ Διὸς ἥτις ἐγεννήθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔνοπλος ἤγουν μετὰ ἁρμάτων· ἔστι δὲ θεὰ τῆς φρονήσεως, ἐπειδὴ ἐγεννήθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός· ὁμοίως καὶ ὁ Δάρδανος υἱὸς τοῦ Διὸς — ἐχάρισεν γοῦν τῇ νύμφῃ αὐτῆς εἴδωλα τῶν μεγίστων θεῶν. τίνων δὲ θεῶν οὐκ ἔστι φανερόν, ἀλλὰ εἴ τινές εἰσιν ἀπὸ τῶν θεῶν εἰς σχῆμα νεανίσκων στρατιωτῶν ἦσαν καθὼς προείρηται. ἐχάρισε δὲ καὶ ἄλλα δύο εἴδωλα ἑαυτῆς ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὴν εἰρημένην νύμφην αὐτῆς τὴν Χρύσην, ἅτινα καλοῦνται παλλάδια ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς· ἡ γὰρ Ἀθηνᾶ λέγεται καὶ Παλλάς. παλλάδια γοῦν εἰσι τὰ εἴδωλα τῆς Παλλάδος, ὅμως καὶ ἐκεῖνα τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν καὶ τὰ δύο παλλάδια ἦσαν ἀχειροποίητα. οὐ γὰρ ἐγένοντο παρὰ ἀνθρώπων ἀλλὰ ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς. εἰς τιμὴν γοῦν καὶ δόξαν τῆς νύμφης αὐτῆς ἔδωκε ταῦτα πρὸς αὐτὴν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἐδίδαξεν αὐτήν, πῶς ὀφείλει τιμᾶν καὶ ἑορτάζειν αὐτὰ καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς πανηγύρεις αὐτῶν. ὡς θεόπεμπτα γὰρ καὶ ἀχειροποίητα ἐδίδαξεν αὐτὴν καὶ ἄλλας τιμὰς καὶ θυσίας ἀπορρήτους καὶ μυστικὰς καὶ ἀποκρύφους παρὸ ἐκείνας ἅστινας ἐποίουν εἰς τὰ ἄλλα τὰ χειροποίητα εἴδωλα. αὕτη γοῦν ἡ θεὰ ἡ Ἀθηνᾶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς ὑπερβολήν. καὶ τοὺς ναοὺς αὐτῆς καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς πανηγύρεις ἐποίουν ἐντὸς τῆς πόλεως, ὥσπερ ἐποίουν τὸ ἐναντίον εἰς τὸν θεὸν τὸν Ἄρην, ὅστις λέγεται λατι-

πγ΄. περὶ τῶν ναῶν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἄρεως, ποῦ ἐκτίζοντο παρὰ τῶν Ἑλλήνων.

4 ἀρμάτων codd. 9 καθῶς Vat.

νικῶς Μάρς. τούτου γὰρ τοῦ Ἄρεως τοὺς βωμοὺς ἀεί ποτε ἐποίουν ἔξω τῆς πόλεως. ὁ γὰρ θεὸς οὗτός ἐστιν θεὸς τοῦ πολέμου καὶ κακοποιὸς ἀστὴρ ἐν τῷ οὐρανῷ. ἐσήμαινον γοῦν καὶ ἐδήλουν διὰ τούτου, ὅτι τὴν μὲν φρόνησιν ἥτις νοεῖται ἡ Ἀθηνᾶ, ὀφείλουσιν ἔχειν οἱ ἄνθρωποι ἐντὸς τῆς πόλεως — ἡ φρόνησις γάρ ἐστιν ἡ κοσμοῦσα καὶ ὡραΐζουσα καὶ ποιοῦσα χρησιμωτάτην καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν πολιτείαν — τὸν δὲ πόλεμον καὶ τὰς μάχας, αἵτινες δηλοῦνται διὰ τοῦ Ἄρεως, ἔχειν ἔξω τῆς πόλεως καὶ οὐκ ἔνδον. ὁ γὰρ πόλεμος συμφέρει πρὸς τοὺς ἔξω τῆς πόλεως καὶ τοὺς ἐχθρούς, ἐντὸς δὲ τῆς πόλεως ὁ πόλεμός ἐστι φθορὰ καὶ κατάλυσις καὶ ἀνατροπὴ ἀπὸ θεμελίων αὐτῆς. καὶ τί γὰρ ἄλλο ποιεῖ ὁ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ ἐμφύλιος πόλεμος εἰ μὴ τοῦτο; ἐπειδὴ δὲ ἔδωκεν ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὴν Χρύσην τοὺς θεοὺς ἐκείνους καὶ τὰ παλλάδια καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τὰς θυσίας καὶ τὰς τιμὰς αὐτῶν, παρήγγειλεν αὐτῇ ἵνα ἔχῃ ταῦτα μυστικὰ καὶ ἀπόκρυφα καὶ μὴ εἴπῃ ἢ ἐξαγγείλῃ ταῦτα εἰς πολλούς. ἐποίησε δὲ τοῦτο ἵνα ὑπάρχωσι τίμια καὶ ἀγαπητὰ καὶ οἱ θεοὶ ἐκεῖνοι καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν. τὸ γὰρ κεκρυμμένον καὶ ἄδηλον καὶ ἀπόρρητον ἀγαπῶσι καὶ ζητῶσι καὶ ἐπιθυμοῦσι καὶ θαυμάζωσι καὶ τιμῶσι πάντες οἱ ἄνθρωποι, τὸ δὲ φανερὸν καὶ εὔκολον καὶ ἕτοιμον οὔτε ἐπιθυμοῦσιν οὔτε θαυμάζουσιν οὔτε τιμῶσιν, ἀλλὰ μᾶλλον καταφρονοῦσιν αὐτοῦ. εἶχον γοῦν ταῦτα ἥ τε Χρύση καὶ ὁ Δάρδανος εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἐποίουν καθὼς παρήγγειλεν αὐτοῖς ἡ Ἀθηνᾶ. ἐπειδὴ δὲ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς εἰς τὴν Ἀρκαδίαν

4 *διατούτου* codd. 5 *νοῆται* codd. 16 *χρησῆν* Vat. 25 *ἕτοιμων* Vat.

ὡς προείπομεν καὶ ἐξῆλθον ἀπ' ἐκεῖσε ὁ Δάρδανος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν νῆσον τῆς Θρᾴκης ἤγουν εἰς τὴν Σαμοθρᾴκην καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ χρόνον ὀλίγον, ἐκεῖ ἔκτισε ναὸν καὶ ἔθηκε τοὺς θεοὺς τούτους καὶ τὰ παλλάδια καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐτίμα αὐτοὺς μυστικῶς κατὰ τὴν παραγγελίαν τῆς Ἀθηνᾶς. ὕστερον γοῦν ὡς ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς νήσου διὰ στέρησιν τῆς τροφῆς καὶ τῆς ἄλλης ἀναπαύσεως ὡς προείπομεν, κατέλιπεν ἐκεῖ τὸν Σάμωνα μετὰ καὶ ἄλλου ὀλίγου λαοῦ, ἀφ' οὗ τοῦ Σάμωνος ὠνομάσθη ἡ νῆσος Σαμοθρᾴκη ὡς προείρηται. ἐμέρισε δὲ καὶ τὰ ἱερὰ εἰς δύο· καὶ τοὺς μὲν θεοὺς κατέλιπεν εἰς τὴν νῆσον εἰς παραμυθίαν τοῦ Σάμωνος καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ ἔλαβε τὰ παλλάδια, πλὴν ἐποίησεν εἰκόνας ξυλίνας ἢ λιθίνας τῶν θεῶν ἐκείνων οὕστινας ἀφῆκεν εἰς τὸ νησίον καὶ ἔλαβε καὶ αὐτὰς μετ' αὐτοῦ. τὰς δὲ θυσίας τὰς μυστικὰς καὶ ἄλλο εἴτι ἐγίνωσκε ἀπόκρυφον εἰς τιμὴν τῶν θεῶν ἐδίδαξε τὸν Σάμωνα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, ἵνα τιμῶσι διὰ τούτων τοὺς θεοὺς οὕστινας ἀφῆκεν αὐτοῖς. ἀπὸ γοῦν τοῦ Σάμωνος καὶ τῶν πρώτων ἐκείνων ἀνθρώπων ἔμαθον ταύτας καὶ οἱ ὕστερον ἄνθρωποι τῆς Σαμοθρᾴκης καὶ ἐποίουν αὐτὰς οὕτως καθὼς ἐδιδάχθησαν ὑπὸ τοῦ Δαρδάνου οἱ Σαμοθρᾳκῖται ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ Διονυσίου τούτου τοῦ συγγραφέως ἤγουν ἕως τοῦ καιροῦ τοῦ Καίσαρος. καὶ εἶχον τοῦτο καύχημα οἱ Σαμοθρᾳκῖται καὶ πρὸς ἄλλους τινὰς τῶν Ἑλλήνων οὐδὲν

πδ'. ὅτι ὁ Δάρδανος ἔκτισε ναὸν εἰς τὴν Σαμοθρᾴκην καὶ ἔθηκε τοὺς θεοὺς καὶ τὰ παλλάδια.

πε'. ὅπως ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς Σαμοθρᾴκης ὁ Δάρδανος καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ τὸν Σάμωνα μετ' ὀλίγων ἀνθρώπων.

πς'. ὅπως οἱ Σαμοθρᾳκῖται εἶχον καύχημα

4 et πδ'. ἔκτισεν V.

καὶ τιμὴν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς θεοὺς τούτους καὶ τὰς ἑορτὰς αὐτῶν καὶ τὰ μυστήρια, ἅπερ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες οὐκ ἐγίνωσκον.

ἔλεγον οὔτε τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν οὔτε τὰς τιμὰς καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν, ἀλλ' εἶχον ταῦτα ἐξαίρετα αὐτοὶ παρὸ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὡς θεόπεμπτα καὶ θεοδίδακτα καὶ εἶχον τὴν τιμὴν ταύτην ἕως οὗ ἔπαυσεν ὁ ἑλληνισμὸς διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἀληθινοῦ καὶ πρώτου καὶ μόνου θεοῦ τῆς ἁγίας τριάδος. καὶ περὶ μὲν τῶν θεῶν οὕστινας κατέλιπεν ὁ Δάρδανος εἰς τὴν Σαμοθράκην οὕτως. ὁ δὲ Δάρδανος λαβὼν τὰς εἰκόνας τῶν θεῶν οὕστινας κατέλιπεν εἰς τὴν νῆσον καὶ τὰ παλλάδια τὰ πρωτότυπα διεπέρασεν εἰς τὴν ἀνατολὴν καὶ ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς χώρας Τεύκρου καὶ ἔκτισε καὶ πόλιν ἐν αὐτῇ ἥντινα ἐκάλεσε καὶ Δάρδανον ὡς προείπομεν. μέλλων δὲ κτίζειν τὴν πόλιν ἀπέστειλεν εἰς τὸ μαντεῖον ἵνα λάβῃ χρησμὸν περὶ τῆς οἰκήσεως αὐτοῦ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ περὶ τῆς πόλεως ἣν ἔμελλε κτίζειν. ὁ δὲ χρησμὸς ἐκέλευσεν αὐτῷ οὕτως περὶ τῆς τιμῆς τῶν εἰκόνων

πϛʹ. χρησμὸς ὃν ἔλαβεν ὁ Δάρδανος περὶ τῆς πόλεως ἣν ἔκτισε καὶ περὶ τῆς τιμῆς τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων.

τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων· Δάρδανε, εἰς τὴν πόλιν ἥντινα κτίζεις νομοθέτησον πίστιν καὶ σέβας εἰς τοὺς θεοὺς οὓς ἔχεις μετὰ σοῦ καὶ τιμὰς καὶ ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις κατὰ τὴν διδαχὴν ἣν ἔχεις παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς, ἵνα γένωνται ἄπαυστοι καὶ ἀθάνατοι εἰς τοὺς ἐρχομένους καιρούς. γίνωσκε γάρ· ἐὰν τὰ δῶρα ταῦτα τὰ θαυμαστὰ καὶ τίμια, ἅτινα ἐχάρισεν ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὴν γυναῖκά σου τὴν Χρύσην διὰ τὴν ἀγάπην τὴν σήν, ὑπάρχωσι ἔντιμα καὶ σεβάσμια καὶ τιμῶνται καὶ ἑορτάζωνται καθὼς ὀφείλει, ἡ πόλις

13 *αὐτῇ* bis, et in textu et margini adscriptum legitur in Vat. 15 *μαντίο* T. 17 *ἣ* pro *ἣν* V.

ἐκείνη ἐν ᾗ ὑπάρχωσι ταῦτα οὐ μὴ κρατηθῇ ποτε ὑπὸ πολέμου οὐδὲ μὴ μεταπέσῃ εἰς ἐχθρῶν χεῖρας, ἀλλὰ εἰς τὸν ἐρχόμενον πάντα χρόνον καὶ εἰς τὰς ἐρχομένας πάσας ἡμέρας ἔσται ἀπόρθητος καὶ ἀνάλωτος καὶ ἀχείρωτος παρὰ πάντων ἀνθρώπων. ὁ οὖν Δάρδανος ἐχάρη ἀκούσας ταῦτα καὶ ἐποίησεν καθὼς ἐκέλευσεν αὐτῷ ὁ χρησμός. μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Δαρδάνου ὁ Ἰδαῖος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν νεόκτιστον πόλιν τὴν Δάρδανον. ὁ δὲ Ἰδαῖος ἐγέννησεν υἱὸν ὀνόματι Τρῶα, ὅστις ὁ Τρὼς ἀποθανόντος τοῦ Ἰδαίου ἔλαβε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Τεύκρου τοῦ βασιλέως τῆς χώρας· καὶ γὰρ προαπέθανε καὶ οὗτος. καὶ ἐγένετο ὁ Τρὼς μεγαλώτερος βασιλεὺς παρὸ τοὺς προγόνους αὐτοῦ καὶ ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν χώραν ὅλην Τρωάδα, ἥτις ἐκαλεῖτο πρῶτον Τευκρὶς ὡς εἴρηται ἀπὸ τοῦ Τεύκρου. ὁ Τρὼς πάλιν ἐγέννησεν υἱὸν Ἶλον, ὃς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ Τρωὸς ἔκτισε τὴν μεγάλην πόλιν καὶ πολυάνθρωπον ἥντινα ἐπολέμουν δέκα χρόνους οἱ Ἕλληνες ὡς προείρηται, ἥτις ἐλέγετο καὶ Τροία καὶ Ἴλιον. οὗτος ὁ Ἶλος ἐποίησε τὴν ἀκρόπολιν τῆς Ἰλίου ἥντινα εἴπομεν κουλάν, καὶ εἰς αὐτὴν ἐποίησεν ναὸν καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦτον ἄβατον καὶ ἄδηλον καὶ κρυπτὸν τόπον μετήγαγεν γοῦν τοὺς προγονικοὺς αὐτοῦ θεοὺς καὶ τὰ παλλάδια ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς Δαρδάνου καὶ ἔθηκεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἐνδότερον καὶ ἄβατον τοῦ ναοῦ τούτου. ἐνομοθέτησε δὲ καὶ αὐτὰς τὰς τιμὰς

πη'. ὅτι ὁ Ἶλος ὁ υἱὸς τοῦ Τρωὸς ἔκτισε τὸ Ἴλιον καὶ ἔκτισεν ἐν αὐτῇ ἀκρόπολιν καὶ ναὸν καὶ μετεκόμισεν ἀπὸ τῆς Δαρδάνου τοὺς θεοὺς καὶ τὰ παλλάδια καὶ κατέθηκεν εἰς τὸ Ἴλιον.

17. 21. πη'. Ἴλλον. Ἴλλος codd. 23 εἴπωμεν codd

τὰς μυστικὰς καὶ ἀποκρύφους καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν κατὰ τὴν τάξιν καὶ παράδοσιν τῶν προγόνων αὐτοῦ εἰς τὸ Ἴλιον. καὶ ἐτίμων καὶ ἐφύλαττον αὐτοὺς οἱ Τρῶες μετὰ μεγάλης φυλακῆς καὶ προσοχῆς ὡς πράγματα θεόπεμπτα καὶ ἀχειροποίητα καὶ μάλιστα τὰ παλλάδια καὶ ὡς σύστασιν καὶ διαμονὴν καὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως αὐτῶν κατὰ τὸν χρησμὸν ὅντινα ἔλαβεν ὁ Δάρδανος περὶ αὐτῶν ὥσπερ προείρηται. ἦσαν γοῦν ταῦτα ἕως τοῦ καιροῦ τοῦ Πριάμου τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας, καθ' ὃν καιρὸν ἦλθον οἱ Ἕλληνες διὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν αἰτίαν τῆς Ἑλένης τοῦ Μενελάου καὶ ἐπολέμουν μετὰ τῶν Τρώων.

πθ'. περὶ τῆς κλοπῆς τοῦ παλλαδίου ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἰλίου ὑπὸ Διομήδους καὶ Ὀδυσσέως.

τῷ δὲ καιρῷ ἐκείνῳ ὡς ἠγανάκτουν οἱ Ἕλληνες καὶ ἐδυσχέραινον, ὅτι τοιοῦτοι ἄνδρες ἥρωες καὶ τοσαύτη δύναμις ὡσὰν τὴν ἑλληνικὴν κάθηται χρόνους δέκα καὶ οὐδὲν δύνανται πορθῆσαι τὴν πόλιν ταύτην τῆς Τρωάδος καὶ συλλογιζόμενοι τὴν αἰτίαν μετ' ἀλλήλων — ἢ αὐτοὶ ἐνεθυμήθησαν ἤ τις ἀπὸ τῶν Τρώων — εἶχον γὰρ φίλους ἐντὸς τῆς Τροίας οἱ Ἕλληνες — εἶπε πρὸς αὐτοὺς τὸν χρησμὸν τοῦ Δαρδάνου καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων καὶ ὅτι ἕως ἂν ὑπάρχωσι ταῦτα εἰς τὴν Τρωάδα, ἡ πόλις μέλλει εἶναι ἀκράτητος καὶ ἀπόρθητος κατὰ τὸν χρησμόν — καὶ συμβουλεύονται μετ' ἀλλήλων καὶ ἀποστέλλουσι διὰ τῆς νυκτὸς τὸν Διομήδην καὶ τὸν Ὀδυσσέα. οὗτοι γὰρ ἐτόλμησαν ποιῆσαι τὸ ἔργον τοῦτο, ἵνα κλέψωσι τὰ παλλάδια ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Τροίας. οἵτινες διά τινος μηχανῆς καὶ τόπου ἀποκρύφου ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν

22 ὑπάρχωσιν V.   28 τρώας codd.

νύκτα εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ εἰσέρχονται εἰς τῆς ἀκροπόλεως τὸν ἐνδότερον τόπον καὶ τοῦ ναοῦ. καὶ ἢ ἀπὸ τοῦ φόβου καὶ τῆς συντομίας ἢ καὶ οὐχ εὗρον τὸ ἕτερον παλλάδιον, ὅμως λαμβάνουσι τὸ ἓν καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων πάλιν διὰ τῆς νυκτός. ὕστερον δὲ διεφήμισαν τοῦτο εἰς τοὺς Τρῶας καὶ ἐτάραξαν αὐτούς. οἱ οὖν ἄλλοι ἱστορικοὶ καὶ ὁ Καλλίστρατος ὅστις ἔγραψε τὴν ἱστορίαν τῆς Σαμοθράκης καὶ ὁ Σάτυρος ὅστις συνήγαγεν τοὺς μύθους τῶν Ἑλλήνων καθὼς εἴπομεν γράφουσιν οὕτως περὶ τῶν θεῶν τούτων καὶ τῶν παλλαδίων.

ϛʹ. τί γράφει ὁ ποιητὴς Ἀρκτῖνος περὶ τοῦ κλαπέντος παλλαδίου ὑπὸ Διομήδους καὶ Ὀδυσσέως, ὅτι ὑπῆρχε σκευαστὸν καὶ οὐ τὸ πρωτότυπον.

ὁ δὲ παλαιότατος ποιητὴς Ἀρκτῖνος ὃν εἴπομεν γράφει διαφόρως πρὸς τοὺς ἄλλους ταύτην τὴν περὶ τούτων ἱστορίαν. λέγει γὰρ ὅτι ὁ Ζεὺς ἔδωκεν πρὸς τὸν Δάρδανον παλλάδιον ἓν ἀχειροποίητον ἤγουν εἴδωλον τῆς Ἀθηνᾶς εἰς φυλακὴν καὶ σύστασιν τῆς πόλεως τῆς Δαρδάνου ἣν ἔκτισεν, ὅπερ παλλάδιον ὕστερον μετετέθη εἰς τὸ Ἴλιον εἰς τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ ὑπῆρχε κεκρυμμένον εἰς τόπον ἄδηλον καὶ ἄβατον ὅντινα οὔτε ἐγίνωσκέ τις ἀπὸ τῶν Τρώων οὔτε εἰσήρχετο ἐκεῖ, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ παλλάδιον τοῦτο ἐφαίνετο ὅτι φυλάττει τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ πολέμου τῶν Ἑλλήνων καὶ εἶχε φήμην μεγάλην εἰς τὸν κόσμον ὡς θεόπεμπτον καὶ ἀχειροποίητον, φοβούμενοι οἱ Τρῶες τὴν κλοπὴν καὶ τὴν ἐπιβουλήν, κατεσκεύασαν κεκρυμμένως μετὰ τέχνης μεγάλης ἕτερον παλλάδιον ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον κατὰ πάντα τῷ ἀρχετύπῳ. καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τοῦτο εἰ μὴ μόνοι ἐκεῖνοι οἵτινες κατεσκεύασαν αὐτὸ οἱ

5 *τὸν* post *στρατόν* add. V. 6 *διεφήμησαν* Vat.

τεχνῖται. ἐκεῖνοι γὰρ μόνον ἐγίνωσκον ὅτι τοῦτό ἐστι τὸ πρωτότυπον καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ὑστερογενές. εἰς δὲ τὴν ὄψιν καὶ τὴν μορφὴν καὶ τὸ σχῆμα οὐκ εἶχον οὐδεμίαν διαφοράν. τὸ οὖν πρωτότυπον ὑπῆρχε κεκρυμμένον εἰς ἄδηλον τόπον καὶ ἄβατον, ὅντινα οὐδεὶς ἐγίνωσκεν τῶν Τρώων οὐδὲ οἱ ἱερεῖς αὐτοί, τὸ δὲ ὑστερογενὲς καὶ σκευαστὸν ἔθηκαν ἐν τῷ ναῷ εἰς τὸ φανερὸν καὶ ἐτίμων μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ εὐλαβείας. καὶ τοῦτο ὑπῆρχε καθὼς λέγει ὁ Ἀρκτῖνος ὅπερ ἔκλεψαν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως. ὅμως εἴτε ὡς λέγουσιν οἱ ἄλλοι εἴτε ὡς λέγει ὁ Ἀρκτῖνος φανερόν ἐστιν, ὅτι τὸ ἓν παλλάδιον κατελείφθη εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Τρώων, ὅπερ οὐκ ἠδυνήθη φυλάξαι τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐψεύσθη ὁ χρησμὸς τοῦ Δαρδάνου. ἀπὸ γὰρ ψευδῶν θεῶν πῶς ἐστι δυνατὸν ἐξελθεῖν τὴν ἀλήθειαν; τοῦτο οὖν τὸ παλλάδιον, φησὶν ὁ Διονύσιος, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν μεγάλων θεῶν ἐκόμισεν ὁ Αἰνείας ἀπὸ τῆς Τρωάδος εἰς τὴν

ϙα'. ὅτι οἱ Σαμοθρᾶκες τιμῶσι τοὺς θεοὺς τούτους περισσότερον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

Ἰταλίαν, οὕστινας τοὺς θεοὺς τιμῶσι καὶ ἑορτάζουσι πάντων τῶν Ἑλλήνων περισσότερον οἱ Σαμοθρᾶκες ἤτοι οἱ τῆς Σαμοθράκης ἄνθρωποι. καὶ τοῦτο λέγω, φησὶν ὁ Διονύσιος, πιστεύων τοῖς ἱστορικοῖς ἀνδράσιν οὓς προείπομεν. ἀλλὰ αἱ μὲν πρωτότυποι εἰκόνες καὶ τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν, ἅπερ ἐκόμισεν ὁ Αἰνείας εἰς τὴν Ἰταλίαν, οὐ γινώσκω ποῦ εὑρίσκωνται. εἴδωλα δὲ καὶ εἰκόνας ἐκείνων εἰς σχῆμα στρατιωτικὸν καθὼς προείπομεν εἴδομεν εἰς πολλοὺς ναοὺς παλαιοὺς τῆς Ῥώμης. τὸ δὲ παλλάδιον ἐκεῖνο τὸ πρωτότυπον

1 μόνοι V. ϙα' et 21 σαμοθράκες codd. 25 οἱ pro ὁ V. 27 οἰκόνας Vat.

λέγουσί τινες ὅτι κεῖται εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας εἰς τὴν Ῥώμην καὶ φυλάττεται καὶ τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἱερωμένων παρθένων γυναικῶν, ἔνθα ἤτοι εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας φυλάττεται ἄσβεστον καὶ ἀθάνατον πῦρ, ὑπὲρ ὧν λέγει ὅτι μέλλει εἰπεῖν ἐν ὑστέρῳ λόγῳ, ἤγουν περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑστίας καὶ τοῦ ἀθανάτου πυρὸς καὶ τῶν φυλασσόντων τὸ πῦρ ἱερῶν παρθένων. ὅπερ γοῦν παρέλειψεν ἐκεῖνος κατὰ τὸ παρόν, μέλλω λέγειν ἐγὼ πάλιν ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ.

ϙβ΄. περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑστίας ὅστις ἦν εἰς τὴν Ῥώμην, ὅτι οὐκ ἔκτισεν αὐτὸν ὁ Ρωμύλος διὰ τὴν αἰτίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔκτισεν αὐτὸν ὁ Νομᾶς Πομπίλιος. καὶ ἱστορία περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ πάππου καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ.

ἐπειδὴ καθὼς προείπομεν ὅτι οἱ παλαιοὶ εἶχον συνήθειαν, ὅταν ἔκτιζον πόλιν, τὸν πρῶτον ναὸν ὅνπερ ἐποίουν, ἐποίουν τῆς θεᾶς τῆς Ἑστίας διὰ φυλακὴν τῆς πόλεως καὶ ἦν ἀνάγκη ἅπτεσθαι ἐν αὐτῷ ἀθάνατον πῦρ ἤγουν ἄσβεστον ὑπὸ παρθένων γυναικῶν τεσσάρων, ὁ Ῥωμύλος κτίσας τὴν Ῥώμην οὐκ ἐποίησε ναὸν τῆς Ἑστίας. ἡ δὲ αἰτία ἦν αὕτη. εἰς τὴν Ἄλβαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Εστίας, ἔνθα ἐφύλαττον αἱ παρθένοι τὸ πῦρ, ὑπῆρχεν ἱέρεια μία τῶν τεσσάρων παρθένων ἡ μήτηρ τοῦ Ῥωμύλου ἡ Ἰλία· οὕτω γὰρ ὠνομάζετο. ἦν δὲ τοῦ τότε βασιλέως τῆς Ἄλβας Ἀμολίου ἀνεψιά. εἶχε γὰρ ἀδελφὸν Νεμέτορα ὁ Ἀμόλιος καὶ ἦν ἐκεῖνος πρῶτος ὁ Νεμέτωρ καὶ ἦν βασιλεὺς κατὰ νόμον. ὁ δὲ Ἀμόλιος ἐβιάσατο καὶ ἔλαβε ἐκεῖνος τὴν ἀρχὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. εἶχε γοῦν θυγατέρα τὴν Ἰλίαν οὗτος ὁ Νεμέτωρ. ὁ γοῦν Ἀμόλιος φοβηθεὶς μήποτε δώσῃ τὴν μονογενῆ αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ὁ Νεμέτωρ πρὸς ἄνδρα καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς βοηθήσῃ τῷ Νεμέτορι

11 *ἦχον* Vat. *ὅτε* V. ϙβ΄. *πομπήλιος* codd. 22 *τοῦτό τε* codd. 26 *ἰουλίαν* V.

καὶ ἐκβάλλει αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἢ ποιήσῃ παῖδας καὶ ποιήσωσιν αὐτὸ τοῦτο ἐκεῖνοι ὅταν ἀνδρωθῶσιν, ἔταξε τὴν ἀνεψιὰν αὐτοῦ τὴν Ἰλίαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας, ἵνα δουλεύῃ ὡς ἱέρεια καὶ παρθενεύῃ τριάκοντα χρόνους καθὼς εἶχον συνήθειαν. ἡ Ἰλία γοῦν αὕτη μυθεύονται ὅτι ἀπῆλθέ ποτε εἰς μίαν φάραγγα ἤγουν τὴν κοινῶς λεγομένην λαγκάδα ἥτις ὑπῆρχε πλησίον τοῦ ναοῦ, ἵνα λάβῃ ὕδωρ ἀπὸ τῆς πηγῆς διὰ χρείαν τοῦ ναοῦ. ἐκεῖ γίνεται ἐκ τοῦ αἰφνιδίου σκότος μέγα καὶ ταραχὴ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ βλέπει ἄνθρωπον ἕνα ὡπλισμένον ἤγουν ἁρματωμένον ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν καὶ βιάζεται αὐτὴν καὶ φθείρει τὴν παρθενίαν αὐτῆς. τοῦτον λέγουσιν ὅτι ὑπῆρχεν ὁ θεὸς ὁ Ἄρης· καὶ παραυτίκα συλλαμβάνει. εἶχεν γὰρ αὐτὸ κεκρυμμένον μέχρι καιροῦ. εἶτα ἐφανερώθη καὶ εἰς τὸν βασιλέα τὸ πρᾶγμα τὸν Ἀμόλιον. ἠθέλησεν ἐκεῖνος ἵνα σφάξῃ αὐτὴν κατὰ τὸν νόμον ὡς πορνεύσασαν μετὰ ἀνθρώπου τινός· οὐ γὰρ ἐπίστευσεν ἐκεῖνος τὴν φαντασίαν ἥντινα ἔλεγεν ἐκείνη. ὅμως ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ τοῦ Ἀμολίου [ἡ Ἰουλία] ἡ καὶ ἐξαδελφὴ τῆς Ἰλίας ἐξήτησεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἐλευθέρωσεν αὐτήν. ἐγέννησεν γοῦν ἡ Ἰλία δύο ἄῤῥενα παιδία, τὸν Ῥῶμον καὶ τὸν Ῥωμύλον, ἅτινα ὁ Ἀμόλιος ὥρισεν καὶ ἐρίψασεν αὐτὰ πλησίον τοῦ Τιβέριος ποταμοῦ ἵνα ἀποθάνωσιν. εὑρέθη γοῦν κατὰ τύχην ζῶον λύκαινα καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὰ παιδία καὶ ἔβαλεν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν τοὺς μασθοὺς αὐτῆς ἤγουν τὰ βυζία· καὶ γὰρ καὶ ἡ λύκαινα τότε ἐγέννησεν ἔγγιστα. τοῦτο τὸ πρᾶγμα

ϙγ'. ὅπως περιέθαλπε τὸν Ῥῶμον καὶ τὸν Ῥωμύλον ἡ λύκαινα βρέφη ὄντα.

2 ἀνδρωθῶσι V. nomen apud Dionysium. 20 ἡ Ἰουλία deest V. nec legitur
24 ἐρίψασιν codd.

εἶδέν τις ποιμὴν ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ κατῆλθε καὶ ἔλαβε τὰ παιδία. καὶ ἔτυχεν ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ τότε ἔκτρωσεν ἤγουν ἀπεβάλθη ὅπερ ὑπῆρχεν ἐγκυμονούμενον εἰς τὴν κοιλίαν αὐτῆς παιδίον καὶ ἐλυπεῖτο εἰς ὑπερβολήν. ὡς γοῦν εἶδεν τὰ παιδία ταῦτα, ἐχάρη καὶ ἀνέθρεψεν αὐτά. καὶ ἐγένοντο ἄνδρες καὶ εἶχον τὸν ποιμένα πατέρα καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μητέρα καὶ πλέον οὐδὲν ἐγίνωσκον. οὗτος οὖν ὁ ποιμὴν ὑπῆρχε ποιμὴν τῶν προβάτων τοῦ Ἀμολίου τοῦ βασιλέως. καὶ τὰ παιδία ὡς ἠνδρώθησαν, ἔβλεπον καὶ ἐφύλαττον τὰ πρόβατα τοῦ βασιλέως, ἅτινα εἶχεν ὁ πατὴρ αὐτῶν. εἶχε δὲ καὶ ὁ Νεμέτωρ ὁ ἀληθὴς πάππος αὐτῶν τῶν παιδίων ποιμένα καὶ πρόβατα ἐκεῖ πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ Ἀμολίου. ὡσὰν γοῦν ὁ θεὸς θέλει ἵνα ποιήσῃ ὅπερ βούλεται, ἀφορμαὶ οὐδὲν λείπουσιν.

ϙδ'. μάχη τοῦ Ῥώμου καὶ τοῦ Ῥωμύλου μετὰ τῶν ποιμένων τοῦ πάππου αὐτῶν.

τὰ παιδία ἔρχονται εἰς ὄχλησιν διὰ τὰ πρόβατα μετὰ τῶν ποιμένων τοῦ πάππου αὐτῶν τοῦ Νεμέτορος. οὗτοι γὰρ ὁ Ῥῶμος καὶ ὁ Ῥωμύλος — οὕτως γὰρ ὠνόμασεν αὐτοὺς ὁ θετὸς πατὴρ αὐτῶν — ἀπὸ ἀλαζονείας ἔτυψαν τοὺς ποιμένας τοῦ Νεμέτορος καὶ ὕβρισαν. οἱ δὲ ἀνέφερον τοῦτο πρὸς τὸν Νεμέτορα, καὶ ὁ Νεμέτωρ ἀνέφερεν αὐτὸ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν βασιλέα τὸν Ἀμόλιον. καὶ ὁ Ἀμόλιος, ἵνα μηδὲν παροξυνθῇ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὡς καταφρονούμενος καὶ ἀναγκασθῇ καὶ ποιήσῃ ἀπόστασιν, παρέδωκεν καὶ τὸν ποιμένα καὶ τὰ παιδία ταῦτα εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἵνα ποιήσῃ εἰς αὐτοὺς ὥσπερ θέλῃ μέχρι θανάτου. οὗτοι γοῦν ἐπειδὴ ἐγένοντο δέσμιοι ἔμπροσθεν τοῦ Νεμέτορος, ἀπὸ λόγους εἰς λόγους ἐντὸς τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἀνεγνωρίσθησαν ὡς ἔγγονοι αὐτοῦ. διηγήθη γὰρ ὁ

ϙε'. ἀναγνώρισις Ῥώμου καὶ Ῥωμύλου πρὸς τὸν πάππον αὐτῶν.

ποιμὴν ἐκεῖνος ἐξ ἀρχῆς περὶ τῶν παιδίων. καὶ τότε ὁ Νεμέτωρ ἐφίλησεν καὶ ἔκλαυσεν εἰς αὐτοὺς καὶ συνεβουλεύθη μετ' αὐτῶν καὶ ἐν ὀλίγῳ καιρῷ κατασκευάζουσιν μετὰ τρόπου φρονίμου καὶ ἐκβάλλουσι τὸν Ἀμόλιον ἀπὸ τῆς βασιλείας καὶ παραδιδόασιν αὐτὴν τῷ πάππῳ αὐτῶν τῷ Νεμέτορι. οὗτοι δὲ ἔλαβον χρήματα καὶ ἀνθρώπους καὶ εἴ τι ὑπῆρχε χρήσιμον καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς Ἄλβας καὶ ἔκτισαν τὴν Ῥώμην. εἰς τὴν κτίσιν γοῦν τῆς Ῥώμης ὀχλήθησαν οἱ ἀδελφοὶ καὶ πολεμοῦσιν καὶ ἀποκτείνει ὁ Ῥωμύλος τὸν Ῥῶμον καὶ γίνεται μόνος κτήτωρ καὶ οἰκιστὴς τῆς Ῥώμης καὶ καλεῖ ταύτην ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Ῥώμην. οὗτος γοῦν ὁ Ῥωμύλος οὐκ ἔκτισε ναὸν τῆς Ἑστίας οὐδὲ ἔστησε παρθένους ἵνα φυλάττωσι τὸ ἄσβεστον πῦρ, ἵνα μὴ ἐνθυμίζῃ εἰς τοὺς |ἀνθρώπους τὸ πάθος ὅπερ ἔπαθεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἐπόρνευσε μία οὖσα τῶν

ϙϛ'. ὅτι ὁ Νομᾶς ἔκτισε τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας εἰς τὴν Ῥώμην.

παρθένων τῶν τῆς Ἑστίας. ὁ δὲ δεύτερος βασιλεὺς τῆς Ῥώμης ὁ Νομᾶς Πομπίλιος οὗτος ἔκτισε τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἐποίησε πᾶσαν τὴν συνήθειαν αὐτὴν τὴν παλαιὰν εἰς τὸν ναὸν τοῦτον μετὰ τῶν παρθένων καὶ τοῦ ἀσβέστου πυρός. ἦν γὰρ ἀνάγκη ὅτι εἰς τὸν ναὸν τοῦτον τῆς Ἑστίας εἶναι τὸ πῦρ ἄσβεστον δι' ὅλου τοῦ χρόνου ἡμέρα καὶ νύκτα εἰς ὅλους τοὺς χρόνους — διὰ τοῦτο καὶ ἀθάνατον λέγεται. ἀπὸ τῆς αἰτίας ταύτης ἡμεῖς λέγομεν τὸ πῦρ βαρβαρίζοντες ἱστίαν, διότι εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας ὑπῆρχεν ἀεί ποτε τὸ πῦρ ἄσβεστον. εἰς τοῦτον τὸν

1 ἐξαρχῆς Vat. 12 μόνως Vat.

ναὸν τῆς Ῥώμης λέγει ὁ Διονύσιος ὅτι ἐφυλάττετο ὑπὸ τῶν παρθένων καὶ ἐτιμᾶτο καὶ τὸ παλλάδιον ἐκεῖνο ὅπερ ἐκόμισεν καὶ ἤγαγεν ὁ Αἰνείας ἀπὸ τῆς Τρωάδος καὶ ἔθηκεν εἰς τὸ Λαιούνιον, ἔνθα φυλάττουσιν αἱ ἱεραὶ παρθένοι καὶ τὸ πῦρ ἄσβεστον. διὰ δὲ ταπεινοφροσύνην πεπαιδευμένῳ ἀνθρώπῳ πρέπουσαν λέγει ὅτι ἐγὼ μὲν οὕτως στοχάζομαι ἀπὸ τῆς γραφῆς τῶν ἱστορικῶν, ὅμως ἐνδέχεται εἶναι ἐν τῷ ναῷ τούτῳ τῆς Ἑστίας ἕτερα πράγματα παρὰ ταῦτα, ἅπερ ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι καὶ μεμιασμένοι καὶ ἁμαρτωλοὶ οὐ γινώσκομεν. καὶ ἐνταῦθα καταλήγει ὁ λόγος ὁ περὶ τῶν τρωικῶν θεῶν δι' οὓς ἐμνημόνευσε πάλιν τῆς Σαμοθρᾴκης |ὁ Διονύσιος, ὡς τῶν θεῶν τούτων καὶ τῶν παλλαδίων πρῶτον ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας καταντησάντων ἐκεῖ καὶ τιμηθέντων καὶ τιμωμένων καὶ ἑορταζομένων μέχρι τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ παρὸ εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. καὶ οὕτως παύομεν καὶ ἡμεῖς τὸν περὶ τούτων λόγον καὶ τὴν ἄμετρον καὶ παρακαίριον πολυλογίαν. ἡ γὰρ ἐπιθυμία τοῦ ποιῆσαί τι πρᾶγμα εἰς ἀνάπαυσιν τῆς αὐθεντίας σου καὶ αἱ συμπεπλεγμέναι τοῖς λόγοις τοῦ Διονυσίου ἱστορίαι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τόπων καὶ οἱ μῦθοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ αἰτία τῆς συγγραφῆς τῆς ἱστορίας ταύτης τοῦ Διονυσίου ἠνάγκασάν με εἰς τοσαύτην πολυλογίαν ἐλθεῖν, ὑψηλότατε καὶ μεγαλοπρεπέστατέ μοι αὐθέντα, ἥτις εἰ μὲν ἔχει ἢ ἕξει τι χρήσιμόν ποτε τῶν καιρῶν, ἐξέβη ὅπερ ἠβουλήθημεν καὶ οὗ στοχασάμενοι γράψαι ταῦτα διενοήθημεν. εἰ δὲ τὸ ἐναντίον ἅπαν ἐστίν, οὐδενὸς βλαπτομένου ἡ μέμψις καὶ ἡ κατηγορία, μᾶλλον δὲ ἡ

20 αὐθεντία Vat.

ματαιότης καὶ τῆς πολυλογίας τὸ ἄχρηστον εἰς ἐμὲ τὸν ταῦτα καὶ οὕτως λέγειν προειρημένον ἐπανελεύσεται. εἰς τοῦτο γὰρ μόνον παρ' οὐδενὸς μεμφθήσομαι, καθ' ὅσον προθύμως ὁρισμόν τινα τῆς ὑψηλοτάτης αὐθεντίας σου ἐκπεπλήρωκα.

5 *αὐθεντία* Vat.

INDICES.

I.

ΠΙΝΑΞ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ.

Fontes seu testimonia.

γ'. Epistologr. gr. ed. Hercher p. 69 Didot. δ'. Herod. I, 65. Plut. Lyc. 5. Suid. s. v. ιδ'. de Cleopatra chemiae perita cf. Fabric., bibl. Gr. ed. I. vol. XII, p. 759. 768. ιζ'. ιη'. Dionys. I, 7. ιθ'. Dionys. I, 4.

κ΄. ὅτι ὁ Διονύσιος ἐναντία εὕρισκε τὰ τῶν Ῥωμάνων πράγματα παρὸ ἔλεγον οἱ Ἕλληνες.
κα΄. διὰ ποίας αἰτίας ἦλθεν ὁ Διονύσιος εἰς τὸ γράψαι τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης.
κβ΄. ὅτι βούλεται ἵνα δείξῃ ὁ Διονύσιος, ὅτι οἱ Ῥωμᾶνοι οὐκ ἦσαν βάρβαροι, ἀλλὰ γένος ἑλληνικόν.
κγ΄. ὅτι καθὼς λέγει ὁ Διονύσιος οἱ θεοὶ αὐτοῦ δικαίως ἐτίμησαν τὴν Ῥώμην διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην τῶν Ῥωμάνων.
κδ΄. ὅτι θερμὸς ἦν ὁ Διονύσιος εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ τὴν ἑλληνικήν.
κε΄. ὅπως οὐχ οἱ θεοὶ τοῦ Διονυσίου καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐτίμησαν καὶ ηὔξησαν τὴν Ῥώμην, ἀλλ' ὁ τρισυπόστατος θεός, ἐπειδὴ ἔμελλεν πρώτη δέξασθαι το μυστήριον τοῦ χριστιανισμοῦ διὰ τῆς διδαχῆς Πέτρου καὶ Παύλου καὶ γενέσθαι κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ.
κς΄. ὅτι διὰ τὴν χριστοκτονίαν ὠργισμένης οὔσης ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀντ' ἐκείνης ὁ θεὸς τὴν Ῥώμην ἀνύψωσε, δι' ἧς καὶ ἠφάνισε καὶ διέφθειρεν αὐτὴν διὰ τῶν χειρῶν Τίτου καὶ Οὐαισπασιανοῦ βασιλέων καὶ στρατηγῶν τῆς Ῥώμης.
κζ΄. ὅτι ἡ Ῥώμη μέχρι τῆς σήμερον κεφαλὴ τοῦ κόσμου ἐστὶν διὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ τοῦ πάπα ἀξίωμα.
κη΄. δευτέρα αἰτία δι' ἣν ἦλθεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης ὁ Διονύσιος.
κθ΄. τρίτη αἰτία δι' ἥντινα ἦλθεν ὁ Διονύσιος εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης.
λ΄. πρῶτος στόλος Ἑλλήνων εἰς Ἰταλίαν, ὃν ἤγαγεν Οἴνωτρος.
λα΄. δεύτερος στόλος ἑλληνικὸς εἰς Ἰταλίαν τῶν καλουμένων Πελασγῶν.
λβ΄. τρίτος στόλος ἑλληνικὸς εἰς Ἰταλίαν, ὃν ἤγαγεν Εὔανδρος.
λγ΄. τέταρτος στόλος ἑλληνικὸς εἰς Ἰταλίαν, ὃν ἤγαγεν Ἡρακλῆς.
λδ΄. διὰ τίνα αἰτίαν ἀπῆλθεν ὁ Ἡρακλῆς μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς γῆς.
λε΄. πῶς ἐτιμήθη ὁ Ἡρακλῆς ὡς θεός.
λς΄. ὅτι οἱ καταλειφθέντες εἰς Ἰταλίαν ὑπὸ Ἡρακλέους Ἕλληνες εἰς τὸν λεγόμενον Σατόρνιον, ὕστερον δὲ Καπιτωλῖνον κατῴκησαν λόφον.
λζ΄. ὅτι ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἥτις εὑρέθη ἐν τῷ λόφῳ τούτῳ κτιζομένου τοῦ ναοῦ ὑπὸ τὸν ἔγγονα τοῦ Ταρκυνίου ὁ λόφος ἐκλήθη Καπιτωλῖνος.
λη΄. ἀπόφασις τοῦ μάντεως περὶ τῆς εὑρεθείσης κεφαλῆς ἐν τῷ Σατορνίῳ λόφῳ ἐν τοῖς θεμελίοις τοῦ κτιζομένου ναοῦ.
λθ΄. ὅτι ὁ λόφος οὗτος καὶ ἀπὸ γυναικὸς Ταρπηίας ἥτις

κ΄—κγ΄. Dionys. I, 5. 6. κη΄. κθ΄. Dionys. I, 6. λ΄. Dionys. I, 11. λα΄. Dionys. I, 17. λβ΄. Dionys. I, 31. λγ΄—λς΄. Dionys. I, 34. λζ΄. Dionys. IV, 59. λη΄. Dionys. IV, 60. 61. de nummo nihil ibi commemoratur.

παρέδωκε τὸ ἐν αὐτῷ φρούριον τοῖς Σαβίνοις Ταρπήιος ὠνομάσθη.

μ΄. ὅτι τὸ φανερὸν καὶ ὁμολογούμενον ἡ Ῥώμη ἀπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν Τρώων ἐκτίσθη καὶ οἰκίσθη.

μα΄. ὅτι ὁ βαρβαρισμὸς διὰ τὸ γένος καὶ τὴν γλῶσσαν λέγεται, οὐ διὰ τὴν πίστιν.

μβ΄. ἀπόδειξις ὅτι καὶ τῶν Τρώων τὸ γένος ἑλληνικὸν ἦν.

μγ΄. περὶ Ἄτλαντος τοῦ βασιλέως τῆς Ἀρκαδίας καὶ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ.

μδ΄. ὅπως ὁ Ζεὺς ἐποίησεν τὰς θυγατέρας τοῦ Ἄτλαντος ἀστέρας.

με΄. ὅτι τὸ λεγόμενον ἑξάστερον ἢ καὶ πουλία λέγεται αἱ θυγατέρες τοῦ Ἄτλαντός εἰσι κατὰ τὸν μῦθον.

μς΄. γενεαλογία τοῦ Δαρδάνου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

μζ΄. περὶ τοῦ μεγάλου κατακλυσμοῦ ὅστις ἐγένετο εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ὅπως ἔφυγον ἐκεῖθεν οἱ Ἀρκάδες διὰ στέρευσιν τῆς τροφῆς.

μη΄. περὶ τῆς διαιρέσεως τῆς ὅλης γῆς εἰς Ἀσίαν καὶ Λιβύην καὶ Εὐρώπην.

μθ΄. περὶ τῆς Θράκης τίς ἐστιν.

ν΄. ὅτι ὁ Δάρδανος ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας κατήντησεν μετὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ ὅπως ὠνομάσθη τὸ νησίον τοῦτο Σαμοθράκη.

να΄. περὶ νυμφῶν τίνες εἰσὶν καὶ πόσα γένη τούτων εἰσὶν καὶ ὅτι γένη δαιμόνων εἰσίν, ἃ καλοῦσιν οἱ κοινοὶ βαρβαρίζοντες νεραγίδας.

νβ΄. τίνα συνήθειαν εἶχον οἱ Ἕλληνες καὶ ὅπως τοὺς προτερημένους ἀνθρώπους ἐκάλουν ἥρωας, τὰς δὲ προτερημένας γυναῖκας νύμφας.

νγ΄. τί ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι παραγενομένου τοῦ καίσαρος εἰς τὰς Ἀθήνας.

νδ΄. ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Δάρδανος ὀλίγον χρόνον ποιήσαντες εἰς τὴν Σαμοθράκην οἱ πλείονες πάλιν ἐπέρασαν εἰς τὴν ἀνατολήν.

νε΄. περὶ τοῦ θανάτου Ἰάσου τοῦ ἀδελφοῦ Δαρδάνου ὑπὸ κεραυνοῦ εἰς τὴν Σαμοθράκην.

νς΄. περὶ τοῦ Ἑλλησπόντου τίς ἐστι καὶ ἱστορία ὅπως ἐκλήθη Ἑλλήσποντος.

νζ΄. ὅπως ἐμερίσθησαν ὁ Δάρδανος καὶ ο υἱὸς αὐτοῦ Ἰδαῖος.

νη΄. τίς ἐστιν ἡ Φρυγία καλουμένη.

νθ΄. ὅτι ὁ Ἰδαῖος κατῴκησεν εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Φρυγίας, ἅτινα ὠνόμασεν Ἰδαῖα.

μ΄. Dionys. I, 60, 3. μβ΄—μζ΄. Dionys. I, 61. μγ΄. Nomina Pleiadum et quae sequuntur non leguntur apud Dionysium. cf. Eudocia p. 566. ed. Flach. ν΄. Dionys. I, 61. να΄. Eudoc. p. 507 ed. Flach. νβ΄. Eustath. Il. p. 17. Eudoc. p. 350 ed. Flach. νδ΄. νε΄. Dionys. I, 61. νς΄. Philostephanus ap. Schol. Il. *H* 86. 45, 22 Ἀθηναῖοι pro Θηβαῖοι per lapsum calami scriptum est. νζ΄. Dionys. I, 61. νθ΄. Dionys. I, 61.

ξα'. de Iunone et Vulcano Schol. Il. *Α* 609. ξδ'. Cornutus 5. Eudoc. p. 21 ed. Flach. ξζ'. Dionys. I, 61. ξθ'. Dionys. I, 67. ο'. οα'. Eudoc. p. 673 sqq. ed. Flach. numerum 700 nusquam inveni. ογ'—οε'. Dionys. I, 46. 47. οε'—ος'. Dionys. I, 55. οζ'. Dionys. I, 56. οη'. οθ'. Dionys. I, 57—59. π'—πβ'. Dionys. I, 66—68.

πρὸς Χρύσην τοῦ Δαρδάνου τὴν γυναῖκα.

πγ'. περὶ τῶν ναῶν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἄρεως, ποῦ ἐκτίζοντο παρὰ τῶν Ἑλλήνων.

πδ'. ὅτι ὁ Δάρδανος ἔκτισε ναὸν εἰς τὴν Σαμοθράκην καὶ ἔθηκε τοὺς θεοὺς καὶ τὰ παλλάδια.

πε'. ὅπως ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς Σαμοθράκης ὁ Δάρδανος καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ τὸν Σάμωνα μετ' ὀλίγων ἀνθρώπων.

πϛ'. ὅπως οἱ Σαμοθρακῖται εἶχον καύχημα καὶ τιμὴν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς θεοὺς τούτους καὶ τὰς ἑορτὰς αὐτῶν καὶ τὰ μυστήρια, ἅπερ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες οὐκ ἐγίνωσκον.

πζ'. χρησμὸς ὃν ἔλαβεν ὁ Δάρδανος περὶ τῆς πόλεως ἣν ἔκτισε καὶ περὶ τῆς τιμῆς τῶν θεῶν καὶ τῶν παλλαδίων.

πη'. ὅτι ὁ Ἶλος ὁ υἱὸς τοῦ Τρωὸς ἔκτισε τὸ Ἴλιον καὶ ἔκτισεν ἐν αὐτῇ ἀκρόπολιν καὶ ναὸν καὶ μετεκόμισεν ἀπὸ τῆς Δαρδάνου τοὺς θεοὺς καὶ τὰ παλλάδια καὶ κατέθηκεν εἰς τὸ Ἴλιον.

πθ'. περὶ τῆς κλοπῆς τοῦ παλλαδίου ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἰλίου ὑπὸ Διομήδους καὶ Ὀδυσσέως.

ϙ'. τί γράφει ὁ ποιητὴς Ἀρκτῖνος περὶ τοῦ κλαπέντος παλλαδίου ὑπὸ Διομήδους καὶ Ὀδυσσέως, ὅτι ὑπῆρχε σκευαστὸν καὶ οὐ τὸ πρωτότυπον.

ϙα'. ὅτι οἱ Σαμοθρᾷκες τιμῶσι τοὺς θεοὺς τούτους περισσότερον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

ϙβ'. περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑστίας ὅστις ἦν εἰς τὴν Ῥώμην, ὅτι οὐκ ἔκτισεν αὐτὸν ὁ Ῥωμύλος διὰ τὴν αἰτίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔκτισεν αὐτὸν ὁ Νομᾶς Πομπίλιος. καὶ ἱστορία περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ πάππου καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ.

ϙγ'. ὅπως περιέθαλπε τὸν Ῥῶμον καὶ τὸν Ῥωμύλον ἡ λύκαινα βρέφη ὄντα.

ϙδ'. μάχη τοῦ Ῥώμου καὶ τοῦ Ῥωμύλου μετὰ τῶν ποιμένων τοῦ πάππου αὐτῶν.

ϙε'. ἀναγνώρισις Ῥώμου καὶ Ῥωμύλου πρὸς τὸν πάππον αὐτῶν.

ϙϛ'. ὅτι ὁ Νομᾶς ἔκτισε τὸν ναὸν τῆς Ἑστίας εἰς τὴν Ῥώμην.

πγ'. Dionys. VI, 13, 4. πδ'—πε'. Dionys. I, 68. πϛ'. Dionys. I, 69. πζ'. Dionys. I, 68 s. f. πη'. Dionys. I, 69. de Troe et Ilo aliunde sumpsit cf. Eudoc. p. 670 ed. Flach. ϙ'. Dionys. I, 68. ϙα'. Dionys. I, 69 s. f. ϙβ'. Dionys. II, 64—66. ϙβ'—ϙε'. Dionys. I, 76 sqq. ϙϛ' Dionys. II, 64—66.

II.

INDEX NOMINVM ET RERVM.

III.

INDEX GRAECITATIS.

*Asterisco notata sunt vocabula quae in Stephani et Sophoclis lexicis et in Cumanudis συναγωγῇ λέξεων ἀθησαυρίστων desiderantur.

69, 21. pro gen. comparativo: διαφορὰν ἀπὸ τῶν ἄλλων 5, 22. προτίμησιν ἀπὸ τῶν ἄλλων 6, 3. — ἀπὸ τότε 33, 23.
ἀποβάλλομαι = ἀμβλίσκω. aor. ἀπεβάλθη 73, 1. cf. ἐκτιτρώσκω.
ἀπογιγνώσκω. ἀπεγνωσμένος 3, 1.
ἀπόζω. ἔτι γὰρ οἱ Χριστιανοὶ ἀπόζουσι καὶ μυρίζουσιν ἑλληνικῆς ἀσχημοσύνης 42, 12.
ἀπόκομμα. ἀ. τῆς σοφίας τοῦ θεοῦ 4, 8.
ἀποκρισιάριος. πρέσβεις ἤγουν ἀποκρισιαρίους 32, 27. 58, 12.
ἀπολαύω. aor. ἀπήλαυσα 27, 16.
ἀπολιθόω 10, 18.
ἀπόλλυμι. aor. med. ἀπολέσθωσαν 21, 4.
*ἀπ' ὄξω, αἱ, dicuntur neraides 42, 11. cf. Bernh. Schmidt, Volksleben der Neugriechen I, 91. Derivat vocem Canabutzes a verbo ἀπόζω. — Ducang. app.
ἀπόῤῥοια 12, 4.
ἀποτέλεσμα 7, 12. 10, 28. 11, 18.
ἀπόφασις 13, 12. 34, 1.
ἄπρακτος infecta re 55, 16.
ἄπταιστος 8, 19.
*ἀρηκόν. κεραυνὸς δέ ἐστιν ὅπερ οἱ ἰδιῶται λέγουσιν ἀρηκόν 44, 19. Ducang. app.
ἀρκύμια dici barbarice pro chymia, ortum esse ex ἄρτε κύμια voce italica 11, 2.
ἄρματα, τά. lat. ἔνοπλος ἤγουν μετὰ ἁρμάτων 63, 4.
ἀρματόω. ὡπλισμένον ἤγουν ἀρματωμένον 72, 11.
*ἀρμπέργον (arberga) gens vel familia penes Genuenses 51, 14. 15. Ducang. app.
Articulo utitur loco insolito: ὁ κόσμος ἐστὶν ἡ σοφία 6, 23. cf. 12, 8. ὁ Σάμων ἐστὶν ὁ οἰκιστὴς καὶ ὁ ὀνομάσας 43, 25.
ἀρχηγός 30, 1.
ἀσελγής. πόρνους καὶ ἀσελγεῖς 36, 20.
ἀστροθεάμων vocatur astronomia 8, 26.
ἀσφάλεια. μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας καὶ παρακλήσεως 2, 18.
ἄσφαλτος. ἀ. γεωμετρία 8, 19.
ἀσχημοσύνη 42, 12. cf. ἀπόζω.
Augmentum: duplex ἐσυνέβη 18, 4. ἐσυνήχθησαν 58, 9. neglectum κατόρθωσε 6, 8. οἴκισαν 34, 29. οἴκισεν 41, 24. ἁρματωμένος 72, 11. ὀχλήθησαν 74, 10.
αὐθέντης. ὑψηλότατος καὶ μεγαλοπρεπέστατος 1, 3. 7. 20. 75, 25. περιφανέστατος 2, 1. πάντας τοὺς αὐθέντας 3, 15. οἱ αὐθένται 4, 18. 3, 26, ubi V. αὐθέντες.
αὐθεντία. ἡ αὐθ. σου 1, 6. saepius. ἡ αὐθ. σου ἀκούεις 2, 23. τῆς ὑψηλοτάτης αὐθ. σου. 76, 4.
αὐτάδελφος 1, 20.
ἀφαιρέω. aor. coni. ἀφαιρήσῃ 7, 10.
ἀφανής 16, 27.
ἀφανίζω 17, 5. 22, 9. 11. 55, 10.
ἀφίημι. aor. coni. ἀφήσῃ 27, 20. 31, 13. ἀφῆκεν 31, 18. 37, 9. 65, 17. 21.
ἀφορμή. ἡ αἰτία καὶ ἡ ἀ. 15, 9. 73, 15.
ἀφ' οὗ = cum 31, 28. 57, 12. 59, 7. 61, 22.

	M. ₰
Hesychius Milesius ed. *Flach*	—.75
Hieronymus ed. *Herding*	2.40
Historia Apollonii ed. *Riese*	1.—
Historici Graeci minores ed. *Dindorf*. 2 voll.	8.25
Historicorum Rom. rell. ed. *Peter*	4.50
Homeri carm. ed. *Dindorf*. Mit Einleitung v. *Sengebusch*. Ilias. kplt. 1 Band	2.25
—— —— —— Odyssea, 1 Bd.	2.25
—— —— Ed. V cur. *Hentze*. Ilias. 2 partes à	—.75
—— —— Odyssea. 2 partes à	—.75
—— —— —— ed *Ludwich*. I	—.75
Horatius ed. *Müller*. Ed. maior	1.—
—— —— Ed. minor	—.75
Hygini Gromatici liber ed. *Gemoll*	—.75
Hymni Homerici ed. *Baumeister*	—.75
Hyperides ed. *Blafs* Ed. II	1.35
Iamblichi protrepticus ed. *Pistelli*	1.80
Iliadis carmina ed. *Koechly*	3.—
Incerti auctoris lib. de Constantino Magno ed. *Heydenreich*	—.60
Josephus, Flavius, ed. *Bekker*. 6 voll.	12.60
—— —— ed. *Naber*. Vol. I et II à	3.—
Isaeus ed. *Scheibe*	1.20
Isocrates edd. *Benseler* et *Blafs*. 2 voll.	2.70
Iuliani imp. op. ed. *Hertlein*. 2 voll.	6.75
Iurisprudent. anteiust. reliquiae ed. *Huschke*. Editio V	6.75
—— —— —— Indices ed. *Fabricius*	1.80
—— Suppl. Bruchstücke a. Schriften röm. Juristen. Von *Huschke*	—.75
Iustiniani inst. ed. *Huschke*	1.—
—— Novellae ed. *Zachariae*. 2 voll.	10.50
Iustinus ed. *Jeep*. Editio maior	2.70
—— Editio minor	—.90
—— ed. *Rühl*	1.50
Iuvenalis ed. *Hermann*	—.45
Iuvencus, libri evangelior. IIII ed. *Carolus Marold*	1.80
Livius ed. *Weifsenborn*. 6 voll.	6.—
Vol. I—III auch in Heften. à	—.60
Vol. I pars I lib. I—III	
—— pars II lib. IV—VI	
Vol. II pars I lib. VII—X	
—— pars II lib. XXI—XXIII	
Vol. III pars I lib. XXIV—XXVI	
—— pars II lib. XXVII—XXX	
Vol. IV pars I lib. XXXI—XXXV	
Ferner einzeln: lib. I et II.	—.45
Lucian ed. *Jacobitz*. 3 voll.	6.30
—— —— Auch in 6 partes, à pars	1.05
Lucretius ed. *Bernays*	1.50
Lycophron ed. *Kinkel*	1.80
Lycurgus ed. *Scheibe*	—.60
Lydus ed. *Wachsmuth*	2.70
Lysias ed. *Scheibe*	1.20
Macrobius ed. *Eyfsenhardt*	5.40
Manethon ed. *Koechly*	1.50
Marcellus ed. *Helmreich*	
Martialis ed. *Schneidewin*	1.50
—— ed. *Gilbert*	2.40
Martianus Capella ed. *Eyfsenhardt*	4.50
Maximus et Ammon. ed. *Ludwich*.	1.80
Metrolog. script. ed. *Hultsch*. 2 voll.	5.10
Minucius Felix ed. *Baehrens*	1.35
Muretus ed. *Frey*. Vol. I et II.	2.40
Nicephori opuscula historica ed. *de Boor*	3.30
Nicomachus ed. *Hoche*	1.80
Nonnus ed. *Koechly*. 2 voll.	9.—
—— paraphrasis ed. *Scheindler*	4.50
Onosander ed. *Koechly*	1.20
Orosius ed. *Zangemeister*	3.—
Ovidii opera ed. *Merkel* et *Ehwald*. 3 voll.	2.90
—— tristia ed. *Ehwald*	—.45
—— fasti	—.60
—— metamorphoseon ed. *Polle*.	—.60
Panegyrici latini XII ed. *Baehrens*	3.60
Pausanias ed. *Schubart*. 2 voll.	3.60
Persius ed. *Hermann*	—.30
Phaedrus ed. *Müller*	—.30
Philodemi de musica librorum ed. *Kemke*	1.50
Philostratus ed. *Kayser*. 2 voll.	8.25
Pindarus ed. *Christ*	1.—
Plato ed. *Hermann* et *Wohlrab*. 6 voll.	10.50
[Auch in 15 einzelnen Heften.]	
Plautus ed. *Fleckeisen*. Vol. I. II.	2 70
—— —— einzelne Stücke à	—.45
Plini epistolae ed. *Keil*	1.20
—— natur. historia ed. *Jan*. 6 voll.	13.20
Plinius et Gargilius Mart. ed. *Rose*	2.70
Plotinus ed. *Volkmann*. 2 voll.	9.—
Plutarchus ed. *Sintenis*. 5 voll.	8.40
[Auch in 14 einzelnen Heften.]	
—— moralia ed. *Bernardakis*. Vol. I et II. à	3.—
Poetae latini min. ed. *Baehrens*. 5 voll.	15.90
Poetar. roman. fragm. ed. *Baehrens*	4.20
Polemon ed. *Hinck*	1.—
Polyaenus ed. *Melber*	7.50
Polybius ed. *Dindorf*. 4 voll.	12.60
Pomponii Melae de chorographia libri tres rec. *Frick*	1.20
Porphyrion ed. *Meyer*	4.20
Porphyrii op. sel. ed. *Nauck*. Ed. II.	3.—
Proclus ed. *Friedlein*	6.75
Propertius ed. *Müller*	—.60
Quintilian ed. *Bonnell*. 2 voll.	2.40
—— —— lib. X ed. *Halm*	—.30
—— declamationes ed. *Ritter*	4.80
Quintus Smyrnaeus ed. *Koechly*	1.50
Rerum naturalium script. Graeci ed. *Keller*. Vol. I	2.70
Rhetores Graeci ed. *Spengel*. 3 voll.	9.—
Ruhnkenii elogium Hemsterhusii ed. *Frey*	—.45
Rutilius Namatianus ed. *Müller*	—.75
Sallustius ed. *Dietsch*. Ed. IV	—.45
—— ed. *Eufsner*	—.45
Scholia in Sophoclis tragoedias vetera ed. *Papageorgius*	4.80
Scribonii largi compositiones ed. *Helmreich*	1.80
Script. histor. Augustae. 2 voll.	7.50
—— metrici Graeci ed. *Westphal*. Vol. I	2.70
Seneca ed. *Haase*. 3 voll.	7.80
—— tragoediae ed. *Peiper* et *Richter*	4.5[illegible]
Seneca rhetor ed. *Kiefsling*	4.[illegible]
Simeo Sethus ed. *Langkavel*	1.[illegible]
Sophocles ed. *Dindorf-Mekler*. Ed. VI	1.[illegible]
—— —— einzelne Stücke à	—.[illegible]

	ℳ ₰
Soranus ed. *Rose*	4.80
Statius Vol. I Silvae ed. *Baehrens*	1.80
—— **Vol. II, Fasc. I. Achilleis** ed. *Kohlmann*	—.75
—— **Vol. II, Fasc. II. Thebais** ed. *Kohlmann*	4.80
Stobaei florilegium ed. *Meineke*. 4 voll.	9.60
—— **eclogae** ed. *Meineke*. 2 voll.	6.—
Strabo ed. *Meineke*. 3 voll.	6.—
Suetonius ed. *Roth*	1.50
Tacitus ed. *Halm*. 2 voll.	2.40
Vol. I. auch in 2 Fasc.:	
I. Annales, lib. I—VI	—.75
II. „ lib. XI—XVI	—.75
—— **Germania, Agricola et dialogus** ed. *Halm*	—.45
Terentius ed. *Fleckeisen*	1.20
Testamentnm, novum, Graece ed. *Buttmann*	2.25
Themistius ed. *Spengel*. 2 voll.	6.—
Theodorus Prodromus ed. *Hercher*	—.50
Theon Smyrnaeus ed. *Hiller*	3.—
Theophrastus ed. *Wimmer*. 3 voll.	6.60
Theophrasti char. ed. *Foſs*	1.20
Theophylacti Simocattae historiae ed. *de Boor*	6.—
Thucydides ed. *Boehme*. 2 voll.	2.40
Tibullus ed. *Müller*	—.30

	ℳ ₰
Ulpian ed. *Huschke*. Ed. II.	—.75
Valerius Flaccus ed. *Baehrens*	1.50
—— **Maximus** ed. *Kempf*	4.50
—— **Jul.** ed. *Kuebler*	2.70
Varronis rerum rusticarum libri ed. *Keil*	1.50
Vegetius ed. *Lang*. Ed. II.	3.90
Velleius Paterculus ed. *Haase*	—.60
—— —— ed. *Halm*	1.—
Vergili opera ed. *Ribbeck*	1.35
—— **Bucolica et Georgica**	—.45
—— **Aeneis**	—.90
—— ed. *Güthling*. Vol. I. Bucolica. Georgica	—.45
—— —— Vol. II. Aeneis	—.90
—— **Maronis grammatici opera** ed. *Huemer*	2.40
Xenophontis expeditio ed. *Hug*	—.75
—— —— —— Ed. maior	1.20
—— —— —— ed. *Dindorf*	—.75
—— —— **historia Gr.** ed. *Keller*	—.90
—— —— **institutio Cyri** ed. *Hug*. Ed. maior	1.50
—— —— —— Ed. minor	—.90
—— —— —— ed. *Dindorf*	—.90
—— —— **commentarii**	—.45
—— **comment.** ed. *Gilbert*. Ed. maior	1.—
—— —— —— Ed. minor	—.45
—— —— **scripta minora**	—.90
Zonarus ed. *Dindorf*. 6 vol.	19.50

Bibliotheca scriptorum medii aevi Teubneriana.

Alberti Stadensis Troilus. Primum ed. **Th. Merzdorf.** ℳ 3.—

Canabutzae, Ioannis, magistri ad principem Aeni et Samothraces in Dionysium Halicarnasensem commentarius. Primum edidit atque praefatus est Maximilius Lehnerdt. 8. geh. ℳ 1.80.

Christus patiens. Tragoedia christiana. quae inscribi solet *Χριστὸς Πάσχων* Gregorio Nazianzeno falso attributa. Recensuit J. G. Brambs. ℳ 2.25.

Thiofridi Epternacensis vita Willibrordi metrica. Ex cod. Gothano edidit, recensuit, prolegomenis, commentario, indicibus instruxit K. Roſsberg. ℳ 1.80.

Vitae sanctorum novem metricae. Ex codicibus Monacensibus, Parisiensibus, Bruxellensi, Hagensi saec. IX—XII ed. Guil. Harster. ℳ 3.—

Bibliotheca scriptorum latinorum recentioris aetatis. Edidit Iosephus Frey.

Mureti, M. A., scripta selecta. Edidit **L. Frey. Vol. I et II.** à ℳ 1.20.

Ruhnkenii, D., Elogium Tiberii Hemsterhusii. Edidit I. Frey. ℳ —.45.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

